Magnus Erikssons stadslag :

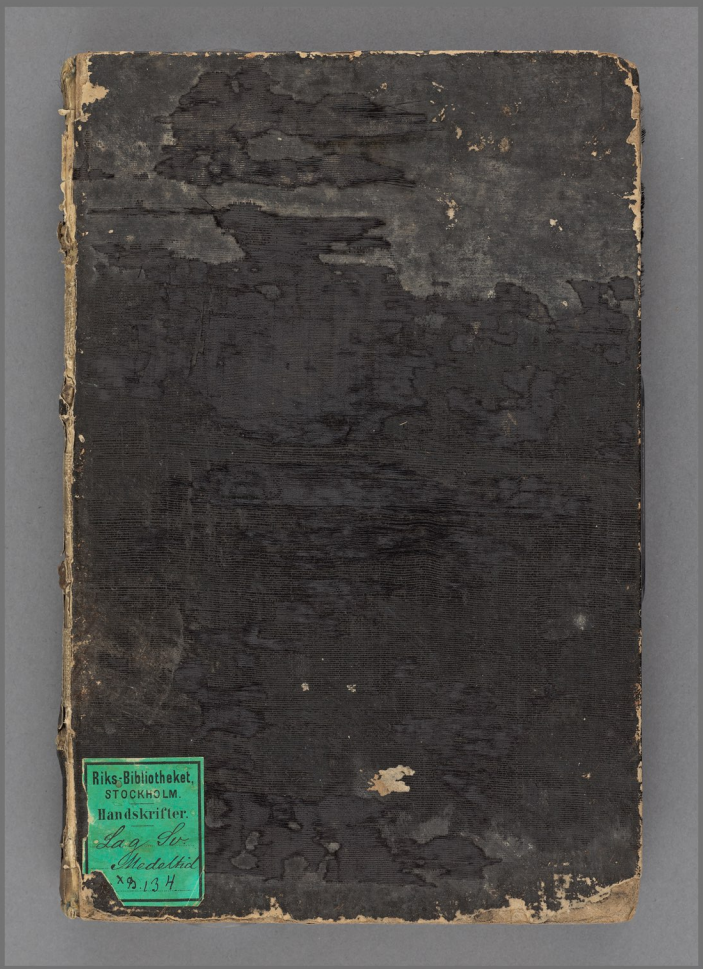

B 134

Tillkomstår mellan 1406 och 1409?
Digitaliserad år 2019

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Magnus Erikssons stadslag :

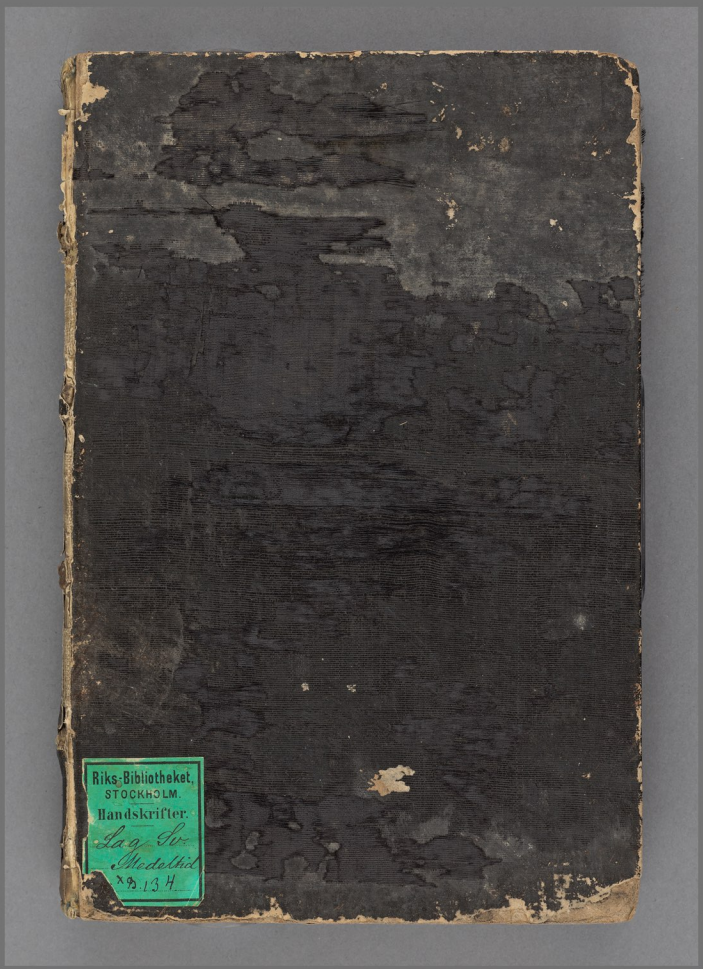

B 134

Tillkomstår mellan 1406 och 1409?
Digitaliserad år 2019

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Riks-Bibliotheket,
STOCKHOLM.
Handskrifter.
Lag Sv.
Medeltid
XB.13 H.

× D. 134

Eng. Bibl. ×

Kgl. 160.

Kongl. Bibliotheket

N:o 58.

Se Stadslagen utg. af Schlyter, Lund 1865, fort. sidd. XXV, XXVI.

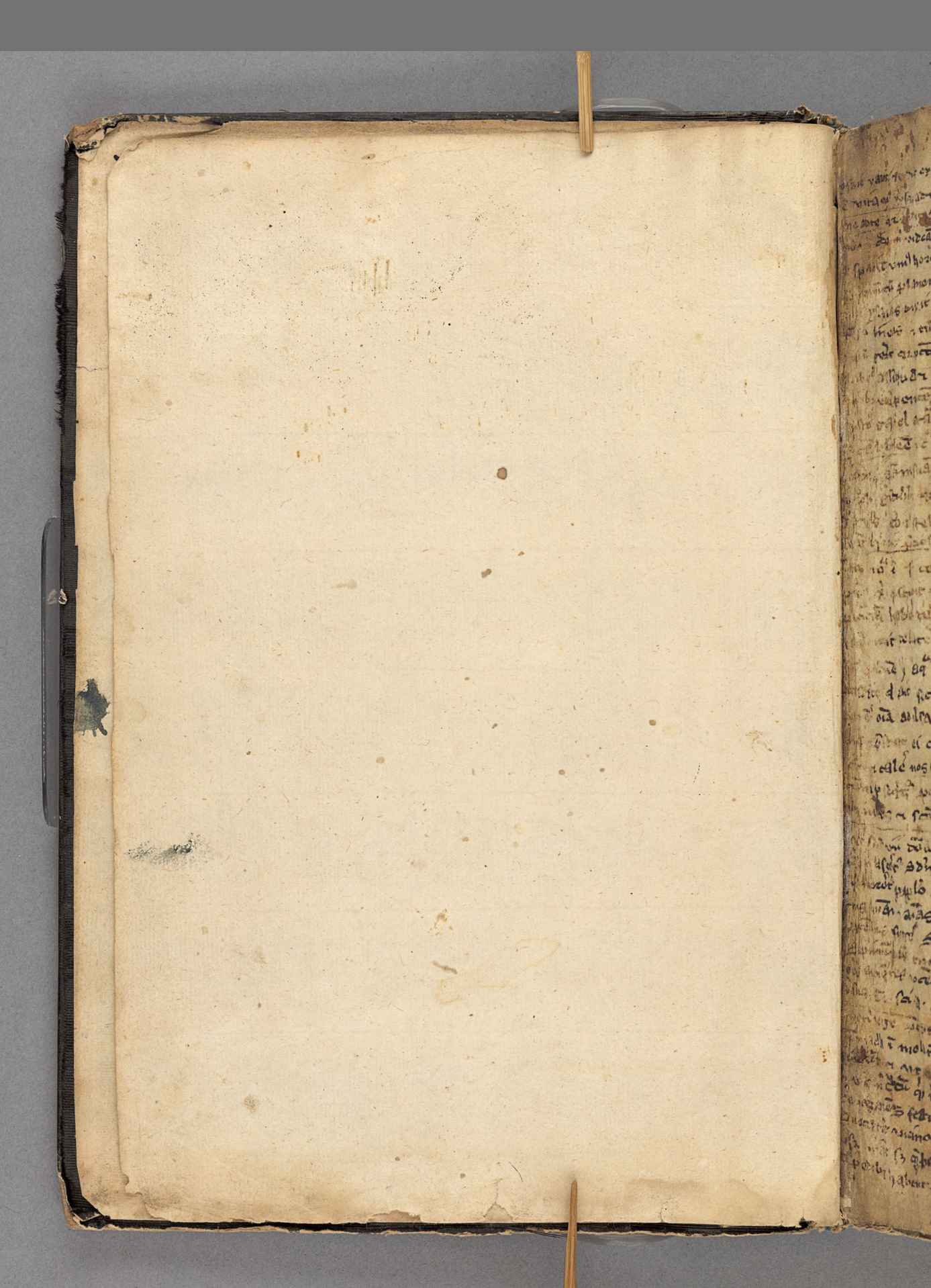

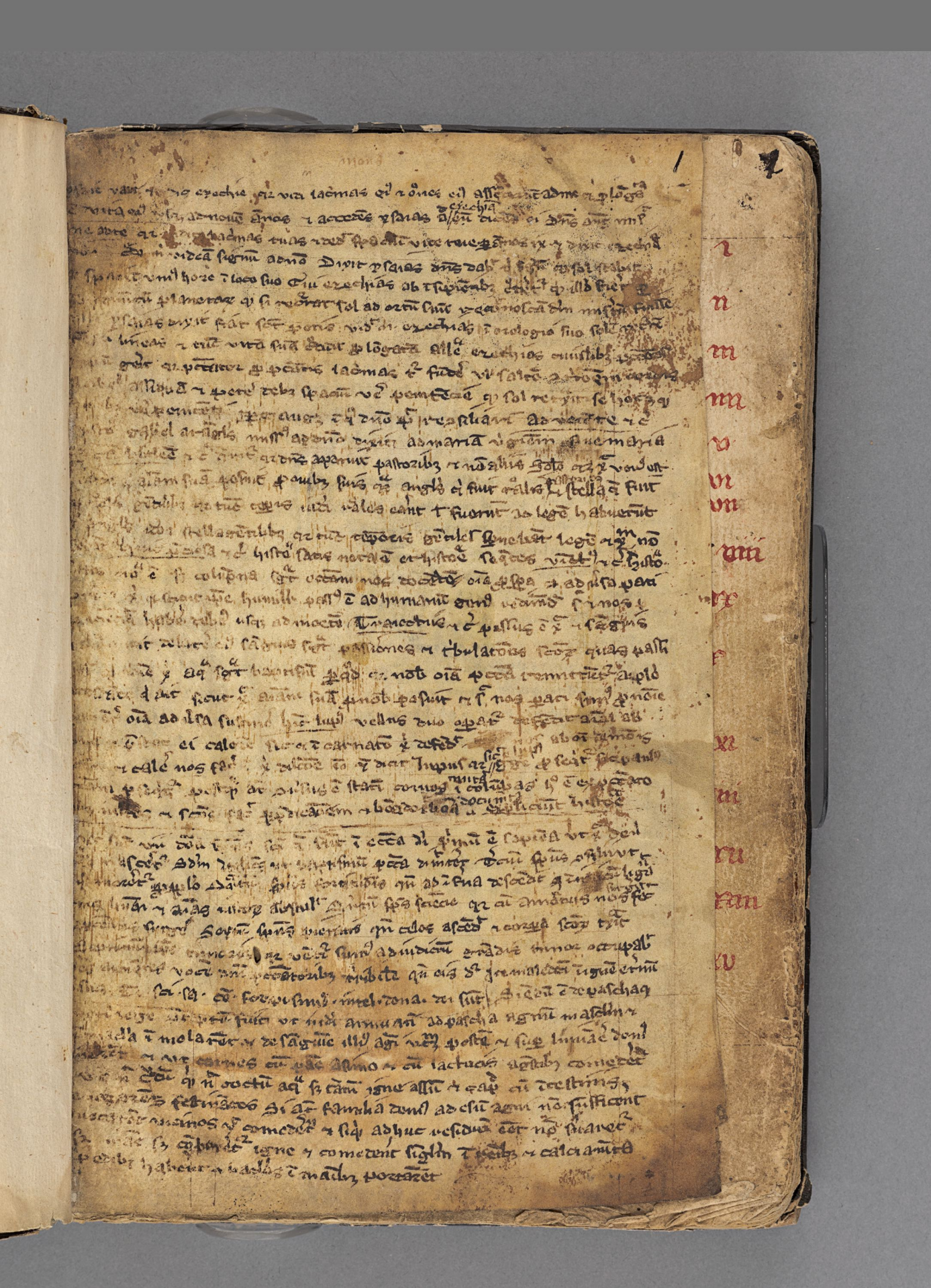

spiritum sancti abstulit a saul malignus spiritus vexari permisit

Ad amicam Jonathan decurrit philistiim et insidiatus est pueros amicus David et interfecit eum et
surgens media nocte pueros amicus sicut timuerat et dum detulit saul David et uxor
eius et cum valle serapheim noctem ducta philistiim et cum multa pugnaverunt et a saulem et
eum laterent et ecce post eum delatum cum bladeth saul et silgal fumbz hamabz
hoc audiens uxor eius philistiim nuncium et saulem dormientem ligaverunt eum
late fuisset rex illa dolens et fuit cum saul et silgal ficus fumbz fortis
et cum dormientem uxor ligati et philistiim amicus samson exgrisceus fuerunt et vincla
stupa cor David ceperunt aures et a philistiim pugnaverunt prebaunt cum certa dec
mno cap eius fibus illusa ceno et fuit ubi vel sua latere saul vincula in regis et
mei abrasent vibz caveta habebat et ecce in capite in unus pistebat illo et
resecit crines et philistiim eum tenuit adhuc exceptis in vinum coz uxore sapsove
dere et que in capilli eius venator depent ad eum philistiim blasphemias adhuc oes
pugnabat et dus fuus in molabat et vederunt tunicam in oculis mirabuntur
illudit saul dixit puer qui ducebat eum sine me ut tangam columnam et quantum
aures duo columne quibz vera domus innitebat et aliquibus columnis manibz aut
ara mea eum philistiim et ecce ussa columna cecidit domus super eos et se mortuum
bdeby suffocaunt David et saul fuit rex iudeorum et eum quaerebat ad quam
destendam et samuel et ham precepit ei dns ne alicui annuntiaret vel ar
amicus illi accepit quem eum pecuto in obedies terras gazar illi disruptis
et mulier et ecce ei dns ne regis david ait omnia regis frequentare cepit
a goliath philistiim pugnaunt et eum deviat a et filia regis quam
malignus regem vexaret tamen arca sua in mutigabat Jocuo ait saul tam
rex et in magno labore fuit a philistiim allegro et saul humanum genus spiritus et
tacus disruptis i. e humanum genus in sensibz corporis tenus delicus iacere
amaligno spiritu vexabat sz tamen i. e sua arca i. e tacade et doctrina sua pecu
fide katolica revocaunt et eos amaligno spiritu liberant Regia munifice
mat nobilia fecit quid tamen scit quae fuit coronatus corona aurea sic et
sua spinea corona et sic alius Edificat et c. historia dns dixit ad David
potes in aste templum qui in sanguine es sz salomo filius templum in
sz antiquo moriet David salomon filium suum in carcere regali posuit qui eum
in manu sua tenere aut bindes dns os meus et dixit
petere quod vis et dabo. salomon sup filium in erogate adeo sapiam postulan
sapie et mortales obtinuit templum dno aspice sz caete et prias suggestion
sudax prolate fecit et prias in. hic habuit regias et ut melius dicam culmas
cet quod unus amicus hit et in funtes adolescentes genuit David mani
et quod salomon pacificus habet nota si salomon pacificus et cetastes fortes
in templum salomon pacificus habet nota si salomon pacificus et cetastes fortes
historia filii nili quae vice secaverunt ligna nix rupta fluvius et una beptis cecidit
et manuli dececto ussa moysi et redit ad manubium aur bord et c
David rex fuit iudeorum cum misit dns ysaia et ham et sic regem et
tonum tuc quia eras moriens ezechias rex ausus ad parietem fecit
dns ait mutens sui et celam moriet sua ad quam amos et iterum dns

Dsstr ad mcptu sancta maria mcum

Huru borghamastara or radghman skulu walias or gwat dagh gin thera cedh — i

Huru mange borghamastara or radghman skulu alz wara or huru mange swanske or mange thyzske — ii

Huru stadzens bok stadzens mieghle or stadzens fordla skulu gomas — iii

Huru mange borghamastar allir radghman skulu wara wara aff enc slakt — iiii

Gin borghamastara allir radghman tagha mitto for doom sin — v

Gin gwat lanzskio mane stadzins sterwar skal wara — vi

Gin borghamastara allir radghman wardgha kinum de mollan sin Gin maaledg huru thz skal andas — vii

Gin noghar talar olofligha a konungin allir konung radg gwat rett han skal gawa allir gwar thz skal ovdoma — viii

Gwar som gor garing a thin ma konung tagher sin fredg mz sino opno bwe — ix

Gin naghor bryt konung dom allir gas ambiz mas dom gwat plaggho bono gor til allir huru thz skal botas allir gwar som karer a aman ⁊ adghrom landom apt domdum dom — x

Hu ar naghor waghfarande som hawi iff a aman or krombir for foghatem for borghamastir ar or radg — xi

Huru tawarnara or harbarghara skulu wara ⁊ gwa rom stadg waghfarande mandam nodghtorft skipa or the plaggha som ey swa gora — xii

Gin naghor talar olofligha a foghatem or alth radghr allir til ey borgharamastir allir ey radghman — xiii

Hu gwar som gui maalsighanda ratt fra sigh gwat plagha han skal gawa allir thin som han til sigh tagh — xiiii

Hu huru magh aar atg minzto thin skal hyama wara som hurskap bonder gwat rett han skal gora gwat cedh han skal swana or huru han skal hurskap aathir sighia or gin waardh — xv

xvi Illu hwat thinnacar sunb ambizmaen sculu haetas hwil
ke ambizmaen the sculu haltt wara or hwat edh the
sculu swaera

xvii Gim tas manz bretth som bisman alin pyndwa allo
magthra handa bilet allo matto fil stear allo thin the
adhrom bintho or ortar ey fullkomyna

xviii Gim thin retth konigin aghto hawa aff allom stazens
ongaldom

xix Gim skutth allo aloghinga a stadhin laggias hwru the
sculu bryotas

xx Gim thera bretth som ey swa gotra skut som em sighto

xxi Gwru maagh ambete gingis maen sculu uppe halda

xxii Hwat konigen allo stadhin skal hawa aff stadzens
angieldom Or hwat borghamasta allo maadhman
sculu hawa vm aaredh foro arwodge sith

xxiii Gwru ostha stadzens lok skal lastas vm aaredh ⁊ hwa
mom stadh or ⁊ hwatth thinna

xxiiii Gim leridho bff hwru the sculu wara

xxv Gim stry pyndwa or waghena or hwru the sculu
wara

Konwge balke Brythsinala balk Ciffwa balke
Jorda balke / Bygingsa balk / Krepnala balke
Skipmala balke / Edzota bal Hoghnala bal
Dyrapanala mz vika / Dyrapanala mz wadsa
Gayta mal mz vika // Gayta mal mothr vika
Strawffwa balke

Konungs balken

2

I

Nu skal man borghgamastara ok radhmen þa
la þa skulu alle borghgamastara ok radhmen
all aar fara for sta Walburghe dagh aatta dagher til
radhstughu koma engom þera undantaghna alle
borghgrewa drande undher hans iij mark foghateno ok borghgamastaro som um þz aaredh aru j mark til tre
skipe konungeno ok stadheno ij mark til twe skipe
Sta Walburghe dagh skal ma tom hysa som walde aru
j radhstughu oppe gamblad stadhga Þessu som borghgamastaro alle radhmen skal wara han aghe þetta
swara Swa bidher lat mich gudh hielpa ok þe helghe
doma þat aahaller þat skal mino konung þero wara ok
ok bondhe flattoghe ok rika j allom domo þetto folgh
ok aldre wrango motghe samwitghe mino ok lagh um
lagh aldre urbugia alle orethe styrkia for rredhe
skul wilogh alle þæmne giri alle for alund alle sliu
lid skuld ey for frendhskemma alle winskap swa se
mich gudh hulle som þat sanneth sighe Ok þa radh
men skulu þa skal a foghateen nærwara

II

Borghgamastara skulu wara alz sinna vj þeyr swans
ke ok iij þeyrske Ok ij skulu wara hwart aaredh
radhmen alz sinna skulu wara xxx halft aff hwaro
þessu skal wara sweriske borghgamastaro alle radhmen
som war fodder aff swanskom fadher a hwat modhrum war
halder swanske alle tyske Þessu skal wara tyske borghgamastaro alle radhmen som war fodder aff tyskom
fadher a hwat modhrum war tyske alle swanske Ok aldre
skal þetta andraledh skiptae a skulu wara j aar v
sweriske ok v tydske a annadh aaredh v swanske ok
v tyske ok tridhia aaredh samuledhes ok ij borghgamen
hwart aaredh um tom a som for ar sagth Þessu stadh
ey hafu swa dughne a manom þan hafu muna oppe þey
som han formaa Þan ok swa þemna atgh mune matal
ar a þeyrskom ok a swanske alle farre qwæmirlighar

tha fyllis talidh madh swanskom manom an the a
ra thil or ware for swanska or fyllis aldre mz
tyzskom for swenskah an aatom brist wran sænup
waar. Aldre magh or tey radhman wardha
som ey gard allra aghra eghit arff man stadhenom

III

Atth the huse allra kysto som stadzens maghe
arn man allra stadzens bot allra stadzens for
dela skulu gomias allra aghra wara skulu thwe myksla
atth wara/ey skal thu swanske borghamastarn
hawa or anan mykiley thu thydzske som the aaredh
strtha or dema

IIII

Oigh skulu allra aghra wara borghamastā allra
radhman j radhens aff ene slayth aldz sama
flera ari iij/hwar the ar maghsamia allra skylthaup
aldra skulu or twe brodhra borghamastā allra radh
man j sandra wara man eyghi ar anadh wal thill

V

Eighra borghamastara allra radhman mithe
for dom sij giw konugens mithens or bote
xl. mith penig thil trestupt konugens viij sol
or xiij mith stadhens or swa mykit maalsighan
dno samuledh or gange borth. v. radhens ar
han wardhra thil wimen mz vj godhe manom

VI

Stogskriffe

Stzens skriwar hwilken som skal walias allra
wara han skal wara swenskr or alde orthlanzk
an the swa wara at borghamastara or radh
man kenwande wardha sina mallay um validh
tha the skulu borghamastā or radhman waxlia
tha skulu the radha flera sama halda or betre skal
hawa or foghatey mz haller tha skulu the gro
wa all maal for arn the thra maghan stadhgra aa
kyghia

VII

Vallie Rad
allra borgr
swenskr

VIII

Vm nagher thalar olofligha a konugey allra a
kuningi ved the a thera hedhra ganger or arn
j godhe man thil writhia tha skal han j stadzens

Förtala
konungrelb.

goma sætias or halsbuggey wardha sinnas ordhu
aldrialedhs tha skal foghiten borghmasta or vradh
man ow han doma æpt thy tom ær widhr kænda
ghit for konunge or hans vradhe allr j stadzens vædy
sætias thr til konungs skalw ower han domyr allr
foghatey or vradhmady æpt konungs budhi ær han gud
ey borghan for sigh sætth

IX

Hvar som gør gingh a thsu man konungs tagher j
sin fridh mz sino opno biæ for thz at han kræfte a
han for konungenom wardhr han fadangey or mz fullom
wighno ey manna lagthighta thilwinne han hauw forghort
kiff or lossora or ærfwa tagghey gardh allr nordh has
or aff tom lossorom tugh maalsighlande en thridh
hugh en tridhing konungi or en thridh stadhu

X

Hvilkzen som biyt konung dom allr hans embætmaz
or hauw thr domb aa bøte xl mirk or thz wari
konung ensak tassa xl mirk aghta or skulu vtgima
tas mz xiij mannom aff tom som brittzlikzen ær forst
aff hans lossorom rækka ey lossora tha mæthie hue
hans stukkia ey hue tha kwidhis tompt hans allr nordh
has or tho swa at firundr allr skylghma has hauw
mæth the nordh allr tompt atsiurtosa som sæghs vna
arfdabalkens

Nøgh ey tom mæne som kaver a a
man ath foghattas or borghamasta dome vta kæver
a thz sama j adhrom landom allr kopstadhom bøte xl mirk
maalighlandens konungens or stadhens til thr skupt or
bøte hono sin skadha æthr

Nu kombr nagher thu som kwaghsuarande ær for
foghatey for borghamasta or for vradhmay or
hauw bff a anan vm gield ær swarandey til tha skulu
the hono ginstan vætskipa æpt thy som framledhis
vrskils ey oradhstinu ær dagher allr or for the maa
ghs

XI

Kræmes han ey wydh greldrey som aterris kux
ri sigh mz qwæto brewom sino allr fullom wæthno æth
hauw thz gildet hauw æpt thz vrskila j tsingmaala

gildt burst

ballkenom/ ar ey thin narwarende tilkaires tha skipi
foghaten borghamaftā or radhman een aff sik tho
hans karamaal fordhar or hans bff tagth som han
skal mz tala thil swarendes or hans swa fulth waaldh
til hans tala som sakw aftarendes nar waar ¶ forstigh
han thz som kara skal bote iij mith thil tskipt ena
mith tom han maalsman for ar and konungens or
tredha stadhens or a swa opta iij mith som han thz
forstiger

XII

Hwilken som talar olofligha a foghaten or radhman
mena thz aa thera hedhs gaar bote xl mith penig
tagh foghaten thes forst aff iij mith or hwar borghamas
tar samuledh/ sidhan tagh halft konungen or halft
stadhin an til aro twaggia mana writhne alli war sik
mz vj mana edhe ¶ Thalar nagher olofligha alli gor
laft ero borghamastar bote xx mith thil tresiptie
maalsighandens konungens or stadhens an til aro twag
gia mana writhne alli war sik mz vj mana edhe ¶ Gor
or nagher thz til en radhman alli stadzens skriwara
bote xij mith thil thresipt som for ar sagth an han
wardh thilwinne mz twe manom alli weri sik mz
vj mana edhe ¶ Thalar nagher lastir lagha til foghate
alli til en radhman alli til stadzens skriwar a sethiade
radhe bote xl mith til thresipt som for ar sagth an
til aro twaggia mana writhne alli war sigh mz vj
mana edhe Orkar han ey botom war slagthin widh
stupona swa for ena sak som for andra ¶ tasso maale
no or sidhan ffye stadhin kombr han a[illegible] ¶ stadhin
mistе sina thingo ¶ hiwgth nagher aro aff dagher
thinna fornalyda manom ath roop kombr aa han an
tigthe sulandis alli arthendis bote lxxx mith thil thre
sipt maalsigh konungen or stadhens alli mistе hiwdh
sigh an tilaro vj mana writhne alli war sik mz xij
mana edhe or war thin som aa ar lugtt swa godh
man sidhan som for

XIII

Twe har borghara or twe tawarnam skulu wara

tala olofligha

Lingo aro aff magna

Ad 24.

tawarnmere

ath minzsto ¶ hwarom stadh som waghfarande madhom
skulu sakia math or oll or hafsta fodhr badhe hø or korn
apte thy the warth av or guldr aa prestom torghdag sa
lia or alla thera tarfwar ¶ ¶ hwilkom stadh the ey gøre
elle ey halder bøte vi borghamanna som vm the aaredh st
thia or domia hwar vm sigh xl mith or hwar raadghind
xx mith som mz tom sithia or tagh the aff maalf iij
mr aff hwarto borghamanna or j mith aff hwarto radh
mane or the andra hwar konugs cenpak ¶ Salia ei the
elle harbarghia som inu av sath som thil waaro skipade
tha bøte iij mith til threstupt maalsighandens konuges
or stadhens swa ostga the aakar vtan storr budh krobr
or folghe / han maghor brytas j tassom harbarghom
the skall alt bøtas apte stadhens rath / or hawy engin
waaldh tem som tilkomber maghro sigh aff taghia vtan
redhe elle rath widhr goldh av han wil maghar aff
tauvernarens hawa elle bliwe j hans mime vthan ha
hwar som giuf maalsighande rett fra sigh hawi for
giort sin rett widh tem saka or them som maalsighta
da rett tighr hons swares hwarte mz laghin elle mz pa
som lagh tilsighia / hwar som the gør bøte xl mith thil
threstupt / maalf konugs or stadhe elle war sigh mz
vj mana edhe ath han ey aff them laghom wafte skall
han ath edhens fullis thil sakome orskar gan ey borghom
gringe thill arwodis for konugens or stadhens or the
losen maalsighande rett til sin /

XIIII

Vil maghar byaman j stadhens wardha gøstiv elle
byama sven lagge firem for foghaten or borghara
v ora penning or mz tom v. strom gøres apte gamblom
stadhga ¶ han skal ogh hawa borghamanna for sigh
ath han skall vj aar at minzsto byama wara or alla
stadirat vppe halla sampt widhr sin byama apte sine
magho j allo the the stadhin kan arida ¶ Thetta skall edhe
hans wara som byama wil wardha ¶ Jar bidhr mich swa
gridh hielpa or halghom all ath iar wil or skal mino

XV

Bryta

konunge thro wara or allan stadz rat vppe halla aptir
midic maaghe or mit hyaman fordha gulandis or vtghla
dis or hwaghin han midhr tyykkia alle fordap wa vtghan
brutt/ sidhan kope han or sala som anar hyama apte thy
I laghbokene skriuit staar I kopmadra balkeno or ey
for/ widhe hane al mitt paung thil thre skupt/ maalt
ey mitt konugeno or stadheno the mera ar thil twe
skupt Or bari thin gitt man som the for windr
burskap vra hono kidno paung wara the han wil
kopman wara Gange tha fram for foghaten or
raadhmanena or taghi the widhe Or the adhre
sine handaging widhr pighi or winne burskap
aff myo/ Alle the burskap wina the skulu enka
nerlighe I stadzens bok skriwas apte thy til bor/
¶ Alle skulu or the burskap wina som ey barn fodha
I stadheno arn hwat han ar inlanzker alle vtghlanzker
¶ Gifter man aff aff adhrom kopstadh alle lande the
kono som ar baarnfod I stadheno or haw haardh I sta
dheno alle hene fadhr for hene giwi engin burskap
ar the ey swa alle haw ey warth/ giwi tha burskap
vtg ¶ Alle the the satta sigh midhr I stadhin som ey
arn/ noghre mag swena or hawa thil triggia marka
the skulu giwa burskap ¶ Takr or naghar hyamat
son alle swey widhr leghninghi vtlandis or wil war
dha sidhan hyama alle hyamat swey giwi burskap vt
aff myo ¶ Engen magh hawa twa widhrlaghinga and
I stadheno or vtan stadhin vtan han bote al mitt Or
the widhrlaghing madhr han haw vtan til taghin
or ey sina salfs widhrlaghing the til tessa widhrlag
ing or al mitt taghi halft konugen or halft stadhin
¶ Haw naghor hyamat alle swey arff I nakrom
stadh I swerke arft alle kopt alle giwu the ar tillkom
som arn haardha alle anor mighld or wil byggia vtan
riskis sala the bothi man natti or aar aff tom dagheno
han burskap vppeghi alle man the skalagha faar
atti han vtlandis wil byggia alle aaghe the konugen
or stadhin halft hwar thera ¶ Aghi or naghar

Ey haffua
ey vordrlag
ningr.

hyamatz arff ymam stadhens or hygge vtlandis allr
haub anarmatz wrdhr lagung vtlandis skal or the lot
som sattr ar / allr or the konungen hawi or stadhr vta
han far hitt ok landit byggia allr wrdhr lagung taghia
mann matg or aar aff tom dagh at bokten wart lystr
¶ Or a hwar som maghar mia ~~faar sygh er~~ byggr
vtlandis or haw arff ger ok landens arfft allr kopt
allr kran han erwa skal the bortg som sattr ar / allr
hygge sir ok landens allr the vm lagh som for ar satt
um byamana sinnir ¶ Alle the the tidna ok stadhens
or hawa sitt or sina wrdhr lagung thil xx mitt the
skulu burskap winna ¶ Alle the mann the wrdhr
torswa sin arende fara allr sighia the skulu biura bff
hawa or tom lata up mya hwart aar or skiriwarnom
giwa ey halwan or paung ¶ Alle skulu the waardg
or wakin ok stadhens gora som byamann era or burskap
hawa vtgriwitt / hwar han er hafr husbonde allr swe
or hwat the eru fler allr fare ens mat swena hwil
from maghot tigta waardr witt ok thinno artikla skar
or aro ey witsne til wari sygh um ey miana edge /

Ghan tidh aarsens borghamastr or raadhmann
skulu kallias the skulu or alle ambytna kallias XVI
or hysas um simmidagh som borghamastr or raadhma
¶ Thwa godha mann skulu the kalla som all stadhens
markr skulu hawa or mz tom skulu markia swa
som skan syndara skala aam bisman or thil hwans
the torstogher eru hafzt ok matto allr wskt or the
sima manene skulu mz tom markia or engin anar
mann or the tagh lon for ape thy borghamastr or
raadhma stadhga or hawi a sin markr um hwarn
¶ Engin mann byamia allr gastir magh maghro
handa matto allr witt som synda vnde sygh hawa
the mz kraghande vtan stadhr skalu wrdhr al mit
both stadhens or konungens til traskipt ar the ward
mz hono sadaugh ¶ Twe godge mann skulu skuyas

stadhr or
wrdhr or
ins amad

Or settas til hwar ambete hwaro handa stadhin torf
tagher ar som til hygrug wardh setting brodinset or
hwar the wridhe torstoghe aru som skulii sce or skipa
ettigh hwaro mane thynne retteth ¶ Thetta skal cedhin
thera wara Swa gielpe meggh gudh or all halghon so
lar skall wara rette ⁊ ambetto mino or alla retth
folghia or ey wriang wara ey for hma skul ey for
mittho skul or ey for bon skul ¶ hwilken som eigh ar
rett fordeghe ⁊ smo ambette bote xl mit til thre skipt
maalh konungens or stadhens an han wardhe tilwinne
mz vj godhs mano Swa bote or then the adhrom brighe
or orkar eigh tilbinda ¶ Nu orkar hwarghin thera to
thom grange til arwodis for konungens or for stadhens
or the lysa maalh retth til sin ¶ ffalskar or then sam
lisinan skalaam alle hwar the halst ar ⁊ witth alle
maato som tom marker or wardhe bar aa taghin
mz vj mana wittnis wardhe hanger vran alla losh
wardhe hons the witth or ar ey barth aatagghin or war
dhe falder gange ey hiff hans for vran bote xl mit
alle wari sigh mz xij mana cedhe an ej aru wittne
thil ¶ Then som the androm wittne or orkar ei wedh
linda bote xl mit penig / tw-sp / twanne xl
mit hinge thil treskipt an thridhing skal hwa
maalh som tha wnedhe ey konung or ey stadhen
Orkar han or eigh botom ⁊ tresso maalens war the
slaghin wedh stupona alle ffive stadhin —

XVII

Hwilken som sam pyndant skalaam lisinan alle
naghro mato alle wiset falskar alle hwar the
halst ar or gor the mz one mith penig skadha or
wardhe taghin widhe fiersta ghigh tha skal han ha
gia vran alla losh wardhe the hons with or wardhe
eigh widhe taghin war sigh mz vj mana cedhe falz
han atth edhens bote xl mith til thre skipt maalh
konungens or stadhens ¶ hwar som the adhro wittne
or orkar ey thilbinda bote or xl mith for som sat ar
¶ Nu ar eitten thera orkar botom warde slaghin

falsk mat
rell wigh
bot — 26

wydhe stupona or sye stadhin ¶ gor han the mine
stadha mz grange som anar tiwfuadhe

XVIII

Aff allom stadzene mgaldom hwilken the halzth
arn som aff salzorom aff klaedges huse waa
gsene aghe kouingen halsth or halst stadhin vpragh
or the mgaldom tagh vp stadzene kamenar mz stadz
ene strinar allie adhe twe wadhnar or gory the
aff fogthtorio or borghamastaro rekinskap arta dagh
for ste walburgha dagh all aar or stadzeis sterinar
skinne the or hawn the rekinskap ow

Staghmagaldo

XIX

Nu kan sketh alle aloghinga a stadhin laghas
tha stal hwar man j stadzens bygge or gryste arn
the j stadzens alle mirikie jwl alle paaska byggia
or swa the gryste godz vnde handom haw arn the ath
gastena eigh j landens arn gora swa aff mith som
aff mith vtay tesse vnden taghas kouing mithsara or
kouing lekara or staskarta or enge andre vtan ko
ung wil tom aff sla or j sin rekinskap tagha ¶ ffor
sketh stal halff mith yaung wara or alde mera or
huru stort skuthdh kan wardha ¶ kan or prowas
mz tom manom aff almoghtind thiltaghas skut ar
laggia ar forskut magh minne wara tha skulu the ar
ayre ty aloghinghma arn forskut lika the swa ar aff
allom fatighom manom or fatighom quinnom stal forskut
taghas ayre maghe thera or eigh ayre thy forskuth
ayr larth ¶ hwar the som tranar j stadzens adhe
or haw til iij mith vdhelikt godz sit or sins hwff
han stal swa gora aff sine mith so anar aff sine
forskuth

XX

Nu tay tadh som skuth a stadhin laghe tha stal hwar
hyman sigh or sma gaste or swena latta sterina
hwar the halle j stadzens arn alle eigh alle or vtlend
or vtt aff sino gore gory fee arn the bortgefw alle no
ghore sighlar ¶ hwilken ey swa gor bote xl mith ¶ lo
nar magh sin swey alle gaft vnden tha the skulu
sterinwas bote xl mith or war ma ey tae bate ¶

¶ Gif man or magþor gefta godz þa þan scal scriwa
or þaw þæst þer til: alle þaw under þandom snom
wardge þer fangen mz þawi forgiort godzet or bo
te a xl. mitg or gulde atge godzet gefteno / bidge or
þg gefteg gera or tilbunden wardge mz twe oncanom
þawi gefteg forgiort godzit ¶ Or bote xl mitg or þe
bote þer xl mitg under þandom þafde or þg þonte so
for ar sacg ¶ Nu þan þg talas at scrift scal aa
stadgn þæggias or ar eigg an þa aalacg or geste alle
hamaz swena wilia magher fara alle sigla þa sculu
þe wæpinskap for sino husbonde gera aff sino godz
Or þen tidg husbondano bidg scandis um þans scrift
þa scal þan scrift gera for sin gæst alle for sin swe
or swa gera eddg sin apte at þan þaw fultigiort þaa
edge for sigg or for sin swey alle sin gæst or þe swa at
hwars þera scrifg um sigg wardge eigg swa giortg or
gæftey alle swenne far bortg bote gæftey alle swenen
xl mitg or husbondey xl mitg atg þa letg þan bort
fara alle þwar sk mz vj mara eddge atg þan wrizte
þer eigg aff at þan bort foor ¶ Nu an hamman
wil magþore sigla alle fara wæpne for hustime
sine an þan hona þaw alle for adhom or sigh
borghamastarom til mz tom þan wæpnadge for or
fari sedan hwart þan wil Gor þan eigg swa mun
far bortg bote xl mitg ¶ Nu þan scrifg umganga
or hamman alle hamaz swena utlandis aru þa
skall hus þans alle þin þans godze forstaar þa
magher borghamastaro alle skrifhinanom faa aa we
þenskap an þe eigg alle leddis þans godz wriga
or gory eddg sin sakw þa þan þemkombre ¶ or sa
mulesdis gory husbondey for swenne wridge boog
sony for ar sacg ¶ Þan magher hamma alle hamag
swey swa lange utlandis þara at etg scrifg alle
anadg umgang alle lange or þaw eigey / stadge
mom þer vett for þan gor / gore borghamaman
~~þæt þam~~ for þan aa wæpenskap an þan maa alle
þæniga

Eyj mæ mæg
bort fare fire
skrift eller ælagge
ar gullet

bøte xl mørk swa fer ok skut som for anadh/ er
ok ingen magande gøri tha gan geem kombr swa
for ok skutk som for anadh undgh both som for er
sagt ¶ Nu tøn tidh skut vingang tha sagha hva
man allr hvamat swena stik godz utlendis kvara
or ok awtha kuru goth tha ar tha skulu the swa my
ket for the skuwta som godzt war tha the bort fordis
¶ Nu kan the ok skipbrutha kvara skuwte the tha
swa mykt aff som gan wilde þæring the for tagha
or gøry sin edh the æpe/ kan or the thuma ok the godz
ok kombr oskat skuwte thaa aff æpe ty tilbør or
godzt mykt er ¶ Or skal skuwtas aff allo thy gaar
dh man skyldu-vny aaredh an gan legho wardh
salder swa som the redho þæring allr godz waar.
Or hwar som skip aghr storr allr smarr gan skal
the aff swa gøra som the redho godz waar/ swa
opta som skutk da fradhn lagho/ or allo in sattio goz
som er skiu allr kopinskat som plaghas aff skutas
skall then the ratt aff gøra som the vndr handa gan
¶ Or skal hwar man trysswa skuwta aff thy godze hono
utte standr or hwario sine gan the aff skut tha skal
gan the skutthmanom kunnikt gøra ¶ Nu tha nokor
bindh sendis ok thuma or aman thuma vm skutk all
anor hvamotk kunnughas the vny or kombr ok tridha
sine gøra then ratt gan skall allr the yrskas undr bøte
iii mørk Gør gan ok ratt gnan ana dagh the nøst
aff tom tendha budzdagens bøte xl mørk Wil gan
ok then thaa ratt gøra mattu tha vtg aff godze has
gan hwat wil allr ok vm sakortens æpe the man
kan hans godz prøwa ¶ Or then tidh skadzens swen
nagthom bindr thil vradh stufw koma vm skutk
tha skulu the twaggia mana brutne undr wara
¶ Hwilken ok gaar om swenens vny wttune tha gan
hono tilsagh bøte iii mørk ¶ Hwilken man tha tha
skuwt som ok ratt gør aff sino godze or tomdh na
ghat vndan hawn forgiort the gan vndanlotte or bøte

Nu gøyr
tilbør ha
skuwte
aff

Hver er vill
fólu sínd
um reitum
skir — 3 ?
Man konu
gan er tridia
radstigo
dag skir
allo ?

Giora sig

tigr til xl mirg or Gan wrthinfwa ¶ Sonar or na
ghor wridan or gor ey som sart ar arrigge arg han
eigg skiwr alli han sigg ei skriwa lar bote xl mirg
or likrowal gor fuirg aff allo sino godze som han
skal skriwa aaff or Gart ei ma tigas Walr ¶ Aff
alle xl mirg sak i tysso maalens tagh skuttmanne
a mirg or tig adgha tagh konugen or stadgin til
twa skipt or samuledg tig wridan war lont. tigil
twa skipt or tagge enkte skuttgmanne aff. triggia
martga sak mary tysso maalens tagh konugen ena
mirg ena stadgin or ena skuttgmanne ¶ Siramuledg
malskiande ar alle tige hwena so til xl. pering
verligg godz gawa stig or sina widgrlagning skulu
gora forskrit or alle tige til xx mir gawa stig
widgrlagning tige skulu gora halft forskrit
alle tige mindskulu enkte forskrifg gora

skuttmanne bot aff sakir

290

XXI Ongen gingen man magg alli skall fler arm
berte uppe halda alli adgka alli ena handag
migg or enga andra kopslaghan gawa oran han
bote iij mirg pering swa opta han tig gor halft
konugens or halft stadgens or gwar laatge sigg
noghia arg sino armberte oran han wil ens widgr
sighia or andg tagha apr tig forra ar sarg or
sama lagg hwr armberte mana alli gingo mana
hussfruar ¶ Sui orkar han ei bothorn gange til
arwadis tga/ft for konugens or stadgens

armbrytur ina armbrte

XXII Aff Waaghene aff sikor aff klaedges huse or aff
androm stadzens ingeldorn skal halft konuge
nom or halft stadgens til gora ¶ Scal or si gward
stadg gwar borghama star um sigg gwart war gawa
sex mirg pering ter gwar vradgna iij mirg tigil
vradgnana kladge or tig skal utgriwas halft aff ko
nugxens waghna or halft aff stadzens waghna

borgemesl or radmalen

XXIII Stadzens bok skal uppenbarligha lasas gwards
stadg en tigna um garedg dagin naest apr st
Johis baptiste dagh um midsomaren

Dessa bok Pyrmingr war i konung Borgeres
tid sagder som twa loidsgo menn fyrir sölft
halfter konungr Og afr them som drifter
konungr armbrte orf brefalning

Giora sig

til xl mirg or Gan wrthinfwa ¶ Sonar or na
ghor wridan or gor ey som sart ar arrigge arg han
eigg skiwr alli han sigg ei skriwa lar bote xl mirg
or likrowal gor fuirg aff allo sino godze som han
skal skriwa aaff or Gart ei ma tigas Walr ¶ Aff
alle xl mirg sak i tysso maalens tagh skuttmanne
a mirg or tig adgha tagh konugen or stadgin til
twa skipt or samuledg tig wridan war lont. tigil
twa skipt or tagge enkte skuttgmanne aff. triggia
martga sak mary tysso maalens tagh konugen ena
mirg ena stadgin or ena skuttgmanne ¶ Siramuledg
malskiande ar alle tige hwena so til xl. pering
verligg godz gawa stig or sina widgrlagning skulu
gora forskrit or alle tige til xx mir gawa stig
widgrlagning tige skulu gora halft forskrit
alle tige mindskulu enkte forskrifg gora

skuttmanne bot aff sakir

290

XXI Ongen gingen man magg alli skall fler arm
berte uppe halda alli adgka alli ena handag
migg or enga andra kopslaghan gawa oran han
bote iij mirg pering swa opta han tig gor halft
konugens or halft stadgens or gwar laatge sigg
noghia arg sino armberte oran han wil ens widgr
sighia or andg tagha apr tig forra ar sarg or
sama lagg hwr armberte mana alli gingo mana
hussfruar ¶ Sui orkar han ei bothorn gange til
arwadis tga/ft for konugens or stadgens

armbrytur ina armbrte

XXII Aff Waaghene aff sikor aff klaedges huse or aff
androm stadzens ingeldorn skal halft konuge
nom or halft stadgens til gora ¶ Scal or si gward
stadg gwar borghama star um sigg gwart war gawa
sex mirg pering ter gwar vradgna iij mirg tigil
vradgnana kladge or tig skal utgriwas halft aff ko
nugxens waghna or halft aff stadzens waghna

borgemesl or radmalen

XXIII Stadzens bok skal uppenbarligha lasas gwards
stadg en tigna um garedg dagin naest apr st
Johis baptiste dagh um midsomaren

Konungs lóg

Þrman allom ledgu brenom skal skruwas oc staa for XXVIII
hwart han liddgi var swa atg wil han rett aff
nagrom hawa um gulld allr dumat tha skal ha
rett gora tom til hans kair allr hans godz gum skrel
lattdg bysettias

Þessu stadg so wadgh ar ok go skal
halfwagen ware. lek liba wed þynda XXV
rem i tegum staad hon ar. ten
þyndare ett hesman ten span skall
ware offrier alt xijfett

Hwilko ludgo mu sik konu lidha oc fasta 1
Hwilko ludgo kona skul fastas 2
Om mpp tagh mu mote fadhre vilu 3
oc modhs oc om sik has tha gor oc hene 4
Om mu fast sik konu oc wil hona lagh 5
bygga mz hene oc nekas go 6
gifthu 7
dr hwitt rixt oc oordgo giftomad skul kuno 8
alle hafid giftomad konu fadgh oc go dhor 9
skuru fastinga pp bryllope 10
ndo sidha the gift aru hwar malsma 11
Om morghogafu ok fodsl epr dodha 12
skuru konu mu forgora morghogafu oc 13
ndo dhr bod hwar barnagodz t 14 om gor

I

Vilma þij konna biðja æller
festa: þa skal mā hanna skyllaste
frender at hitta. ok bön sina
biðja, fader ok moder ser giftto
mā dotter sinā ära þij þe till
þa ära. nesta frender, sa sorg
er skylg i arfta balkenō æller þen
som fadir ellir moder med fullom
vitnom tilskipar, hanna forman
ok henna goz til takir i döda
dagom sinom

II

Nu en man vil sik konu festa þa skal giftoma
hona narwara ok xij wrighe vj a mazens hwegg
ma ok vj a qwinnor wegna. Ok þa er lagligga
fast ¶ fast magir man alle gift qwinno uta rette maal
man som for er sagt bote xl mirk til þ stipter maal ko
ungens ok stadgens alle loff aff rettom giftomadre hone
mz vj mana wrighens alle dyly mz vj mana edse þeg þiz
war ey hans giordh ¶ Swilken som fast twem mana
ena konu bote xl mirk konung ok stadgens ok þom
so hona sidgir meer tygg bote iij mirk bistopens alle
dyly mz twaggia mana edse sialiu tredgi at þan viste
er ath hon fast war ¶ Nu sidgan hon lagligga fast
er þa skal sokuayst þir han boor hysa iij hatligge
dagha for giftomaald hanne ok sidgen maagh han
hona sakloos bigha afta the barn ¶ fästing saman
þa eru the barn adskilkomu barn affar ma barn ¶
lonska lagge ok tagir man sidgan the samu komu sigh
þil adskilkomu þa tagir þe barn arff som adskil
komu barn þij at þa han bot radse qinno þa bor
tredge han ok barnogh ¶ Nu skil bistopir fästing
arth þe þera þa skilnadem walder bote bistopens
iij mirk walda the sadsen bote hwart þera bistopens
iij mirk ¶ Nu en þem xl mirk bota skal ortar eigh

Hwotom gange tha til arwodhe
hwilkon ino man tagher mothi fadher alle mo
dher hulia hwat hon tagher than til lagifto alle
konskalagha hawi forgiort baldhe fadhrine or mo
dhrine or engo adhro arwe Hwil fadher alle modher thene
forlaata sal sina tha tagthi hon fullan arwalitig ¶ Mu
delas ther um hwat hinne ar the forlatedhi alle eigh
tha skal hoon the mz vj mana hwithino vitta or swarta
at the hinne forlaatight war ¶ Hwar som lukkar ma
dur or ar mo alle hans frandkunne swa ath hon skaya
wardher aat quisko sinne lose sina nasu mz xl mith
til tvaskipt maalsi konings or stadhers or sthe ar the
mz stadhin vtan maalsi bidher for honon alle weri
sigh mz xij mana eedhe

Sutra X

Nu haw man konu fast or hwil hionalagh bygga
tha skal man gistom mane hinne til sighta vj
wikom for thin dagthi han wil brullop gora Gymis
hon hono forfallaloft tha bote thin xl mith til treskipt
maalsi konings or stadhers som the gor or hille honom
kosten aathe apre thy godhe mach han mætta twe aff
hwars thera twaghna ¶ Ath ar laaghaforfald ath ho
swuk ar alle i magipt the qual komen ath the maa
rett ¶ Han hon hono an ath sin symiab tha gange so
gistem lozghanafta or raadhman or tagthi doom aff
komi sina i hwilko stadh hon skal ut tagha
stadh skal tha mz sigh bedhas i raadhman se or wittha
eigh the the mappe wardha bote hwar thera iij mit
hona eigh ar thaa fag vtan dor bryta war sakloe
kombi the magthe skylnadhe aff thy ar than wil
hona ut tagha or kombe drup alle faar i war ogilt
the faa hona wotra wilia wardha the drupne alle faar

III

Moo fagen
mon mot
fadar wilia

thy so lukkar

lose nasa
mith xl mita
nitra — 10

IIII

Komo sigin
for fallaloft

Komo tagi
forfall

sa for

hona hawa wilia war þiz aþs j twe bote þiz tom gons
or hete þin kona lagh taghen or maaldtaghin or eigh
ratagien

V

Nu bedhis brudhgume gifomaal þa skall gifoma
hond fæsta komu hans gifwa or j handr setta mz
tassom ordhom þat giuþ þiz mina dotr til hedhr or hin
fiu or þiil haliwa sænz til laas or mytla or alz halffs
wunnidh or ownnidh j þæningom or lessrom or hwet
þiz er ¶ Nordh lessra aa lande þe so bestapeno arn
skript apt landz lagh j napn fadhrs or sons or þees
hælgha anda ann ¶ Þænner man fæsta komu anans
arn lagthlighia fæsta han haw forgiort lxxx mirk til
þin skript malls konung or stadheno or fyre stadhin
or konne aldr aþs j han for arn rætt maalighiada
lidh for hono alle aþwa hene arn fæstama hime
dodhir ar

VI

Nu haw brudhgume bridh sina fraangt or wil hona
heem færa han hon dø for arn hon heem til hus
konu alle j sænghs mz hono þa skal lik hona aþs
til fadhrs hena færas alle til arwingia hena or alt
þiz mz hene war gewith aff fadhrs gaardhe alle frunda
¶ Engen magh heghr færinga brudh sine færa arn
til vj mirk widhr xl mirk booth til kskript maalls
konung or stadheno ¶ Þænr or brudhgume war lagh
sannu vtan brudh hawi færinga sina þe som han
hene forde ¶ Nu ar brudh heem komo heel or hel
brygda þa skal brullop gøras or morghon gawor gif
was or sighan skal heem j sænz ganga mz brudhgu
ma sinom

VII

Gham man alle kona fæstnigha øll brullops øll
barnøll gi kirkiogiugs øl vtferdha øll æpt
þin dødha alle arfwa øll wil gøra han skall þinna
studhigh halda som mi sighs ¶ Þhwe skulu man
war or øj konor som folke skal brudha til tæsso for
naypa ølgardh brudhe man manom konung gwinno
¶ Fæstnigha øl maagh engt gøra mz naghro kost

¶ Brullops ol skal haldas twa dagha hwan dagtin til
en dagthwardh mera eigh / or thro bridhas xxx dyska
mathi badhe man or gwernoz / Wil han mera folkie bridha
tha maagh foghatie or raadhmanie lowa hono the til
xx dyska mathi / mera maagh han eigh hawa undatagh
nom ambizmano swa som kogthemastan or andro tem
the for standa or arwode the til gora / Brullops kladhe
magh engin man fler til frit sins hifs skara um ath
aar en ij par / undro hane ij mirt pobugs twaskipt
konugeno or stadheno ¶ Haarnsoll magh haldas til
een dagthwardh thro maagho xij dyska mathi tilbindhas
baadhe mat or gwernoz mera eigh ¶ Kirkiogarne oll
hawi sinni lagh ¶ Ut fordhis ol tha lik nordhas or
arfta ool som kallas aarfnoth xx dyska mathi mz thar
ko or allo andra folkie ¶ Tha tasse olgordhe aru giorda
tha skal then tem uppehult til raadhstughu ganga for
fogtaten or borghamastan swara at gudh or alle halghe
mann kiche hono swa som han thenna for da stadhga hal
dith haw or eigh formærmeer giorth ¶ Gor magtho
anarledhis en mn ar sarth or wardh the mz tilun
nen bote xij mirth til twaskipt / konug or stadheno
Wittes hono or ar withne til war sigh mz ay madra
edhe / fokis han aarth edhono falkis til sakene so hono
for skuld giffe

Han sidhan bonde or husf gift aru or hawa naat saa
ma lighat I sang tha ar han hene maalsman
or aghro sokia or swarra for hona or for eigh
orghen gawo hwar som thom gud bridh sinne
skal hwara xviij poring swanska mera eigh
minne magh hon hwara um bridhgidne wil alle sighe
eigh swa stora morghingawoz formagha giwa ¶ Aff
hwaro dyst mat skal giwas ij ar poring / wil maagh
mera giwa the magh han eigh wridhe sina ij mirth til
twaskipt konugeno or stadheno ¶ Engen bridhgid
ne alle bridh magh naghro naghra handi gawoz
giwa tha thera brullop gore hwar for alle apt wridhe

VIII

VIIII

boeth en mirg / Or gawona mz kromdyno or stadyno til twaskipt en han wardyr lagligha tillunden ¶ Essn mn mozghongiafwor or and gawor skulu vtgifwas forsta brullops dagh Or mozghn giafwan swa mykin hon er maagh gwas j rydho pæng j lordh j gaardhom ellr j hwarro mann wil ¶ Dor brudhguinen or brudh luw eptr baarnalos taghi brudh mozghngawor sina som sact er or thr mz kirkiokladde sin the bar to som kiortil or mantol strik or hwatt kirkiobonadhe thr til herer ¶ Midhe taghas vidan so balte or anor tolghn Gran spang som kirkiokladom sina tillhern or sangh sina the barta taghi hus aff oskipto goze vidhr skipt lagha sina / ¶ Dor hus barnalos for en bonde taghi arwingia hena aft halft widhr bondan or enga mozghongawor ellr anor makor thing som for waaro sagho or taghi bonden aff oskipto goze sang sina te barta or tlædhebonadh sin barta sadhel or waapn or kisto sina ¶ Ssia the forigido waarn sama or husfrij luw eptr bondan taghi enga mozghongawor bindan vtga dodh waar / tho taghi hon sangh sina the barta kirkiobonadh then barta vtan sindhe som for er sacth aff oskipto godze or sidhan skipte hon til halfs widhr baarn sin ¶ Ganuledhis taghi bonden allan fordel som tlædhebonadh sin barta or anor thing som for sagho waro eptr hus sinadodh en tho at barn liwa eptr ~~husf sina dodh~~ Or sidhan j tw widhr barn sin skipte or taghi maz arwa maz dell j tasso maa leno or ghmo arfwa thenne dell ¶ mozghongawor skulu vtgiwas forst aff allo oskipto tho at hene bonde gafde nokron ellr or hene hwan tridhia pæng gwn ellr or meera som vrskild j testamento en han gafde thr vatn thil

Hæc ad fordelbonda ellr hus frua bör aff oskipto. in fra — ii

X Nu han kom hoor gora or mann hene taghr hona the mz horkarleno mz vj mana cottino hawe tha hon forgiort mozghngawom sino or bonden hawn waldh vm liff thera boggia / Wardhr hon aff augh tagghin / taghi arfwa godz hene ¶ Wardhr or manen aff dagho tagghen waro sanni lagh vm godz hann

Hæc dicunt

wil bonden bot tagha / bote tha baadhn gorskarkey or hor
konan halft hwart thera / l mirkt or iij mirkt or vnij
ortt til fiurskipt konungens xiiij mr or vnij ortt / bisto
pens maalf or stadhens hwario thera swa mykit ¶
Engin magh hussfime allr bondans vttga / vta hwart
thera adhro widhr bott som vrskils j / vaadstughn balkes
¶ Gor ogist kona hoor mz gistom mane hawi ho forgiort
fordeel thr hon skulde hawa aff oskipto godz apr
husf sine dodh / or bote baadhn konungens bistopens
maalf or stadhens sin brutt som for ar sattt ¶ Or hus
f hane taghi maalsvghanda rett ¶ Orkar han eigh
botom tha skal fiara laggiae a skap hans or aa hona
stadzens stena or swa stal hon han vm stadhn ledha or
sidhan bin fore swaria / bothr armadh thera sin brutt
som for ar sattt / wari saklos ¶ Or stadzens swen lee
dhe hona allr han vm stadhn som ey forinagh bota som
sat ar / ¶ Or foghatten or vaadhmane giwi hom ena
mr pening for hans arwode

gor ogist
ho hoorens
gipthona

XI

Nu hoor bonde mz konu sinne / or aflar baarn sa
may / gor bonden hawi hussfu widzordh see for
baarnane godz mz nasta frenda vaadge a onda
hon ogifti ar ¶ dr hon an sidhan fulley thr till raa
dhe swa sidhan som for mz nasta frenda wilia or saa
allr eigh ¶ Baar kona aa adhro gifto or hane baar
na fredhine ar sinne mz hene tha skal thz vndan skip
tas tha skall hon forst taghia aff oskipto sang sinn
barthia mz allo thr hon til som for ar sattt ¶ Sidhan
skipte j thu / taghi halft hon or halft baarn hene hwar
thr halder ar gaardha allr andra aghor ¶ Or hawe
engin waldh giftas j baarna fredhine for an thz vndan
skipt ar

Sigura

XII

Gifties kona j mag boo / aro thr baarn for / tha skal
vndan skiptas thera modhrne or gifties aldr ko
na j baarna modhrne / tha thagh forst bonden kurfu
klade sin the barto or all anor the som j morghongawe
stodho sidhan taghi halft fadhr or halft baarn hans
som for ar sattt ¶ Han bonden allr hussfu a fler

Giptemålo

XIII Ingifto ganga war lagh sænn/
Man eigh barna godz for wara undan skript som for
ar sagth arn sker gifter ænc mz bondans arn en hwar
ahe arn twa alle sker/ ok ahe alle halft undir bonden
or taghi slikt baarn som baarn/ arn or skera gifter ænc
mz hussfrue war lagh sænn

XIIII Nu ar fadir or modir dødh naadhe tha then skyldast
ar som for ar sagth um gifomaal for baarnomen
or baarna godze or a hwar baarnagodz hard handamalla
fadir alle modir han skal the gissa mz fullo widhnigal
da or borghan forsetta at the godz skal swa gotth or sua
mykit baarnome aatir andwardas alle baarns arwo
som the war tha han the thil sin thogh ¶ or the baar
nagodz i thera formana waald alle gomo som saa
wardir tagher the magh eigh sionka ey birna for baar
nomen han at fulth aatir andwardis ¶ Hwilken
som ey wil baarna godz swa thil sigh tagha tha gor
nasta frandom baarns hwart aar sakenskap hwart
baarns godz skyldir alle hwat thir vtg aff giffo arn
eigh frandir til tha skulu borghamasta or radhman
thil skipa ii godha man aff stadhenn alle sua maa
ga widhir torff som baarnomo or baarnaha godze
~~som baarnome~~ skulu for sia or gora borghamasta
man or radhmannom sakenskap hwart aar hwat
the aff baarna godze vpbara alle vtgiwa ¶ Hwilko
stadh thera nagthom budhidh wurdir aa radhmana
waghna baarnomen or baarnane godze for sea som
nu ar sagth or gor the eigh bote oij mark til twa skip
tis konugenn or stadhen i hwaro sinne han the ey
gor

XV Nu ar then kredh wittande alle ofgamal wanfor
alle baarnane widhir deloman som them skal
for sia tha skulu frander thera tilfara or dom tagha
hwes thir sturt um tha aghir han for radha som
gunner kan or wal wil aff frandom thir nast skyl
dastom

XVI Nu dor bonden or arn ey baarn expt kombs then til
gaardz som arfwe wil skipta or radha suarar

Om måh
mas dome

Barna arf
mån ey hem
ran skyldbr
nna.

ghuffium for sigh Jar ar mz baarne or byrdhe bondanne
tha aggr godz pynas or man lampnada handr satias
or tho raadhe ghuff fodho sinne tha skal hon vj mana:
dagh hawa ¶ Pynas tha aa hinne ar hon hawande ar
tha skulu hene forlaggias mj maanadhe fodhes baarn
(man) & maanadha or faar ostendom tha tagh the arff
fodhes the sidhrinner tha skal the vj arff tagha gielde sidha
ghuffium aatgr the som hon haw forgiort aff thj godzena
¶ Nu siggr hon hawa sigh hawa wardh mz baarne or
the forfors tha aagr hon the vnthna mz twem ghordnom
or vj mana edhe / skal hon aath edgeno gelde aatgr
kosten gitt hon edgen gangeth wari sakloes for kostend
or tho ar tho skuldh widhe arlindh

Jay ar and barn vif byrdo bonda emb.

Barni forfors.

Brúllop

Nu kan fadhr allr modhr brullop gora aath sino son XVII
allr dott ¶ Then kost aggr eigh til rakenskap gan
ga byzkana mallan tha the skulu framledhis apr
fadhr allr modhr arwe skupta vtan all anor thing so
kostadhe aa han allr hona / kladhe sindhe guardha or all
anor mzgifft som fadhr allr modhr mz hono aller hene
gaff ¶ Mi byzskan hans allr hene wilia ej anorledh
aath ordhom thera laatha sigh naghra tha skal han allr
hene man mz vj mana edhe widhr ganga or sidhan samp
ka the thera mallan ¶ Ej ar or swa vndirstandande ar
fadhrne allr modhrne skal lampkas thera mellan
haw han allr hon mera vpburdh ay hwart byzskane
hans allr hena faar aff fadhrne allr modhrne giwi
vth ¶ ar or mera godz til ay han allr hon fik tagh
the thera lurg lampnan lindhr anan som mera hawm
aff myo ¶ Boo byzskane saman j boo oskupto gifter ett
thera aff tom allr fler then kost aggr til rakenskap
ganga

Hirda Balk

¶ Um byaman dor allr ghuff hans hwilkaledh brystarff
aggr skuptas allr arwas

¶ Mu bakarff aggr skuptas or arwas

¶ Mu delas tidhr brystarff or bakarff hwu the skal arwas
or skuptas

1
ii
iii

Lzeem.
gifft

Arffda balk

iii ¶ Um dodschurme arff kuarns

v ¶ Um lagist kona kardgr bort tagthu mz kaald fraan
smo bonda

vi ¶ Um man allr kona kran i missallom dr thuru the arff
skal skuptas

vij ¶ Um fundgr kulla or samkulla arff

viij ¶ Um bonde dor fran thuff sine for ar thon bifte sigh
thawande wara

ix ¶ Um prkane boo samay i boo oskupto thuru thera mella
skal skuptas

x ¶ Thuru sprskene skulu arwe skupta

xi ¶ Um delas um arff or kalla sigh baadhar arff mz retto
aagha

xii ¶ Um ar magher skyldar an thin arw gaw or qwal torn
fraan math or aar

xiii ¶ Thuru fullobaarn aagha upfedhas

xiiii ¶ Um fullobaarns arff thuru the agtr arwa or arfwas

xv ¶ Um sorbaarn or annr tolifer thuru the skulu arwa
or arfwas

xvi ¶ Um klandas the i skupte ar komer

xvii ¶ Thuru dodr mann galdh aagha faldas

xviii ¶ Um dannarff

xix ~~xviii~~ ¶ Thuru man allr kona skal testamt gora allr the
utgiwa or annadh the liifsens utfardgar sonr kostr
allr arfda all or annor tolikey styfke

xx ~~xix~~ ¶ Um magher gist skyfmane sitt allr offryfte um
godze smo or dor eigh baarnabinderth thuru the skal
arwas

xxi ¶ Um the yoenge som gudfadgr allr gudmodgr
gu gudbaarne smo allr annar nakor thuru the
skulu skuptas allr arwas

II Or byaman allr thuff hans or liwa baarn
aptr son or dotr arwe swa son som dotr or
swa dotr som son or tagh sliter sonabaarn
aff arwe som son or sliter dotrbaarn aff arwe so
dotr an the ath magher liwi aff sprskanorney

II Nu aru eigh the fornapdo til thaa ar fadir or

modhr taghi tha fadhr halft or halft modhr affarwe ¶ arru eigh the til tha arru brodhr or syft taghi brodhr halft or halft syft or taghi sluth brodhrs barn aff arwe som brodhr or sluth syster baarn aff arwe som syster ¶ arru ey the til tha ar fadhr fadhr or fadhrs modhr taghi halft fadhr fadhr aff arwe or halft fedhs modhr ¶ arru or ey the til thaa ar modhr fadhr or modhr modhr taghi halft modhr fadhr aff arwe or halft modhr modhr ¶ arru ey the til tha ar fadhrs brodhr or fadhrs syft taghi halft fadhr brodhr or halft fadhrs syft ¶ arru eigh the till thaa ar modhr brodhr or modhr syft taghi halft hwart thera aff arwe arru eigh the til tha arru bryllinga or syrlinga taghi or halft hwart thera aff arwe ¶ a hwar stadh so delas widhr a fadhrne or a modhrne a hwart the ar may alle kona or arru baadhn samskyl thom dodha taghi a halft hwart thera aff arwe ar armad mar smer taghi aldh saman or gruy enfete ut aff arwono hadhra skeftene

III

Oles widhr brystaff or bakaff badhn jemp skyld gringe tha brystaff til or bakaff fraa/the ar brystaff som komt ar aff madheno or bakaff aadhr hadhra skaftena

IIII

Nu sighia baarnsk fedhrne frendr baarn wara dedh fot tha sighr hon som sighr widhr swar at baarn war ghorlet fot or fik offendom the her komt wagga matha writhne hawa or tha kombr at baarn arwe

V

Nu kan kona my waald wara taghin bozig fraan bonda sino kan hon faa baarn man alle vikor fa the at hon war man sing my bonda sino the baarn skal aff taghia

Sattias all sama hadhs skip man kona baarn thera drukna all sama weth engen hwar forst dor alle senast

¶ Sattias all sama hadhs sladha or aaka hadhs wakena or weth engin hwar forstom dor alle senast war lagh

the sawn ¶ Dynder aff ynne bonden gwsfrnn or bury
thera war lagh sawn ¶ Gang gwar a land dreyr
allr brenni wrth engm gwar kemet hw war lagh
sawn ¶ Ethlias mam hwande or ffyrias dodge wer
engen gwar kemet lisde war lagh sawn ¶ Liggra
twe mam swfre haadge sandr or gwar thera er d
nars arwe hw dwar thera swa kenge apr anay at
hay magh wedgr gindrlikr taghe tha kerar hay arwe
hens er the hay eigh gwr talade allr gindrlikroma
taghr lygge the til twaggra mana tha nor warn

VII Nu ar fadgr or modgr dodg hw apr synderkulle
or samkulle taghr tha samkulle in lister aff or
synderkulle flardhing aff arwe ghurr the er ffyer
allr brodgr or a gwar the arn kullano fler allr
ferrey the fra eigh meer er fiardhingh ¶ Arn
kulla twe or aff dorth apr anay tha er we kullr
kull or engen anar man allr kona ¶ Dor baarn
or hw apr fadgr allr modgr or er anadh thera
dor arwe halft fadgr allr modgr or halft sam
ffrkone ¶ Dor enda baarn or hw apr fadgr allr
modgr taghr alth samd arn the at synderkulle
er thil er eigh samffrkone til tha arwer
fadgr allr modgr or gwn enkte or aff mran
bryftarff er til or the war lagh a gwar halfr
modgr allr fadgr er gist allr ogist aff anna

VIII Nn gifies bonde or boor mz kom synne or af
lar baarn mz hene dor bonden for arn hon
enfte sigh hawande wara ¶ Nu far til arwe bon
dans or taghr arff hena or sighr hay at the ey
baarn synna hawa or thy magh tu eigh arwa hat
¶ Nu nekar hon eigh at hon hawande er or gw
dr arwet nu taghr the talas arth hon hawande er
or fur hay thera hora som arwth haw opburnth
or far til or dreypir hona or wil modhngr mista
arwedh allr forgor hwe hynne mz forgingom ¶
Nu nordhas hon or wardhr sdhan oppenbaarth so
nordhat er at hay forkom hwe hane hynes the

arfskuer död
or hedna

til vi mana wrighne tha skal hon op a lordhene
grawas or hinne lik opskaras / hines the baarn
aller magher likinse til baarne tha arwer baarn
fadher sin or modher arwe baarn sitt or hinne arwa
hona the arwer dodher or hedhen or hinkter or
offen gange fra thy at engen magh anan drapa
sigh til arffe /

IX

Nu boo yzskane sama sy boo oskipte hwat the af
la mz tiænist aller mz adhrom skoghdom taghi
skiptt brodher som brodher or skiptt syster som syster ¶ Mu
sdgan skipt ar taghi the hwar som han windher mz
tiænist aller androm skoghdom

X

Wilken stadh yzskane aller adre arfongia wilia
arwe sino skipta tha skulu thera naste frænder
vi wridher hwara aller or adher vi godhe byrman the
borghara or raadhman the til skipa aa raadhstughu
or thin tidh the skipt ar thera mellan or hwar sighe
sigh aath skipte laatha noghia tha skulu the sanna arwinga
til raadhstughu gaa fore borghamasta or raadhman
kiæroker gora at swa ar skipt / Or sdgan taghia the
full stadzens bff aa or insigile for thy the apte magh
enge thera arfay aller skal optaw vin sinna skipte hwa
la ¶ Han the swa wara at the dela sina mallom vm
liten aller skiptedh or sighia eigh the Jampt skipt
wara tha skulu the til twe raadhmen koma skudha
litt thera or Jampka mz thom vi som for til taghi
no waro / Wilia the ay eigh sigh laata aatynghia
som the aatte aatta gawa likadh or latt thera mal
lom tha skulu the viij swara the aa raadhstughu att
vi sdgan hwar the han fadangidh gaw or gnwis sdgia
sdgan aldre Jampkan thera mallom skipta / or ga
stadzbff aa at swa ar skipt ther millom ¶ Or gange
na vin the sama godzit

Paglig arffskipt

XI

Ocla noghe vm arff or kalla sigh baadge mz rotto
agha arwa tha ar the kiaadge rat or lagh att
thin som oppenbarar sznlskap apte kunstione rat til:
gaw han skal arff gawa ¶ Or mokot Jaff sy or eigh

Umgæfi arfs.

Uppenbaarth skylskap thæl tha skal foghaten or borgha
mastara aa vaadhstughu laatha vedha skylskap thera
for. Or thæn til dræma som mæra skal or borghamana
narwara wisar. Or fodhan fulla borghan for. sætta
at engin krombr vettar arwe æn thæn ær. Ogo swa
for. Jæffnes skulu at thæn arwidh taghi æpt vaadhma
na dome with skylskap sin sænan or eigh osænan mz
ey mana odhe. Or thue aff thom Jiman fadhr modh
or thue aff tom man modhr modh mma slotta man
haw han eigh the firbindr taghi thaa adhra godha
man som thr aff birtha. Ut kæthe hwar skylskap
sin for æn ens aare hefd a krombr allr hawn thæn
arff J handom haw

XII

Ni ær naghr skyldu æn thæn arwidh haw or
thalar thr da for æn ens aare hefd a krombr
æpt thæn dagh the arwidh falldh ær / taghi arff sig
æpt laghu lwthno or dome æn tho the se firbinleth
J arff falldh. Ogh at the ær aathr grugr arff som o:
skyldr taghr æn laghfluggha aatulas som for ær sagh

XIII

Modhr skal fødha frillobaarn sten thr til hæt
triggia aara gamalt ær / Fadhr fødhe the fadhr
thr til the vij aara gamalt ær / Ænn loegthis baarne
fostmodhr or fødhalwas the baarn J wanmyrth the æghi
bistopr skuldha hwar the baarn skal aathr fasta

XIIII

Ni kan frillobaarne præng wæra / fallr the baarn
frua or æru præng æpt or fadhr or modhr
taghi halft fadhr or halft modhr aff arwe / ær
anadh thera æpt taghi aftr sænta / æru eigh the
thæl gange swa the arff som all ænar arff. Eigh
maagh frillobaarn mæra arwa æpt fadhr sin
æn iij mirk or iij mirk æpt modhr. Effaa adhel
komm baarn til ey mirk / taghi frillobaarn iij mirk
hwat the æru fler allr forr the fa ey thy / mæra
æn iij mirk præng ær arwedh mine taghe aftonkte
haw han mæra taghi tho eigh mæra æn iij mirk

XV

Afflar man baarn J hordom allr J frænsvinis
spiælle allr J gridzswa laghi allr J syzko frul
le the baarn see skuldh wit aft arff / kan tom pæ

Gipt z

Hoorahan

XVI

XVII

XVIII

Arffida Valk

Zana arff.

tagh konugen arff hans hwar the er sordg alle tosor
the kalladhe fordom damiarff ¶ Nu er gaardha sodg
alle adhra aghor aru gifna hono tagh tom att then
som tom utgaff tho swa mz skal at the wittu lighe
er mz fradzens magghe or bswe at han the utgaff
¶ Nu er man inlanzke er or hans arfwa tha
skal arwedg standa the til han kombr som arwa
skal ¶ Nu er man wecth eigh hans arwa or kombr
eigh budg aff hono alle san wissa hwar han er
alle kombr eigh sakin man nat or aar apt
the arwedg fiold tha tagh konugen halft or halft
fiwis for hans sak

XIX

Om testamen
te gifft. j.

Giftt — 9.

Om all magghe man alle kona testamt gora hell
alle swker haw han laary apt sik gawe wald
giwa hwar thiende penng aff sino godze verghe
or orerghe ¶ haw han eigh laary utan gawr
tiva and arwa inlandis gawr tha wald at giwa
hwan tredha penng aff allo the han aggr som for
er sagt ¶ haw han alle goj hwarte laary alle
inlanzke arwa utan haw the arwa ut landis hys
grande gawr wald giwa alth halft hwat han aghe
som for er sagt ¶ Gawr the engen wald giwa
under sino laarno alle inlanzkom arwom alle
utlanzke arwom hus gaardg alle lordg er the wilia
i landet faara the loo or byggia utan swa giwa
at arfwane maghe the aarghe under sik losa en the
wilia iman nath or aar ¶ All testamt or all
gald or alt the lukspus utfordg er graff all offer
or tholiket alth the skal aff osleipto godze utgiwis
or galdas ey. all aft gaardg sdgan apt then dodga
giwi the uth som up toge arwedg swa som manadh
mot all aarsmot all or adhra tolika aptgaardghe

Köpe arver inn
inne nat or ar
konung — 9.

giald bruk
aff osleipta

XX

Gifter man skybnane sith alle osleyst
aff sino godze or der sdgan baarnalos gange
aarghe godzer the the utgaff swa mykit utgiwt
war mz hono alle gene the ofw aflat godz arwe
sdgan malfte frander or thenna gadwo fast mz

Jeorda Balf

stadzong bliic or mickyle

XXI

Nu kan gudhfadhr allr gudhmodhr gudhbaarne
sino parnge giwa allr adiar naghor or fadhr or
modhr sonda the parnge thil sog ofias the parnge
allr oskia thz war baarnis gagn or taghi the parnge
baarnit forst aff allo oskipto sodhan skipte sykane
fordhrne sino or modhrne ¶ kan noghor tractha thera
onellinn kona bm godzit annadh thera sighr thz wa
ra or anadh aghi ligge thz til thera mapia marwara
allr or til fadhrene allr til modhrne brewa an the
dodh arucit swa war giorth ¶ Mu sighr anadh thera
mecra wara or anadh onina swari thz thil sin som
handamellio haw mz ny mana edh ath thz godzit swa
mykit ar or the skall thz for prowas hwru the ar
kopanskapr mz driwen or thz giwit godz or swa
afladh fange swa til arffe som all anor arff an
thz baarnedh dor

¶ Hwru arfda godz skal oplinudas allr sakias allr
partsakias 1

¶ Hwr bryndmaen maaghs topt allr gardh athr losa ii

¶ Mu delar thin som sakde or the bordrme som aathr
wilia losa or sighia the tompt allr gardh ej wara iii
lagsligenr oplindhna allr sigh hoen bindhna

¶ Hwru aftinga tompt allr gaardha aagha sakias iiii

¶ Mu mz hwilkom wardhorom man maagh tompt
allr gaardh aathr losa v

¶ Hwru ma maagh sigh aflanda tompt allr gaardh
mz kop allr skipte vi

¶ Mu an kopt tompt allr gaardh klandis vii

¶ Mu an thin som sal gift agh honulit giort kop allr
skipte viii

¶ Hwru ma maagh adiare mats tompt allr gaardh
sakia ix

¶ Hwru ondinagha allr Jmnsiu tompt allr gaardr
maagh sakias allr aathr losas x

¶ Um tompt allr gaardhr skipt a land J sordh xi

Jorda

xii ¶ Nu gør man baadge køp or skøpte aff stadgens or aa landeth

xiii ¶ Om en lagha sordh gefd tompt allr gaardha

xiiii ¶ Om man faar sordh for afradz dagha or gaardh allr tompt for fardagha

xv ¶ Gum baarn aghga fødga faadgrefin or modgrefina

xvi ¶ Gum bonden maagh gufs sine sordh tompt allr gaardha forgøra allr salia or gufsth bondas godz forgøra

xvii ¶ Gum the forskøl maden allr krona gør i sins yterste thinga skulu stadgas

II Nu vil nagher salia tompt sina allr gaardh sin then gan gaud mz arwe faangit tha skal gan then sama gaardh a thrimaanadha daghen aa radgstugghu laghlika opbindha or sidgan biwdha then sama gaardh mæstom frænds fadgrens frænds fadgrens gaardha or modgrens frændom modgrens gaardha allr hwar the halst ar / Gulia the for then gaardhen allr tompt swa gifwa som annar biwdher / køpe the / Gulia the eigh tha sala a hwar han bazt maagh ¶ Or a skal then sami gaardher allr tompt osald wera xiiij dagha apter the the aru laghligha op bindhne oskyldom manom or skylde maagha sigh vnipredwa hwat the Gulia then gaardh allr tompt køpa allr eigh ¶ Gul nagher arfda godz vt til sant setia binde forst mæstom frændom the mykis aru fadgrens frændom fadgrens gaardha or modgrens frænds modgrens gaardha som for ar sagt Gulia ey the gøno pæning fæna a the godzet tha setti vt hwar han maagh ¶ Gut han eigh the godzet atghrøst a then dagh the for laggia tha skal then lænt gaw iii maanadagh the opbiwdha sidhan biwdhe mæstom frændom hans the atghrøsta gøn the mystadghis aru or halle the apter tom xiiij dagha Gulia the the eigh aatghrøsta tha gaw framletth til the arff eiga til

Wesla frendr igienlösa

godabalkn

talan or tan þæmg aalante lose þiil sin an han
þæ æghta wil æpe fyra godhra mana medordhe þe
a hwarto sidhe alle bort sæli som þæ ar wart ar godzer
bote giwi til æpe þera mazordhom ¶ Ar godzer war
ra giwi tan til som godhæt ur sytte æpe medzordhe
sama mana

II

Nu kan þæ swa wara atg naghar bort sæll byrda
mana tompt alle gaardg upbudgna up a
radstuggu alle frondom eigg hembudgnir þa bote
þiid þæ gør iij mitg þiil þæ estupe maalg konig or
stadhom or nafta firender losen aathe þiilsin þe sa
ma tompt alle gaardg swa som han saldge war þra
xiiij dagha aff þom dagg þe þæ wrtha fingo or þe
iman sama aaredg arwedg salt war or þe skal
þiid gøstem þiil radstuggu koma tilbundga þæmg
sma æpe þy þæ saltg war or þæ skal han swana
salu tindi ar han þæ eigg for wrtha sik ¶ Closer þe
eigg man sama dagg þe aathe som um saltg ar hawn
enga þalan þiil þæ sama godzer ¶ Kan þe þima atg
naghor ar ar winge þiid þe utlandis hawn wartg
or kombe aathe man natg or aar æpter þæ gaar
dgn alle tompten saald war hawn þa vj wikna
dagg æpe þæ han komkom þiid gaardgn aathi-losa
som han saldre war ¶ Ar þæ godzer naghor batter
giwi aathe æpe iiij godhra mana madordhom
¶ Closer han eigg þiid samagaardg alle tompt vj
wikom wari lagg samu so for ar sagtid or hawn
a þiid som utlandis ar vj wikna dagg æpe þæ ar
aaredg ar umgangdg aff tom dagg gozer saltg
war sina byrdg aathe losa ar han eigg for sj kundig
kom ¶ Samuledg war um sunnu alle ovmagha
¶ Door naghe man vtan stadgn þe milendis or
wil naghe hans arwe þæ godzer aathi-losa þa
skal han þæ wrtha mz triggia mana edge ar þa
þæ alde wrta sik for vj wikom aff tom dagg han

Cosa igien
inne-bor,
bor sodan gä
forem hom.

forkombr at þr godzir salt war alle ur set or
þro sumar sama aardeg þr war ur sat alle salte
¶ Dagr nagr sker þorng þr for en þr war
for giwiþ wardr til wimen mz twem manom þe
te al til þresknt maalr komr or stadhem for
þr at han legg sigg þr þil uten han kan þrsa ar
godzir boetradr ar

III

Ran delaa þse sigr amar þse tompt alle
gaardr wara lagligr upbudna or anar
eigr þsa skal fogdaten borgarmesta or raadhman
som þaa a raadstugu waro or aa hørde þen sama
gaardr writhna wara upbudna or þr þera
mollum urskilia Sigtha þse han wara opbudr
man wari sakløs neka þse þr þore iij mirk þil
traskept maalr komr or stadhem or hauw
waald aatr losa þse sama tompt alle gaardr
apr þy for sarr war ¶ Dela þse þr um sigr
byrdaman þen sama gaardr alle tompt eigr wa
ra sigr lagligha hembudna ligge þr til twag
ra mana som þa marwaro at þen sam gaardr
alle tompt tom marwarandom war þono lagli
gr hembudhm Sigtha þr þr sant wara wari
waardr neka þse þr þore iij mirk þil þra
skept maalr komr or stadhem or lose aatr
som for ar sarr ¶ Al hwar tomptar alle gaar
dha skulu aghandene alle byrdamanenom
aatr hwdhar alle adhra partha þr skal mz
twem byrmanom gøras alle forstas

Byrdemænn frembud in my 2 Mænn.

IIII

Hwilken aflinger tompt alle gaardr konl sotha
han torff eigr tom lengr apr arfwingio
halla þsa þse opbudne oric ar viij dagha wilia
þse eigr þen gaardr alle tompt aatgir losa som
for ar sart þsa sal a hwar han bazt maagr vista
han hona kopt hauw aff arwingiom sinom hauw
han swa þse tompt alle gaardr kopt wari si

Aff Arfwingiom gaardr gor mannhan hona kopt hauw hem kiøpt.

V

Mæ er æter lösagardo han er i bæ[illegible] i æ[illegible]

umlagh um thn gaardh allr tompt som um and
tomptar allr gaardha som fer ar urskilth
Ghra aru the wardhora man skal aathurfosa m
tompt sina allr gaardh sin Gull silfur redha
pæningr korn mot flæsk smor sial wadhmal lærpt
klædhe oskurt or alla handra wardhora apt thy
the wardhe aru or gang ar aa or fyr godhe man
thz mata twe aff hvarr thera waghna or swa dyr
skal tompt allr gaardh aathr losas som han sylbr
or swa som the fyr thz thera mallan gøra swa skulu
the thr aath lith Gingen maagh nogher handa topt
allr gaardh aathr losa vran han vil hona allr gø
sialfu hawa or æghe aat minzto iij aar vran hith
kan waardha tvangdr thn sama gaardh allr topt
skala thz sama vonnes hvy han thz aathr loser

VI

Alla stadha the ma gør m gaardhe sinom allr
tompt sinne kop or skipte thz ar fast or the
tompt allr gaardh magho i bordemann aathfosa
Or thz skal gøras oppenbaarligh fne aa vradhstu
ghinne for fogharene borghamastare or raadhmanne
Or the skulu the fridhskilling gøra apt gamlo
stadhgha Or m fullom stadzbrwom vndr stadzene
insighle or aa swanske skriwar stadhgas or fystas
allr or skriwas i stadzens book or urskilias hvru
maanga aakra the tomptren ar allr gaardhn
breedhr allr longr allr hwar the tomptren ar
allr ligger swa en tompt som annor hwar thinna
aarsens thz skipte grodhs hvru maga pænigr
hvar addhrom tilgaff Or the gaardha allr
tomptar man kopu or kombr eigi i skipte allr
gaghulne wardha allr the gaardha atnar andh
gu skulu semildeg stadhgas som inn ar satt m
stadzens bnom anars eigi for thy kombr noghor
dela thera mallan som the tomptena allr gaardhn
haw kopt or thn nær ligger allr the tompt gaard

Lagliga hallir gård

klandat for hono tha maagh han eigh dælia som
saalde alle huru manga aakia han hono salde or
guui stadens skriwat ii or paring for thi at han
skriff thi i stadzens book

VII

Ropi man gaardh alle tompt aff adgrom
waarne then tompt som saalde or hemolle
wardh som kopte klandas naaghet i tassa
then kopom tha skal faanga man framkoma gitt
han hemuldat som salde stande kop thes som kopte
kombr eigh faanga ma hane fram alle kombr fiad
or gitt eigh hemuldat tha gange hwart thil fiae.
or botz then iij mith thil thre skipt maalh konugs
or stadhen som ohemult saalde or swa warde i
allom andra kopom som ohemult salde

Gall ohem, mult bota 38

VIII

Nu laath man bortg tompt alle sui gaardh
hwar halle mz kop alle skipte faar sidhen
hwar aff androm thil thridha maz the semu topt
alle gaardh alle klandas lang the semu topt
alle gaardh for thom som gaardhen alle topte
forst bort kethi or gitt han eigh hemullat thom
han saalde tha bote iii mith til thre skipt maalh
konugens or stadhens for ohemult or the adhi ha
ri sakloge or then gange aathe til paring som paring
utgaff or then taghi tompt alle gaardh aathe so
thi utgaff

IX

Engin man anare tompt alle gaardh maagh
dælia man han i stalu naywarende ar mad
han hawi fulla makt or oppen biff aff hono te topt
alle gaardh hemulla tom som kopt

X

Hwi eigin waald ownmagha alle grimf alle
withwillinga tompt alle gaardh alle hwar
thom thilhorer bort sælia alle skipta mag the war
dha bate skipt mag then tidh ownmagh warde
maaghende mag alle mo gift ar hawa waald
hwat the dælia thi skipte haalda alle eigh theso

aff ownagr
in d mæ eij
sakliæ

Jordabalken

tuare eigg vran the wardga war skipt or borggarna
or vradgman leethe thera gørligh tha toligh handel
at the eigg tømmar vran m̃ fullom skalom or lagge
thro engin staadgga fer aa

XI

Nu skipt man til aggo aa landet tagh jordgh
aa laande for gaardg alle tompt sina i kop
stadgens tagh fult aa landens ypt maarka tall
so jordgh galdr tha domme the fast or fult gøre
thro laadge kop or skipte gange the kop or skipte
som all anor kop or skipte aa landens vppe giwre
thro or bff aa laadge aa landens or i kopstadge
som som aa all anor kop or skipte

XII

Nu gør man laadge kop or skipte aff stadgens
or aa landet alle aff landens or i stadgh/ar
skipte meer or kop mina thro giffe skipte fastom
wadald or wridzordg/ar kop meera or skipte mina
tha domes jordg i bordg or giffe kop fastom waald
or wridzordg/ar laadge skempt gaange aathro i bor.
dgena

XIII

Alla the jordg man skipt i stadgh alle sal gange
ypt lands lagh or alla the tompter alle gaar
dga mä skipt aa landit gaange ypt stadgens
vatt or a hwar twe dela vm jordg/tha aggr then affr. ad
afradg so jordge windr an hon fälla ar/vta hr holla the
han vanr sigg til wridzordgh ¶ or hwar som hya som indr.
man aff landymane windr tompt alle gaardg
til sin or hawi han i hono bygg alle han aa lec
ghro setg gruni hono aathro ghusa leggena/so hwar gårde vinner

XIIII

Hwar som kopr jordg alle m̃ skipte faar
aff adgrom for afradz dagga alle fer m̃
waald fasting/tha gawi then afradg so jordgena
thad aggr ¶ aanu lagg wari vm tompter or
gaardga som han kopr alle m̃ skipte faar for
fardagga/ Eller affradz daga

XV

Barn skulu fadger sinj or modger sina / oppe haalde or fødda sin tge siwst wardga allr wanfor-
um barn maaggande arn or fødd først tgz alzta allr
modger sina / or a sidgan hwart appr tj som tgz gumalt
ar or taggi for hwarra aarffødgona / iij mørk penng
aff lesdrom hans allr hene / rekkia eigg losora
aatg taggi aff arwe tgera / ¶ Vrekka barn fadger
allr modger or arn maggande han allr hona fødda
lote hwar tgera hwart aar mån tge willa vradga
faara / iij mørk or war tgj fadgers allr modgers ennak
¶ Mu konia tge eigg widgers fadgers allr modgers sine
taggia tga skulu næste arwingar hwat barn arn
dødg allr huwande appr tgj tge ord ena wardga /
hun han allr hoon lang arn tgera godz allr aff
rakter fødge han allr hona swa sidgan som for allr
lote som for ar sagt / ¶ Konia eigg tge kindgers taggi
tga / se sigg skalf for hwar tge bort maaggo mu
sno godze or hann tgera arwingia enga tilttala
aat tge maaggo eigg fora mz tgj hwat tge konia

XVI

Eldg maaggi konden hussr sinne tompt fordg
allr gaardg salia allr forgora / Gretn tosson
maal tryngia som mu uptaliad ¶ Skan utlænzkor
gr til landz laggiad greddim allr lesten faanga bonda
allr hussfna or borfora / kroma aatgr bridg or
bidgia bonday allr hussfna aatgr losa / mu ar eigg
anadg til ar fordg tompt allr hwat tg ar. salia
or sina huss aatgr losa / or swa maagg hussfn
kondans fordg tompt allr gaardga salia or bonday
aatgr losa ¶ Mu kieno tge wara baarna binden
allr eigg or tgsom tretng hung or faatigg dombr
or kom eigg til aff forgorilsom som ar dubbil
or aff andro tolko / tga maagg hwart tgera anars
forgora / tga war fordg aa lande i tosso maalens
appr landz laggin ¶ Omoledg maagg hwarte tge
ra anars forgora vtan tgz se wili beggr tgera or
gaa næsta firinda

Var fødd
feder arfg
eiader.

Bessle
skalf
gotgr aff hgm
faangt hafler

XVII

Alle the man alle kona landes j sine gyrefta the
ma or thalar or gor sin eddg ayre som tillor
hwadg than aghe nagghrom gelda alle naghe hono
alle or bin anor maal the skal wara fulth or stadhnar
the swa er in man aath munto war the wedhe ay
ahe som goldir skal gelda aa hans waghna alle
naghor wrtagha twe the som eddgn skulu gora an
swa lindghe torff saghna or swatna hwar the hardo

Rijghing

Twe skulu the wara j hwarom stadg som bygnig
skulu see or skulia mana mallan hinu the skulu
byggia alle sin hus undghe taghna alle upbyggia
or vm thera birk brutzlike wardga r

Hinu hemeligh hus skulu byggias ii

Um hwar anars tompt byggs oswandis iii

Um naghe byggs ower anars talt iiii

Um naghe gor waghg aff anars eniaz hus v

Hinu bredha almenligh gatur skulu wara undghe vi
ammaren

Hinu swalar skulu byggias vii

Um broar bygnig or gatur viii

Hinu man skulu byggia baadhe aghna ena tompt ix
sunan alle annar byggs undis or anar ower aa
Um naghe leghe haardg aff adghom or sidha eigh x
galla wil

Um aghandin sal haardg aa leghe or wil sidhan xi
eigh gadda

Um naghe man faar j anars skaz haardg or wil xii
sidghe bort v honom falara alle bonden wirkis
hoffen

Hinu ma skal widghe sighna haardghn tha sten wil xiii
bortg v tom faara alle an bonde wil j tom faara

Um bonden lowar or sattar hoffeno hinstalkiis or xiiii
umboa or gor the eigh

Um naghe wytar anars maz fag alle laggs markte xv
aa anars fag alle twe dela um ertg markte

XVII ¶ Um noggr draps annars maz fag/ ok hvlia allr maz
waadga

XVIII ¶ Um naggr sarggar fe annars maz allr gor byr
gint

XVIII ¶ Um fe drapr annars maz fe

XIX ¶ Um naggr fal leggr haft aff adgrom allr til laans
taggr allr naggot annat fe

XX ¶ Huru man skal leggja hion laggia

XXI ¶ Um clog hinu han skal gremas or hans brugg tig
eigh gor

XXII ¶ Um storvabo naft stadgens hinu hoon skal byggias
or the adgra twa broor tigr aru

I Gve skulu the ¶ hwarom stadg warr som
bygging mana malkinn skulu see skudga
or brskilia swa att hwilkin ma hio vrugg
or mdgr taggr or hvl sedgan tig aatgr vpbygga
tga skal han the forda man thilkalla or mag
greida sina som tigr aff burtga or vpbyggia apr
thy som vatt ar or gamull gefo or latigr aatgr mal
lan sinn or sinns gima hus ena akri bretg vnum
¶ hwar anarledg byggr bryte up or bote vi mirtg
thil threskupt/ maatg konig or stadgen

II Ongin byggr henleigh hus naste sino naagma
allr widgr aldgra mana gatigu vtan han kann
aatgr mallan hans hus or sinns eggine hus allr
gaardg vggia fotga vnum/ hwar anarledgis
byggr bryte up or bote vi mirtg thil threskupt so
for ar satg

hemleig hus

III Hwar som annars tompt byggr olowandis bryte
up or bote vi mirtg til treskupt so for ar satt

IIII Hwilkin som byggr aa annan swa atg drypr aa
annars tak or vatgr tig skan aff or bote
vi mirt til treskapt so for ar satt ¶ hwar so
~~gaaldg~~ gaangr baadg sinna byggr hwar sich
or satt kunt widgr kunt att satt so

gaffla

Hwar som sigg gor waggh aff anars maghusom
wran aghandens mag orloff bryte up or bote vj
mirk til tpre skupt som for ar sagt alle blive i
aghandens mirk

V

Alla almaningo gatqur skulu waara actto alna
bredga at man maagh aat thom baadge aaka
or riidga hwar som anarledg bygger bryte up or
bote vj mirk som for ar sagt

VI

Hwar som bygg swalar ow twara gatqu bryte
up or bote vj mirk som for ar sagt Ok
maagh swaalar lange bygga aa almaningo gatqu
alle aa almaningia ar halwa and alin wray skar
aff ok bote vj mirk som for ar sagt wray the
rimic almaningia arw Okrudgi thi fogtatin or bor
ghamasta hwru the maagh waara

VII

Gh man a waagne bygg aggro broa byggia forst
aff alle sine bygning ar han eigg maagh addra sma
bygning swa brit up byggia for thi at the owan han
byggia aa watin waggna ar thom the maghor the
handro som skadgelict ar alle eigg maaggia reen
ligga alle o skadgeligga thil wary koma Ok hwilken
ey swa bygg som mu sagt ar or kombr kova aa ho
bote vj mirk thil tpre skupt som forra ar sagt or
tho skal han for thil raadgstughu kallas or hono
fogtatin borghamasta or raadghman dagh forlagga
the samu brona byggia kringhro fogtatin borghamasta
or raadghman the almaneligh thaa the laata atl:
moghan samakoma um broabyng or gors eigg
man then maanadg bote som for ar sagt Ok hwar
som eigg ropar gatur sma then dagh fogtatin
or raadghman forlaggia bote iij ore til twa skupt
konung or skidgh Ok hwar so eigg broar sma ga
thur i then dagghono forlaggi bote iij ore til twa
skupt konung or skidgen

VIII

Probyg

Kans-

Gato

XV

Þe twe byggia baadhe sama annar byggr
vnde or anor owan da þa skal þen vndi
byggr byggia vnde gaarde balka or alt þe þer þul
hora or þen owan ar tuk or þe þer tilhorer / gar
maaghr þera skadha for anars þera forsumise skulo
antighe a smic byging allr sino ingaldom or þæt
eigh man viij dagha apt þe han haw hono laghli
gha tilsatt mz twaggia mana writhno bote honom
allan skadha aatghr han fangher haw da byging smic
allr sino ingaldom apt hyra godha mana medr or
dend the aff hware þera kraghna ¶ Um þe þer hua
dhe agha ena byging sama antigh tompt allr skal
lara allr stenthe / war sammlagh som for ar sagh
¶ Nu han anor þera faanghr / war or ekar eigh
vmbyggia allr thyrkas widghr or vil ei vmbya
or þen som owan byggr wil aff sten byggr or þen eigh
so vndr byggr allr ekar eigh ¶ Þa skal fughaten
borghamagta or maadhman magna þer þul fyra
goodha man som maadhman allr adghr godhe hya
man som þe skulu þera mallan skipta an swa
vnn ar til or swa at hwar maagh vm sigh byg
gia adghrom oskaddom allr lagge þe / þebing
þera mallan som fullt or likt ar green fullo som
the kulia taghia þe aa sina sanning or eddg sin apt
gora at the kuno þe eigh bat skipta allr vnedha
walk sighan þen þul kukenning budghr or byggo
þe bazta han maagh or taghi þer stadr uff ad
or gaangho aldre kukenning þera mallan allr the
ra baarna vn the penn tompt allr hwat þe ar
¶ Bugen maagh þe vnde adghrom byggr allr sampt
endhr anan nagthro sakia an þe vnnedh swa lagt
ar at godhe man kuno þe skuedha allr þe vnnn
owan adghrom ar som for ar sagh maghrom sakia
vtan widghr bocudeno widghr hans ummth þul
þer skipt / maalh konugr or stadheno an widghr
bocuden wil þe kopa vtan at han som widghr boan
den ar maagh þe aatghr skalla þnan daagh or aar

Byggie — h
om rena byggi
sakia hedan
ena hesom
bonder bodh.

som byrdh / war aff thy at the war salt than the se
gono laghligha orbudhit at hembudhit mz twem
manom than hans frelundra kirka the thil sin kopa
at the byggia som tilbør ¶ Korlia eigh the alle bydh
skande the kopa tha lowes gono the kopkirka hwem
han wil

X

Leghe man alle kona gaardh aff adgrom heckt
aar alle halft wil han eigh halda som leghde at
faste penning hans aa gwrt mz twaghgia mana kirke
tha giwi vth halwa leghona at fari hwart han
wil / ate

XI

Nu wil eigh aghandey halda leghona tha domes
gono som leghde I gaardheno wari alle giwi
gono halwa hisa leghe at godz penning aathe at
hawi sidhan skalu / than bratadre ok gaar / wari
tha bradhe bonden at gaffen I gaardheno saman
at taghi halwa hisa leghe aff gaffeno

2 Sm fin salinge

XII

Nu far man I anars maz gaardh at sidhan
bozth v gonom faara / giwi aghandeno alla
hisa leghona at fari sidhan hwart han wil for
at bonden the gaffeno war sammlagh Samulagh
war vm all hus man leghe

3

XIII

Nu wil bonden radha skalu for gaarde finom
tha hvare gaffen atg maanadh for furdagh
mz twaghgia mana kirkeno at swa sighi gaffen
bondeno vm han wil v gaardeno faara eighe eigh
swa bonden gaffeno thil tha bliwe gaffe I gaardeno
til anore stefnadaghe thinna / at giwi bondeno
swa mange penning som han stadhgadhe for aardh
mz gono

+ infra 2 20

XIIII

Nu skattar bonden gaffeno hus tokkria at wal
umboa skatto alle kokno alle hwat the at
hylle han the / bori up alla hisa leghona / for tha
the eigh tha fylle swa mykit aff hise leghe has
som radhmat the matto / an gaffen bygge the skalu.

Byggar fun sum bryggar quitta i frislega.

Byggingar

XV

allr umbor mz twaggia mana writhno or stauda j
husa legtio hans. Affordarwar gæstey bondane hus
maktelawa allr makregolff allr hwar thz ar gelde
aattr skaadhan aptr hyragodhamana magzordhs
tha aff hwaro thera kwaghna

Molkar-kona anars mat fear fear allr geeth
wardhr taghin wridhr bote j mitt thil thre
skipta maalh konungr or stadhenu wardhr hon
eigh wridhr taghin bran writhes tho hene wari
sigh mz salff edhe. Molkar hon koo mat or war
dhr wridhr taghin bote iii mitt thil thre skipt so
for ar sattr. Orkar hon eigh botom tha wardhe
slaghin wridhr strikkin swa for eth som for anat
wardhr thz writh hene or ey wridhr taghin mz
twaggia mana writhno wari sigh salf tridhi mz
smom edhom. Affolk hon aattr eedhenu or orkar eigh
botom gange thil arwodis forst for maalh sidhan
for konungr or stadhen. Sloggr ma marke aa hwars
mans marke hwarro handa thing thz halt ar dr
allr glutt ar thz botre an halu ar or mundan
mark or wardhr bar aa taghin bote xx mitt til
thre skipt maalh konungenu or stadhen. Orkar ha
eigh botom wardhe slaghin wridhr stupona or vj
me stadhin. Wardhr eigh bar aa taghin vtan
wardhr tho hono writh allr hene wari sigh mz
vj mana edhe. Affolk han allr hon aattr edhenu
follis til sakene orkar han allr hoon eigh botto
gange thil arwodis forst for maalh sidhan for ko
ungr or stadhin. Ar thz marka warde or wardhr
bar aa taghin mz twaggia mana writhno bote xl
mitt til thre skipt maalh konungr or stadhenu or
hete eigh ma tos bote allr vynne stadhin or mz
te baadhin orone. Wardhr hono allr hene writh
thz tha wari sigh mz vj mana edhe. Affolk han allr
hon aattr edhenu or orkar ey botom wari thr

Sloggr ma marke aa annars gotz

vm lagh som for ar sagh at the thil arwodhis gaange
Cskar man alle hugge anars man markke aff or
der sigh aatho da / or kay eigh redha fray sigh aff
hwey hem the fik or wardhe taghin mz vj mana
writhis wardhe hangdo an the ar halft marka
wardhe / ar the mina gringe som ana tiwfnadhe
Wardhe han eigh bar aa taghin mz writhis arten
Wirthis the the hono war sigh mz xij manom alle
skop wirnom sino at han the mz kope fik or anars
eigh / folkis han aath edhemo folkis til sakene
Hwilken man som drapp anars fax koo haft
alle hwat the ar / ar the betra an the era
galde the aathe swa goth mz swa godhe fa alle
swa mada panig the wart war / apt twaggia
mana madzordhe an thil ar twaggia mana writh
ne or til xii mirhar maalsf konug or stadhe or
swa for anadh fa Or thridhia alle war sigh
mz vj mana edhe Or then som aathe galdo tagh
the dodha Drapp han sidhan fleer mz wilia the
gethe hoddinghe galde aathe stadhan or xl mith
thil tresknpt / maalsf konug or stadhen an tilaru
twaggia mana writhne aru eigh writhnen thil wa
ri sik mz vj mana edhe Drapp ma anars man
fax mz wilia / wartra an ij or galde aghandeno
twaghit or war sakloe Gladar maghe anars
man hund halt bote vj era maalsf konug or stadh
hwarom thera ij or Hwilken fa man drapp
mz waadha gelde swa goth aathe apt twagga mana
madzordhe or war sik mz thriggia mana edhe
ath the war waadhe or vj wili or war sakloe for
allom sakerom Gladhe man fay sino hialpa her
te bloth laata lepa alle adhe fa sino / fray warr
aa koma an hin wilde som hand aa bar war sik
mz tiggia mana edhe ar the war eigh hans wili
ar the skadha fik alle bote swa goth aathe

XVI

hůggr
bort merk
or sattri
stadr a mad

drap ma
amor o hes

drap man
hund.

drap fri
mad vel de

Lake fa

XVII

Gelafyllo.

hing, aff rompo et vr ago.

Þ sargger mar fa anare aller slaar or liwtger or eigg der aff / ar þer gaster goore aller wxe ar eigg warknadga forþi tagþi þin som hug þe saara or loke or faac hono forþi for þil fy slo sunne or bote bondano wy ora enskyft ¶ Wardger þer hugget oht tagþi bonden sig aatger / Waardger þer hyti tagþi þen som hug or faac bondano oht aatger apt twaggia mana madgordom an tilar twaggia mana writhne aller wari sialu þiurdþi aatþ han þer aldre gorde ¶ Slaar naggor madg faa for adgrom aller aftar / swa at þer skadgi aff saar or eigg dodg bote þer ij ar for bondemom enskyft an writhne aru þil / aller war sik mz triggia mana edge / ar þer aff wadga þilkom bote swa for aþiti fa som for amiti ij ar bondano or edg som for ar sarþ at þer war waadge or ci wili ¶ Ar þer skamligga hamadg at godge maty kuna þer arskilia bote swa gotg aatger or tagþi þer aatger þil sin som hugget war aller saargat

hug, aff rompo et vr ago.

¶ Hugg mary rup aff gaste aller sting wiþ gesto mz wilia þaa ar han hyte or ogaw grordþi ta: gþi þen gaster þil sin som þer grorde or gori hono filt for apt godgra mana madgordu twe aff hwars þera waghna an twaggia mana writhne aru þil or j. mirk parug bondano enskyft / an eigg writhne þil / Wari sigg apt þy at gaster ar godger aller war for an han hyte wardg / ar þer waadge bote j mirk or twaggia mana edg at þer war waadge or eigg dili /

XVIII

Þ sappr faa anare mar faa þer eigg magg arin som gaste aller hore / Wardger mz twe manom laggligga þilwunnig golde aatger mz halwe golde apt iiij godgra mana madgordum

¶ Drappr fa annadg fa þer atgande ar som wxe aller koo golde flardging aff fullo gylde

Or hay hawi the dodha som the ferra aathe
¶ Mi kare the thil hans or arri eigh aßma writhne
til / war the sigh mz edge apr thy fa wyndis thil
Mu an fa sarghar fa the ar ogikh ¶ Wardgr warkz
nada fa sarghar aff anare maz fa wat at bonde
gif the eigh mytadh undir vk alli sla tha skall
the som the fadh aathe som skadhay giordi hono
sla hiking faa or iij er bondano enskykt an
twagga mana writhne aru thil alli war sighm
skalff edge /

Pwar som leghr haft aff adhrom or fordar-
was hay I hardom hans or giffe honom
the skuld for at haftey fordar wodis for
wanrikt alli forsmykse skuld alli mz hans kriki
or wardgr the til wimen mz twaggia mana
writhno bote haftey aathr apr godhra mana
madzoddhid / tive aa hwars thera waghna som
the aff kritha or I haftens warde laggis leghay
som for haftey skulle guwas / Naghr eigh tom
the aath som the the mallay thera laggia ginge
for sighlaten or borghamasta or thom som sake
giffe for haftey / lagge fram aa dskid ser the
fornagda sighlaten or borghamasta recdho pamg
alli pant sua mykyt hay kans haftens wardh
waara ¶ Or war tiggia marka sak mz tiggia ma
na edde ar the mera an iij mith or mine an
vj mith war mz tiggia mana edde ¶ Aru skaf
marka fulla alli hwar the ar mera alle war
skalwer skatte ¶ Writes the hono or aru eigh
writhne thil bote xii er pamg thil leghinna
or thes mera eigh ath haftey bote war / or
tiggia mana edh at han fordarwad mz waadha
or eigh mz forsmykson alli hans kriki ¶ Naker
hay I wak mz hono or fordarwas naghath

XIX

Peiser wan
first

aff godc hans mz hastens allr eigh or arn twaggra
mana kristne thil giwi eigh mera vth an hastens
legga ar ¶ Skan the swa thma at han hasten thil
lacus taghr or fordarwas j haandom hans thu
ru the kran halzt thilkoma galde aathr hasten
apr thy thom haadhom wm sambr allr godhs
man the thera mickan laggia ¶ saymbr thom
vm lagge fram aa diffken for foghate or borghe
spangr som for ar sarth swa myket han wil hasse
godhan wttha or gora ¶ or gor sighan eedh sin
apr thy hond skuld for hastens wardhe giffe so
for ar sarth vm the thr j brister ¶ Sin vva
war samu lagh ¶ Ilu saghr anar laay wara
or anar eigh · agge thin ordzordh som lantke mz
twey manom or tridhi stathu at lantwar
legghr hyama may allr konu or giw thom
fasta pang aa / allr gaanga a mar alli
maala mz hyamancnom skulias sighe widhr
han for stoypnodagh giwi aatt hyamancno
fastapang or leghs swa mykla han hafde tom
fast ¶ Worakr hyama leghs hion vten sak or
biwdhas the sighd aathr tilhans mz twaggra
mana wttha or han wil eigh thom mtagha
tha giwi hyama swa myket thom som han haf
de thom fast or war sighan hwar the wilia
¶ skuno leghs hion swk wardha for hyamancno
or gang hans midhr legghr brifte swa myket j
leghs thera som j daxwarkom for bondanom
¶ leghs stoypnoz skulu waara twa viy aardh
anor vm aff paaskom or thil mykelsmassd
or anor aff mickelsmassd or thil paaska or
swa skal hyama leghs konu allr leghs manc
thilsighe maanadh for stoypnodagh vm han
wil tom hawa allr eigh ¶ or sammlethi leghs
man allr leghs kona hyamancno an the wilia

Länder ma
fst

XX

Orn seg
o folk

Supra 13.

honom lang trana alle eigh swa som waar bm
gaardga leggo ¶ Alle the man alle gaardo
aegho leggo gaanga so mune hawa an tyll tyggia
martha rorlyght godz ¶ Hwar thom hysir alle
harbiarghar sidhan thom ar leggo polung budh
or wilia eigh widho tagha bote iij mit tyll thre
skipt maalsi konung or stadhen or the ryme stadhn
som eigh wilia trana kombo han sidhan aarthe
stadhn or wil eigh trana halde thaa an for aur
dhe slagthy wedho stukkin or ryme stadhn or a swa
opta han kombo stadhn or wil eigh trana utan
hono kona polung wopa aghe han til tryggia
mith or wil eigh leggo gaanga war tha fullo
utskyldom mz hyamanom ¶ Hwar som lukkar
anars man leggo hion bidan adhrom bote iii mith
maalsi konung or stadhn an han wardhe tyll
winter mz twem manom alle war sigh slakis
tyrdhi ¶ Samulagh tuar bm thin sigh lukka lat

Engen tawernorar man alle konu skal
lang hawa hus alle noghra handa eldh
alle oltsalu sino skipom alle naghra handa
dyrkke an hwaardh ar rimth utan han alle hoon
brutzliken kwardha iij orom konugeno or stadheno
enskyft ¶ Ghwar the naghe kwadhe sidha
waardh ar rimt aff slagh bote tawernoran iij
mit tyll tskipt maalsi konugeno or stadhen
or thin skadhan giorde swaar brutzom sino ¶
koma the waardmen tyll alle stadheno swera
som eldr alle hus ar bedhe widh matis gat
arth the lang stiga alle naghra handa eldh hawa
an for ar sutth Sekias thom partith bote vi ora
konugh or stadheno enskyft an tilaru twaggia
mana writhne aru eigh writhne tyll war sigh
mz tyggia mana edhe arth han eigh eldh hafde alle

Supra 13.

XXI

pat

Bøgninge

Skeer skade
hofgestgr.

For vånd
inen bita
2 böter
Rad-29

+ Pinnigt
fiskar fin gest

hegn-9

Kroma the thr maghr skadgh thinnar allr
thinnadghe for or the skaadghan giorde aru vidan fydde
taghi fulla borghan aff tawar nerarens for the sinn
iij mirk Ozkar han eigh borghan sina lodhis studzis
gorna allr sarn ffinnas the skaadghan giorde than
tawernerarins hiise gøry swa mz thom som mi sat
ar — fiu um tawar nerari / or the taghi swa fulla
borghan aff honom for iij mirk som aff tom skaadghe
giorde thinnar thr waardhmanom allr stadzens
swens naghr skadgh war twabøte swar som
eeldh tandw for an b wardh ar rinkt bøte iij or
kronigr or stadh enskylt / krombr thr maghr ska
dgh aff bøte bonden mz gaftens halst hwar thera
epr thy stranlethy vrskils Quinor som waaka
old brygdom sino allr rusta the maghe sakles war
kaor the swa thinnar thr maghr skadgh aaff wa
ri lagh som for ar sattr or stranletty vrskils Ward
ghr eeldr los i hwadh stadh the halzt ar or gard
bonden allr gaftens skaw skattr bøte iij mirk ko
nigens or stadhens enskylt krombr the aaff gaf
tens bøte bonden halva sikrena mz honom som for
ar sattr krombr thr thil gyoe ambar allr klag
flukkis allr roop bøte vj mirk kronigr or stadh
enskylt an the ar angom thinnde skadga vtan
horo skalwom krombr the vt aff gaftom war
sinn lagh som for ar sagd the ar swa vnder
standande ar hwar hyama skudghe + gorda hwar
gaste han haw allr taghr in til sigh Cin kan
aff tom for eeldens een gaardghr twe allr hinn
maage the aru allr allr stadghn vplinna gore
the mz willia or wardhr bar aa tatzhin gøres the
um som vrskils i hoghmala baalkens krombr
the thil aff forsinnylsom gaange liiff has for
som waadhan or skadghn aaff kom allr war

Bøgninge

Balkem

26

silf mz vij mana eedge atg the war waadge or eigh
gans anli ¶ Gwar stadge scal skiptas ⁊ mij fiar
dgiga or ⁊ gwarom fiardgnge skulu stadiggas
gwarth aar thaa vaadgmay walias twe howdemay
anar swanskp or anar thzskf at ⁊ thin thima
eeldr loe wardgr tha skulu vj aff thom viij or
en may aff gwaro gaardge aar minzthe ⁊ thom
thrim fiardgingom the vj agha kroma mz yxe
anlar stigha kroxe thro sama eeld vt slakkria an
the orka at the folkith ⁊ thom fiardha deleno lyggr
⁊ stadgeno mz sino twe howdemano sino godge
almanelegh helpa vidan tom fornaypda eelde or
thi forst som nast ar eeldeno ¶ Framleth marbria
de at the vj fornaypde gwidzmene or thera
aalmogge som sarth ar skulu the gaardha som
nast aru eeldeno alli gwar the bezt aath kroma
swa mykith widgr tozff vm kull krafta or gwar
apr maagho sine vt slakkte or thil thelp kroma
at thin eeldrm eigh leong kombr or thee gaar
dha skall aalmogtin aath gelda som eigh bran
for swa godha the waaro thaa the midgr krastodh
tho swa at swa gelde thin aff sino so midgr for
krastadhe swa som thin gwart stodh for or guvi
gan meera vth som meera haw apr maarka thak
or swa gelde thin may madh som engin gaardh
hawr ⁊ stadhin som thin gaardh haw ¶ Alle the
hyamedy aru ⁊ stadgeno vm siaghr sin gaardh
wil eigh latta vm kul krafta bote xl. mith ko
mig or stadgein or krafte tho vm kull or gelde
enkro for ¶ Gwilkin aff thima aatta eigh gor
the sono tilber alli eigh ar may warand tha
tholigha wardha harda bote xl. mit kromig
or stadh til twarskipt kombr eigh en may

aff hwarom gardge aatg minzto tghl hielp som
er saatg allr magger tgera gör eigh ath the xiij hufa
gono tha bor aff hwarro gaardge xij mirg konugs
or stadg til twastupt or swa mykit bote gaestey som
husbonder ¶ hwar ma som gaardg aggr skall tghma
redgskap hawa so mi vp magnus tghl iij gaardg er
xij alna longan stugga / ath xij alna ladulet kaxe
ena eldg yxe / ath ambar / j. tgidno kwatgu for
gaardg standande ¶ firamledghis markiande ath
fogdatey borghermasta or radghman or the iij for
skulu hyrom sinom hwarts aar vm stadgin granga
swa at hwar tghma redgskap eigg haw mi magder
er bote iii mirg for hwarts tgera konugens or
stadgens ¶ or sidgan swa opta gono daggr forlagn
or hun eigg halder allr eigg redghskap haw ¶
¶ hwilken tghma tgidno fullo mz kattgu for mig
gaardge staar / midgr slaar allr vm kul slaar allr
kastar mz kilia vm maatg allr dagg wardgs til
kunnen mz twe manom bote xij mirg tghl tgra
stupt malsg konung or stadgens aru eigg aritghu
tghl or kirkes tgo hound kiatri sigg mz vj ondha
cedge at han tgi eigg giorde ¶ hwar stadgir
skal hawa floor iiij kaxe enskylt aye tgi gra
mal stadgge er or fodgom war ¶ ok hwilken
man bonden allr gaestey eld haw j tghy huse so
eigg er lufligher ~~han hawa~~ allr swa latg er
allr eigg er riuny j antigge da kirdz wogg
na allr adgra tghinga bote iij mit konugs or
stadgens til twastupt

XXII

Sa aru the konystadga som norrabo skulu
bygga the nogst stadgens er swa ostga
kroon torff byggias ¶ stockholms mag stu
li borga sina bygning j jordgene widgr stadgn

Or byggia ovb sitsla stromey or halft/ broo karedh
the sucerfta naft stadheno som vide the samu
bronne byggs/ waftdarus or aarbugha the sama
broo karedh halft Swa som norra ekin or alla
half declan/ sloghan aath samu bronne byggs the
aff vpsalom enckopinge or silkeqund or aff stra
genas/ the thil bondrene widhr tagha/ vpsa
la or enckopings sin thridhing/ sighruna or
strangen sin thridhing aff samu bronne/ hwilken
stadhr the samu brona eigh byggs tha foghate
aff stocholme thom thil sighr atte tom fore
dagh forr lagsr/ bote xl. mirch til twa skeptf
konings or stadhin/ Vm the adhra twa broor
i stocholm norrabo or sudrabo Swari samu lagh

Stäthobo
Inrolningen

I ¶ Vm losdra kop forkop klaedhe kop hvru thy skall stadhge
ii ¶ Gam guld ellio silu kopes
iii ¶ Vm man kopo salt war norkise ellio hvar thy er
iiii ¶ Vm man gor kop aa torghe vm
v ¶ Vm julay faa
vi ¶ Vm kvedhsetting of hvru man eigho kvedhfar vp bvedh
vii ¶ Vm man borghar pavng for anay ellio salt hans ellio
til kvedhmalis hans koma
viii ¶ Vm magho tagho laan aff adhrom hvru han skall with
ne thil hawa
ix ¶ Vm panthsetning hvarra handa thy halft of hvru mz
tom panthpens skal goras
x ¶ Vm maghio sot thin pant vth hono sitt war
xi ¶ Hvru man skal sin pant aathirlosa
xii ¶ Modh hvat skalid mia skal pant salia of aathirlosa
xiii ¶ Hvru hvama of thera sveria skulu kopslagha of vm
forkop of hvar twan sal eth
xiiii ¶ Vm magho gor kop j baathom ellio j skipom
xv ¶ Hvat man maagh j skipo kopa ellio salia
xvi ¶ j hvadh stadh man skal kop sin gorth j stadhom of
ey aa maahinom
xviii ¶ Hvru kothmaanga skulu kopa
xviii ¶ Vm aaldrahunda gringes maly kothmaga skinara
skomaka skreddara of hvilke halft aere j stadhin
hvru thera ging skal leggias of birt thera som
eigh haalda thy fogatu of madhmay hvedha
xix ¶ Hvru markinadha skulu haaldas j warstaarus j kp
sulom ellio adhrom stadhom som markinadhio halz
of hvru the aff stocholm apto markinadhio skulu
mz hvamadhom of landzmadhom thio til stadhs ko
of kopslaagh of hvru the fordo hvamay owan aff
kopstadhomo skulu j stocholm kopslaagha
xx ¶ Vm jarnbitt of anan kopnistat j stocholm j
warstaarus of j adhrom kopstadho hvru hd skal

swara allra gorras

¶ Um marknadha j hvalsingelande or hwar marknadha skulu haldas j landeno — xxi

¶ Um the man the kopslaagha uppe aa landeno som hemmana swena bofta swena or bondr allra aadhra tolighe man or um landz man the som noghra handa kop kopa j stadhenn or sokia the the aadhr — xxii

¶ Um thii skaadhamann gor andm aa sino grodze — xxiii

¶ Um nagher laatha winn mz flopom fakk vtan fo- — xxiiii
ghatens or borghgamastä widzskap allra sal the
byrtine an the sarghwar hwar boot the til bor-

¶ Hwru winn skal sortias mnodhr allra adhra dryk- — xxv
ke som munk farsadikk allra tolikt

¶ Hwru mantra thil winn mjodh allra mdr drykkia — xxvi
som tramp ol or anor tolkn stal swara or hwar-
the skulu hwara

¶ Um sak thera vammaatto giwa aff winn or mjodh — xxvii
or adhrom drykkrom

¶ Hwru winn mjodh or trampmoll skulu mz thinom — xxviii
mattas or sokias

¶ Um hwat thinna gaste skula koma thil stadhen or — xxix
hwru the skulu sin vat sokia

¶ Um alt the grodz thil stadhen kombr hwru the magh — xxx
bort foras

¶ Hwru gaste or hvamann skulu waarna hwan man — xxxi
mz kladhe or allo the the thil lander fora or thera
plaagho swa eigh gora

¶ Hwar gaste skulu sin kopenskat gawa or sokia — xxxii
or hwru the skulu han sokia or um plaagho eigh
swa gora

¶ Hwru gaste skulu kopa j stadhenom — xxxiii

Formula

I

Allt þiz man kopr goowadg faa alli klo
wadg haft goore gull alli sliu alli
skinn klade alli hwar þiz er alli hwar þiz er
tholiket þiz stal aþig mz twalgga mana writhne
gorad or samuledg sadlade or mz vpslagthe alli fasta
panige stadhgad or hawi eigen maþig þiz kope
undgr sighia alli aþigr virita ¶ Hwilken anorlegg
kopr an þer kombr fasta panig aa alli vpslagg
war aþigr kopande an þer at writhne war wrdg
þiz kop

II

Kopr man gull alli sliu aff adgrom an aff
slakwom gulsmidgi ffindr han som kopte at þer
er flardg man þa tagh þin aþigr som saalde or
war sigg mz vj mana eedhe at han byzfte þer eigg
wik mz wara / falz han aat eedgeno bote al mith
til þiryskipt mialff kronug or stadgn Dyl han
at han þiz eigg saalde dyli mz xii mara eedhe
an eigg aru writhne þil falz han aþig eedgeno
guwi aþigr boot som for er sagg / Orkar han
eigg bootsom / grange til arwodg forst for mialff
sidgan for konug or stadgeno ¶ Gal gulsmidgr
fals ¶ gulle alli ¶ sliu at þiz er eigg skart tagh
aþigr flardg sua or bote al mit som for er sagt
Orkar han eigg botom / grange til arwodg som for
sagt er / or trigh þin panig aþigr som þem
bergaff / han smidgr dylia or aul eigg aþigr tagha
flardg þe han saalt hand / hawi þin bidzordg som
kopte mz twom mannom han til salu sinu
biwdga or boot som for er sagt ¶ Nu kan gulsmidg
gull alli sliu ¶ hand undgwardag þiz at gom þiz
skal skart in undgwardag mz vj mannom han
sidgan þin saghia som gull alli sliff aate eig
þiz er eigg swa skart aþigr skangt som han
þiz vrsik war þiz aa þem sagg / mana writhno

biwdg or

flard

som tha mar waaro / thr ertike / waria the sindsin
wari waardo or tagthi lon sin / falla the han / sa
ge so anar tiwfradgo /

III

Ropr ma way salt alle roskyte sinor sturg
talgg alle thumbla a hwar ma seer stardg
kopta alle saalda tha kindogge thr soggareno or
radgnadom Or the naynne xiij manna naypd
tho aa hwat stard ar sald alle cygg / waria
the han som saalde wari sakloe / falla the han
bote xl mirg maalsi kroning or stadgin ¶ Orkar
han cygg botom / gaange the ar wodo som for ar
sact Gwa skall alla stadgie botas som stardg
hites / kopom or the sanna stardg hwat thr ar
sakig. thumble alle hwat thr ar anatg fale thr skal
alt / brotas / or tho som kopte skal sina prenig
aatgo taagga ¶ Orgen magh mz londas baarno
alle thonom kopa vtan londane witthi / tray
the arn thil salu sat / hwar som kopro mz tom
bote iij mir til tho skupto mealsi kongeno
or stadgin ¶ Hwar soh falskar naghot godz or
wardgo bar aa tagthin gange som twfradgo
alig godz skal salias apro thy thr ar / Or hwart
bin sigg alle the vj mirg som anardeg gor
maalsi kroning or stadgen vtan thr hites anar
lodgie wara

Flard
Bremna
infang

Eij kopa aff
barm eller
kirkian

Sallia
falskt

IIII

Du gor man krop aa torghe hwadg man krop
hallio dot alle hwat / klandas thr krop / ber
cugen fiangoman sin thin som klandat ar for
tha swar thin thil sin som klandadge mz twagga
manna writhio or hin bindge torgho krop sig im
twem hyanna som / or gori sigh vertiwfwa or
sidgan tagth thin sig aatgo som clandat haw
tray lopi ¶ Kopro man hors koo alle hwat thr
ar som fodgie aff / or clandas sidgan thr fax som
han kopt haw tha skal thin aaffodgo hawa som

V

Fram lagt Cl 27

Upfot hawir þeg at engin maagh ænars alfoste
wardha. Or taghi þiir sigh aathe som þæt þæt hæw
agge man þæmgo in til ænare maz alle andra
koste þa lagge þiir in mz twaggia mana wrighne
or taghi vtigh aathe mz sanna wrighno æra eigh swa
wrighne þæl or sæghe þiir som in andwardaghe at
þiir meer inlakt war æn han vtgaff hawn þiir
bidzordh som þæt vtgiwit wara mz swa manga
mana eedhe som godzit siv waara ¶ Brakle þiir
brindre alle waldtaghe folghes bigg þera sama
wari ogilth / folghis eigh bogge þera sama þa gal
da aftigh aathe

VI

Sæt may waldghmane hwat þiir æn mine losora
alle meera þaa sæti þiir mz twaggia mana
wrighnom ¶ Mu kæno þæ widh birna foræn stag
nodaghe or vthe / brindre bogge þera giwn custe
vtigh for mu kæn þiir strakas alle waaltaghas þa
stall þiir for fogtæno or raadghmæno wrighe lighit
grænes or sidhan kæikiolha laatha þiir æpte hysa kaa
dhe æpte smo or æpte þiir widh sæt war / æn eigh
kæggia þera stultigh giwn æghandeno aathe weedh
sigh ¶ æn swa bræcth æru weedh forstanden þæt lighe
þæs waardhnadhe aa som þæm handamallom
hæw / ¶ mu æn straynodaghe þera bræ for waldhe
or losse eigh aathe þa stal han weedh aa hwdha
ria raadhstughu en dagh ænan or tdhia or sidhan
hwdhes þæm mz twen manom ¶ or stende sidhan
osaldre æpte þiir framlæth vrskile ¶ Wil hæn þa aathe
losa weedh sigh þa hawn waaldh þiir aathe losa
Wil han eigh þiir aathe losa þa skulu weedh mæthas
æn þiir bætra æn galdet þa giwn æghandenom þæl
swa myket weedh æn bætra alle meera warth
æn weedh mina wart æn galdet æn þa fylle
þiir til som galda skulle for or hundhes for / þo
skyldman hans æn þæ hawa þiir þæt þæl

At Wád æt losa rhæ werdova.

Borghar man þæmg for aman / gælde þr þæma
ut þan borghade for alle wari æpr þr þæmg VII
þæmay er madh cedhenn at þan aldre borghade
for þe þæmg en eigh æru lurthne þæl ffelh þan aat
cedhenom þa gælde þr þan borghade for hwat þr er
meer alle mune / or bote iij mure þæl þre sterpt
maalsh konung or stadhen ¶ Om þan þæin skalia aat
þæghe amar meera waara borghar or amar mune
ligge þr til þera mana þe mer waard þæa þan Vorgermæ
togh sigh til borghana man / æru eigh þe þæl lag
or fran for fogheten or vaadhmæne swa mykett
þan þæmes þæmg alle þæt waara ¶ or wari
iij mure mz þæia mana cedhe hwat þr er mana
en iij mure wari mz skalsh cedhe / er þr mark / alle
hwat þr er mera wari mz vj mana cedhe en eigh
æru lurthne þæl om þe þæmg / þa for þeem
borghadhe ¶ Borghar maghe for amare sak
or wynner þen vidan som for borghadhe / swar þen
som borghade a hwat þan er borta alle þæl som
for borghadhe ¶ Borghar þan swa at þan maron
skal for vætey koma laathe þan for koma or
wari sakloos / kombe þan eigh for þa swar þan for
sakene som borghade

Hwilken man maghot taghe laame aff adghe VIII
þan skal hawa twaghia mana lurthne þer
þæl or sannukdh þa þan þr aathir bor alle betha Lånm.
lar / Gore þæta ætay lurthne or crasse þr gælde
þan eigh þæmes wari sigh mz lurthne som gælder
kraffe til or swa som forra ørskilde

Hwilken man þæint taghe aff adghom þan skal vpbinda
þan daghigha vpbiwdha þre madhstughu daa þæint
gha þan þr see gull alle tompt er þr amar IX
loos þæinthe stende sidhan aatta daghga ¶ Þhum
topt alle gulb skal mia vpbiwdha iij manadaghga
or stende sidhan oskat viij daghga / wardhe eigh

Fopmatis

tha panthen aethir lost hawi than tha som panto
haw twald han agha alle selia apt godha mana
madzordhi tede aff thwarf thera twaghna

X Vil maghe thin part ut setia hona sat war
seti dth for swa maenga paeng panten so
hono setis or gori thom twithlighti peinthe aghe
or swa thin han sat war mz twe manom or lose
aethe an han twil or thin leethe sii vat mz thom
panthen aghe twydes peinthen mina thaa vatte
ar mz hono thodre gaenge thil tes han ut sette
or leethe sii vat mz hono som panthe ut sette
thwilken som maghes part ut sat for mera an
ha hono sat war bote mi mith maalf fromige or
stadhi Orkar han eghe bothom gange thil arwodis
som for ar sacth ffors for maalf sedha for fromige
or stadhen Engin maghe anare part warra
endhe mi mitha salz an panten ar war bote or
skadhan arthe

but sette panten
nicht androm.

XI Nu twil may sii part aethirlosa or thin panthe
haw twtau meer an panthen staar for lagg
swa mylut fitm ha tatme for foggate or raadhma
nē or gori sedhan eedh aa apt thi hono skuld
for panzpaeng griffe utan the arn tortine thill

XII Alla the panthe ma skal selia alle aethirlosa
thi skal gorae mz twaghia mana tortinom

thinnd

XIII Nu thin hyanna alle thera swena krop slaghia
ha maghe engin adhro for krop gora alle sog
thil anare krop laatha than thwar krope the han
aakomber an han gitt thwar anozledh gori an
gin ar sacth bote mi mith til threscupt maalf
fromigeno or stadheno Or thin gaenge til krop
forra aa stodh an twaghia mana tortine arn thil
alle war sogh mz twagha mana eedhe slatu thidh
Thin gesta krop tuari samin lagh Thin som twem
sal eth bote mi mith thil trescupt som for ar sat

than Som
ar sall in

Or tho som for kopre bluwe wydgo kopydg ¶ The
gramar swena som hawa sth eghte or sina wydgo
lagung til xl mark the maagho kopa or sexlia
som and bumarn ayto gambla stadgga ¶ The bu
marn swena som hawa sth eghte or sina wydgo
lagung thil xl mark the maagho kopa hudgar
bukskin getskin raa or thor eth thu thry halwo
dikrom or eigh helom graaskin maardgsskin
halwom tymbro or eth skin thu alle thry or
thuru the wydgrkoma or eigh helom tymbro
¶ Sin talgh smor flayk or anor toligho wari
samu lagh ¶ The miche hawa sth or sina wydg
lagung an thil xx mark the magho eigh kopa
judgr ~~hundred~~ bukskin alle getskin helom dikro
alle halwom alle ayto hudga tali eth alle
thu bran wari tho allaledghe wydgrskilder
¶ All anor skin so maardgsskin graaskin
seckattaskin or hwaro handa the helst ar
maagho the kopa ayto skina tali eth or thu
alle thuru the wydgrkoma or eigh helum
tymbrom alle halwom ¶ Harskin or kat skin
lowas thom kopa helom tymbro or halwom
or thuru the wydgrkoma lamskin lambskin
kadgilinga skin or kelipingia wari ſ samu
lagho som harskin ¶ Smor talgh or anor
toligho lowas tom eigh kopa vtan helom
markom or halwom or eigh hispunde helom
alle halwom ¶ Ogta ar sua sundirstandand
at the som at the som ar ad halst dikra tal
alle timbra til alle halst kus ſ smor
alle talgh the magho the eigh kopa ¶ Kopr
maagher anarletg an mi ar sacg or wardg
thilwme mi twegga maria writhe bote hi
mirth til the skipe mealst kromg or stadgho
or hawi forgiot the hem kopre or the taghi

Gwad
hiamans
swon ma kopa

Kappmala

XIIII

Konungen or stadhin enskylt / Orkar han eigh bootsom
gaange til arwodhis for konungens or stadhenom
or løse the maalsighande rett til sin /
Wilken maaghar køpe j baatom or wardhe
til wmen mz twem mannom bøte iij øra / þæmme
til threstypt / maalsf konung or stadhe or hawi
forgiort the han køpte or the taghi konungen or stadhin
enskylt alle wari sigh mz vj mana eedhe or the
som sal bøte samuledh alle wari sigh mz salfs
eedhe / at han eigh aff tom laghin wiste ¶ Fiska
liwandis or dødha stal man sælia aa almanna
torghe or køpa alle bøte som for ar sagt ¶ Skra
laadhe ynget or gaamaalt hwarra handa the hælt
ar or andr køpenskap som til stadzens fons
skall aa almanna torghe sælias or køpas j hwar
som anorledh køpe bøte iij mørk til threstypt
som for ar sagt or the han køpte taghi konungen
or stadhin enskylt / or wardhe han the til wmen
mz twaggia mana wittne / wardh han eigh wari
sigh skalw thredhi / wardhe han fektighe or orkar
bootsom gange til arwodhis for konungens or sta
dhens or the løse maalsighandis rett til sin
or han som salde bøte samuledh alle wari sigh
mz sexlfs eedhe som for ar sagt ¶ Hwilken mand
som maghot køpe j skippom bøte iij mørk som for
ar sagt or hawi forgiort the han køpte or the ta
ghi konungen or stadhin enskylt / an tilarn twagga
mana wittne / ara eigh wittne til / wari sigh
mz tyggia mana eedhe ¶ Samuladh wari bim thro
som salde / or aghe the som salde þæmme sma
quarra haalda som hay fik for køpenskap sin
ytga hay haud warit finnen the forra mz
or hul eigh budhit haalda ¶ Thra ar swa
mørkrande bim the køpenskap mighlay inlamda
mana thinar som holkfingia or and toligga som

alle sælies a toriga.

Eij køpa a skippom.

Gender or them owan aff kopstadhomo froma Cuilia
halsingia or adhe tolighe som owan aff kopstadhomo
froma sin kopenskap selia j stadhemo j uppenbaarom
boodho the maaghe the wolghera

helsinge må
sällie i øye
mo bodom.

Thessa wardhera maaghe mta laadhe kopa or se
lia j skipom aat sakloso / korn kalk sild or sal
koppar or jarnstangadh or engin annan kopin skap
vtan the for bore som for ar sact or maaghe kon
dro selia rugh sin j skipom ~~engin~~ mta maaghe

XV

må sällies
i skeyom.

Engin man maghe kopa aller selia maaghera ha
da kopslaaghan driwa aff malmeno norra
aller sudhra vtan j stadhemo malla norra bo or sidh
ra vtan then som kopte or bore vj mith or vj mith
then som saalde thil therskipte so for ar sact / or hawn
forgiort the han kopte / Or swa the som salt war thil
twaskipte konuge or stadhen enskylt an tilorn
twaggra mana writhe aller war sygh som for ar
sakt Cildh or kalk maaghe man aa baadhe mal
mome kopa or selia aat sakloso

XVI

Rethmagara maaghe mellan pingin o dagha or
paaska aa lande kopa aat sakloso the som
thera kopenskaps or swa som forlaadhe / hwaria
ganda forlaadhe the halt ar Cwar som kang
aller j adhrom thinna maaghe kopa an mu ar sacth
bore vj mit til therskipt maaghe konuge or stadh
or hawn forgiort the han kopte or tighe the konuge
or stadhen enskylt an tilorn twaggra mana writh
ne aller war sygh mz vj manom Cstokz han aath
codhemo or orkar eighe boothom gores the vm so
for ar sacth

XVII

kåtmagare
må köpe
or vyskipa

Aogstaen borghamoste or raadhman skulu aal
aar ey thinna j hwario malanadhe j hwanom
stadh gung thera forrachda mana som ar skreddara
skomakar or alla handa gungis mana hynda or

XVIII

Unordera
aff alle
ambyme.

leggia ayr thy the prowa thidgeria twara swa at the
som sykla or the som kopa fiac fulig gen fullo ¶ Hwa
magor ghing man andraledghe ay sogghern borghi
malta or raadgmaty for laggia swa opta ghy thi
gor-bote ej mirig til thrayskupe maalsp konugens
or stadgern or ghaw forgiorr the ghay stalde or the ta-
ggi konugey or stadgn anskyki ¶ Gall kotig magas
fodderwat kor alle magno ghanda kor ccig for the
ahat or wardge thilumie mz twagga mana cuchio
bote ej amir thil thrayskupe maalsp konug or
stadgern or foggarn or raadgmane ghaw waalo
gora mz thy kottena ghwart the wilia ayru eigg
wrighne thil wari sigg mz ej mana eedge ¶ Falsker
magh sma ghing sall ccig lodge for ahadg alle
ger ahadg makor fals a sine ghing bote ej mirig
som for ar sart or konuge foggatern or raadgma
gom the madg ghwart the wilia / ghwilken eigg orkar
bothay gaange thil arlodis som for ar sarig

Halsk:
biirning.

XIX. Alle dagha som markenadha skulu a galdas j
tassom fordom kopstadgo som j waptaarne
gypaloin alle j ghwilkio stadgo tha skal eigen mad
magor kop gora sma dagho bta ej ahar dagh
for ghan ghawa som the ayr kombro / alle andra
dagha magh ma kopa or salia ayr thy tillor
twa dagha fulla skall ma kopslagha or eigh tridga
astoney som the til stadgn koma ¶ Gramlekth may
kaande ar ghwilken thma aarvens ok markenadh
stockbus mary koma thil magha tassa for da kop
stadg sin kopenskap birwande tha skulu the mz
thom or thera bondom or gastom kopslagha som
aff alder ghud wardg / or som thera kop stadgn bff
thisslagha ¶ Gamlekth kope the owan aff kopsta
dgomo ayr or vtay mz stockbus byamarion bon
dom or thera gastom lodge kor xl mirig aa tha
dga sidgor / ghwar anarledg kopr alle sal aff kop
stadg madom or ghwars thera xl mir som sigg

Inar köp
aff sin gost
or gest aff
sin rodum.

kromugen or stadgeno/or maalsk gruvis the aff
xii mit ¶ engom skipom delle aa maalinom
skulu the magher kop gøra utan som i lagbøkø
skriwat staar

XX

Alle the jarn or adan kopenskap som sinor
kopar flask or anadh tolikt ma kopre i
kopstadhno or andhn kopstadhno owanthil alle
utgan the skal the waghas for an the the ufor
¶ kopre magher jarn fastadh alle sinor alle
andh tolikt or laatgher the gwart ok wintren
liggia the skal markias im stadzens marke tha
the waghet ar/or gwali the engin the sama godz
um adgra liket tha gay wil the bortfora ¶ Alle
the jarn or anadh tolikt som sinor kopar flask
or gwat the ar aff tom for kopstadhno thil stock
holms kombre som the upskipas or the sele skal
the waghas ¶ Bande magher aff tom forda kop
stadhno sin skip til thyzskaland or sedh jarn the
madh alle andh tolikt som for ar sattt taghet
stadz off the aa at the fulk waghe or gwart sekloos
i stockholm um adgra liket utan the upskippas the
or sele som for ar sat ¶ Alle the gods utlendis
skal foras som jarn koppar flask sinor or anadh
the skall alle waghas for an the ufor/ghwar anar
lodhis gor gawn forgiort the ovaghet ar an til
aru twaggia mana wittne Or aft the jarn thil
stockholms kombre or engh fulk waghe the taghet ko
mugen or stadghe enskylt ¶ Ghwar thirnobindar skal
hawa eth marke/ghwar ein sik so gay skal sino
thsinor salfut sarinfang or anor toliken markia
um ~~taghet~~ thaa the aru giordh swa atg fing magher
thera engh swa vat som the waara skal tha stal the
ar the thsinor alle andh magher gange som
urskile i kiningo kalkeno ein anadh falk or for
ar sattt to/

Jern med wägas i kopmanastädom. och samma wikt

Märke i Järnfat Dorg. 16

Ribpuuilla

XXI Engin man maagh i Halsingelande i dalum i Jamptelande alle hwar the ar da landeno maaghon markenadh gawa alle the hoker kop dri wa foran kroniges skatt ar utlanum / or hpruggi sidhan lowas alle the landeno fara or kopslagha i rattom markenadhom som aghe at haldas / hwar hwarkes gor gange apte thy gre mast urskilt

XXII Hwilken kroniges foghte alle kroniges ambiz man finder maaghon ma ope aa landeno maaghon kopmyskap driwande swa som thomana swena ssta swena bonder alle andinary taghi aff gono the han kopte alle saalde or the thil xl mr penig a n han wardhe thilunne mz landzlaghe or the xl mr wari kroniges ersilk or the madh han kopte alle saalde ¶ Wardhe naghi faange i stadheno aff tyssom fordo manom or thillunder mz twaggra mana writhno wari samulagh or taghi halft kroniges or halft stadhen or the mz kop alle sakh war for thy at all kay i skulu i stadhe no wara baadhe landzmano or kopstadzmanom mellan or the sin kop gora or eigh aa landeno alle adhron stadhom ¶ Engin landzma maagh kopa noghra handa kopmyskap i stadheno / skade alle hwar the ar at han skal the aarthin urselia i stadheno or utmaga wedhe booth so for ar sagh ¶ Hwilken i tyssom maalom eigh orlar boothom gange til ar wodis apte thy tillbor

Landzkoy.

9 | 33

XXIII Hwilken man adhrom gor skadha a sino gode mz wilia swa so ater hygge binder or thar oswan aa or thes gode binder ar hwath the halzt ar salt alle clade fordi was aff thom oswan aa hygge or alru the twaggra mana writhne thil at hin skono the skadhan giorde alle swa storan bote skono allan skadhan attep / dyll

Forderfte aff thom oswan aa hygge or alru the twaggra mana writhne thil at hin skono the skadhan giorde alle swa storan bote skono allan skadhan attep / dyll

Sodz my sino
Cyg ning:

han þr at han þono þing skadhan eigh giorde or aru
eigh þrithe þiul allr bar aa tagher wer sigh aft
þy þono sakeny þinges / skal han aat edgeno fall
þiul sakene Orkar han eigh þing skadhan aatgho
bota þose þr mz arbodge sima guru maalsf þono
skul gaff ¶ Om kan þr aff wadha tilkoma or eigh
mz þolia bote þono giva fiarde þoring aff skadha
hans or a fullan edh aft þy þono skull griffa
skal han aath edgeno falkie til sakene orkar
han eigh botom gange til arbodes so forar sact
¶ Om þing man adsprom gor skadha / skippom
allr anorstadz war samu lagh

Förderske annor 6 gots i skippom

XXIIII

Hvilken som þiny laath falt. matta om stopo
allr upsting uta foghatee allr raadhuskara
þrithu allr arloff bote iij mit til þrandskipt
maalsf konung or stadhen or hawi forgiort fundh
or þr tagh konung or stadhen enskylt / skal han
þy dyrane en þy sact war / war samu lagh um
brict or bortghring

alle drichr köysätiges

1

XXV

Hvilken man þiny hwari handa þiny þr halzt
ar myodh allr adhra dryske mz matto allr
stopom falt haw saghi til foghatens or borghamas
taro undr both som forar sact aath þe þr falt
gori or setti or a foghatens narhwarade allr þe
hans bindhi

2

XXVI

All matth som aru þiul þiny myodh traanpn
all or andra dryske hora skulu markiae
for an aff þom modr allr sale or taghe ej aff
tony þer til sette wardha ath allr tu allr swa
maat matt han undr torff ¶ or engin sin dryst
þiny allr myodh allr hwat þr ar mz krusom
allr adhro maltne matt / utan þe rott aru or
ilkat undr samu matto ¶ gor naagher anarledh
or wardh þer mz finen a forske gang or gor
þer mz ene marka skadha gorie mz þono som mz

3

konungs – 16. 17.

adgrom falsarom. Wardgr þz hono (with gors mz
hono som sat ar i kunungs balkeno (mz andra fals
gor han þer mine stadga (mz grunge so annar twy
madgr.

XXVII

Hvilken som gub wanmaettr aff wrine bote iij mur
þsil þre skipt maalsf konungr or stadhen for han
maatto aff nyodg bote i murk som for ar sagt
þsil þre skipt. ffor wanmaatto aff trampnol
6 bote þ era til traskipt. ¶ ffor wanmaatto aff
swanskro ole bote iij ore til þre skipt som for ar
sagt.

bote för wanmåt å drickeri.

XXVIII

Hvilken man som nakodg aff tassom formaado
dyskro salia vil mz þimon han skal tom
alzinn þ i frundr fylla or i swanskro þrino matta
hwar som drocledg sal or wardgr tilwinne mz twe
mahom bote þ murk til traskipt or hann forgiort
þz han salde or þz tagh konungen or stadhen oryst
Stopridg aff grutginsko ole or tras like skal sellas
for twa penge. Trampnoll or þras like for iij
penge. Ponsawalk or þras like for iiij penge
Rim or nyodg aere þy þz got ar or eigh dyrine
¶ Engin ma maagh trampnol or tolka dyskre mz
stopom drinaetta han skalue hiamanene. ¶ hwar so
rim or aldra handa dyskre kast ei fala skoga om sama
dagh þse sarta wardga hann forgiort dyskrem so
sat awar. Or mz þ murko til þer skipt for
obydgnona or aff þy maagh han eigo þrinom sa
lia han þaa þz sarte or han þz sagde aa vadhsu
ghu at swa myket forthinget ar or þz skall hafve
la mz sino edge hwar drocledg gor bote som
for ar sagt.

XXIX

Nydg forsta skapom maagho alle gaste inn til sta
dhen or landz konna liggia þse or kopskaegha
aere þy om sagh i lagebokene. ¶ Engin gast
magh þ aa landet fara alle nidga kop at drua

nid drugen

Gremandr må ej
drage om land
utan Mans skild.

allir skulu maana bridhir al mirk brutt/konung or
stadhen til twa skipt or thir griis maalsk aff vm
mirkt or hawi forgiort thz han kopir allir skall allir
in manar konung or stadhen enskyt ok han wardh
vm twe mano tillanne ¶ En aff konungs maadhe or
en aff erkebiskops tapmulo the skulu twe simon ok
iaredh mi til stadhin koma ok pingizdagha or vm
sti iacobs dagh tha skulu the rat skipa badhe
gaystom or byamanno hanmenom or klerkes or aff
andhn lanzmanom mian viij dagha the hawa rattt
stridh apt thij for sact ok or swa gom hwar biskop
i sinu biskops dome

XXX

Allt thz godz som tlade or anat tolist gofte or
byamen til stadhin fora thz maagho the bort fo-
ra atta sakloso ok the thz eigh salta faa ¶ En til
magher thz bort fora som atande allir drikkande or
thz maagh han eigh gora vtan foghate or radhman
hono orloff tilhwa vidhr thens al mirkt or thz vm
han bortforde konung or stadhen til twa skipt or
thir giris maalsk aff al mirkt for thij at foghate
or radhmanne skulu prowa hwar thz maagh
han almoghans skadha hwara allir eigh

atander
waror
mä ey bt
forad.
annad th hä
ey han sälin
mä hä bort fo
ra

XXXI

Nu for gofte allir byamen klade mi til stadhin
or lander tha skall thz fordoght wara or
sin laang leek haalda apt thij tilbor or fordhen
pleghadis or thin thz forer han skal thin ma war
na the vm som thz aff hono kopir ¶ Offmidz maagh
thin anat klade forer hwara handa thz helst or
falle aff i pamgom apt thij tladhit or sinna
or stakkottar ok thz wara skall allir tagh thz
konunge or stadhin enskyt or bore maalsk konung
or stadhin al mirkt or thir ma tladidh kopir thij
skal man thz stryka laatha allir hawi so han kopt
hawi ¶ Gamli lagh war vm allt thz ma fora
til lander salt or ekrysse or hwat thz ok vtan

Om klädes
hallar sin lengd
gör

Stopmala

ær halst in hundet
þ skall brennes

þ hundes mihundet fale mz þa stal þe boras sonn for ar-
sacc or godet sialst brennes ¶ Gif war þata kopis an
tigghia / þæde allo / adgho bran sonn mu ar sacch bote
ok markar kommgh or stadgenno en skyte an han bran-
dgho þhilwnno mz twaggia mana wergno ¶ Gif wen þe
ta bittges antighe han haw þata kopt allo sciak an
agg wimpe til wæn sagg mz bi mana eddge sfakk ga
aatg eddgenno war lagg þe bin so for ar sacc
¶ Batum lagg hawn alle adgho kop stradgha ok gif war
tolikt kop sælis allo kopes ~~orgh stinykend~~ or #

XXXII

Du þaa fogbatn allo hane ambinnd gaw / skyto
kopt or tagght þe bond hugghas apto þi wrsfals
/ skupmaala balkono þa skulu gæste gwadgho þe
halst an kommne sigh godz a kladghe þinser skipa
kæde lavept kydde or aldrahanda spizeri twaal
kopur rok or anan tolken þidya aftg þe so magh
boras til or aff or þe lacta skriwa for ar þi mag
ghot aff sokle ¶ Skippar han þe eggh op sonn mu ar
sacc allo lacta þe agg skriwa bote ok mirch ko
mugh or stadgno ¶ Lonar han maaghot binden or
wardgho þe skangen mz hawi forgiort þe han bin
den lonar or ok mirt sonn for ar sacc ¶ Alt wim
þil stadgno forces þe stal / stadgenno kollaron sælias
or þe / mistuppas or skriwas or / engom addgom
stadgh / aff tossom kornaydo so klæde or wim allo
hwat þe ar stal hupa leggho aff gruwas apto gum
blom stadgha ¶ Hwar sonn bortfar for an han
haw hupoleggho or giwt bote ok mirt kommgh
or stadgno / ¶ Galt or anar þiuge sonn gæste fora
stal skippat / bypenbiaua gactubodghar or þe sæ
liias or / engom kollaron allo bakbiodgho tæsse
kornaydo sonn klæde lavept or anor toliken skal
skelo hundradgho skelo stykkeo sælias or engom
stumom allo alnom spidgar / skelo dusinom
¶ Galt skelo lastom / mirch han ar fratighe or haw

Hwa hwemastal
de mugo sællio

mina tho stal thz aft j scridro scriuae ¶ Cho aff gridz
lande arii tom lowas skippidom salt solia or mina
eigh Eigen maagh or anarleth aff tom kopa / giwl
kin anarledh solk or wardgro thilvrnie mz twaggria
mana wrtgno bote al mirth kromg or stadgin or
hawi forgiort thz hay salde kromg or stadgen
thil twaskipt or aff tossom kooto giwis maalsp
x mirt ¶ Bannu lagh wair bin hay som kopte an
hay kopstadg ma ar ¶ Honde or anor tolikio j
tosso madlono bote iij mirth or tagh aatgro pe.
nigr sua hay in kopte aftr wair iij martw
mz stalfo sins aedge ar hay eigh aff tom lagho
wifte ¶ Mu kray gaftey nokio byamane sua sith
godz ar hay stal thz aat hono solia aortigh lonligh
allro openbaarligh filade j sine gaeu bodh hecloy
styfirio allro galwom allro lowyr allro pidzari
heelo dirsino allro galwom allro giwu hen wardh
kombro / sakth pinidom allro giwe hay kray wardh
kona mz tom kopenskappario allro addgrom wint
allro sonar giwat hay instadgis ar allro eigh war
dgro thilvrnien mz twaggria mana odgom bote gas
tey al mirth kromg or stadgen or hawi forgiort
thz hen til saalu keeth or thro solia skulde bote
lxxx mirt som fior ar sacth or tagh maalsp
thz aff xx mirt ¶ Eigh magho gaste sin ko
pinskap allro sith godz j adgra stadga allro aa lad
allro til magha marknada fora allro thz thro
solia vtay hay hawi forgiort godzer hay forde or
mz al mirt kromg or stadgin enskylt an til
arii twaggria mana wrtgne maalsp tagh thro
aff x mirt ¶ Mu kray magho thro sinnas thz gor
aa thera twaggria j marknadgis allro vtay mark
nadg antigh mz bygardgorom allro reedgo poting
giwat hay skal hawa blactighey aff allro eigh

Ey tagr bya
ma gotz aff
skremande
att sallio

bote lxxx mitg ¶ Or alt the han mayde far laadge
sitg or gaftens or booth aff gaftens som for er sact
an tilarn twaggia miana cuthne or maalff tagh
the aaff x mit som for er sact ¶ Iffinder maaghar
thin gesta panig thil sin tagghe at han skal m
thom ¶ stadgens kopa gaftens godz thil handa or
skal the for kon hawa alle eigh or gor eigh vake
ligkit kop m̃z hono oppenbaart alle gor kop
m̃z honom for the at han skal salslos for bruton
waara ⁊ tosso maalens war the bin sak som for
er sakt laadge bin bramadrey or bin gaften an
tilarn twaggia miana cuthne or aff tosse booth
guwis maalff xx mitgar ¶ Or thom mane skull
griffe for maaghar aff tessom fornaydom or
wardghe eigh thilwinnen som for er sact han stal
sigh waara m̃z ti miana eodge ffalz han dath ofte
mom fellis til sakene Orkar han eigh botom
gaange thil arwodis for konngens or stadgens
som for er sact ¶ Engin man gore hestra kop
m̃z maghro mane alle borghe mera an hans
godz vakter wridghe boot som for er sact ¶ Ok
hwar gori skutg apte thy han kopenskap driw
wridghe booth som the bin brskile

Ellan thy kopinskatt geste huilke the helst aff
aff flandre thy dzland gutlande alle hwadha
the aen. the skulu sin kopinskap driffna ok gora
m̃z kopstadz manom ok engom andre som bon
dom alle adgiom wide xl mirka boot ok forgiott
the kopmelle sakt war ¶ Hinder standande swaij
thessom kopenskap at the skulu thar kopa emo
kopar aazy hunbla talgh saal skinbazwigh ok
alledra handa godz the skulu the kopa helom skup

Er tagr
prinig aff
fremande at
kopa hono
godz vill fande

XXX
III

XXXIII

pundom ok helom dyberom · ok annad eigh
¶ som stykkiom kopar þetan þen som þer þegl ha
ffu eigh mera en han ma hanom skippundh
kopfylla ok aakt a þaghena ellu a pundarn þata
koma ok þyu þaghas ¶ som til þar ¶ hvar anar
ledh kopu ellu skall haffue forgiort þer ha kopte
ellu falde ok þyu mz xl mirku konung ok stadhe
nom ¶ Sial skulu geste kopa þrendan ok eigh
þrendan þridu boot aa badha sidhor som for ar
sagt ¶ Þorffua geste suior til sin kost ecc ellu
tw þer skulu þe kopa aaff þyamanom som þyu byg
gia ij stadhenom · þe til koma ok þriffua sin kö
pmskap ij ok aff engom adhrom þyamanom þyu
til stadhin koma þridu boot som ar for sagt ¶
Alle aff synlande aff myland aff rodhenom aff
helsingia lande ellu aff gasturkalande þetan ab
þyamen þe skulu þraeghin mz skipu sinom mar
knadh þriffua þeta ij stokkholme þridu boot yb inu
þa konung ok stadhenom enskyte ¶ þeim skulu
geste kopa helom kostom ok ey mina badhe aff
þyamanom ok bondom · þyu koffuas þeim aff gut
lande kopa þyu pudh þeim ij sandu ok mina ey
hvar som annad kopu þari boot som for ar
sagt · ok þeim bonde annad skal þere ij sin
ellu þari sik skalfu þeydhi at han eigh aff þeim
laghum þiste ellu þurt miane þer þar ¶ Þya
men þradhan þe helte aru þare i laghu mz

ytlänsko
köpa ey skö
ell ff, orf
eij aff bondu
eller kunor
städer.

Hræmundr mæ
ir hlöðflags sin
ur mellum mædra
ij hár i landrétt
ádóm.

gestum þar sem fór þy. er þe laghim þetta ok eru
byggiande ij stadhemo widhr sanir lagh ¶ Ffirmse
dhis merkiande er ange geste som þetta til koma
aff flandr ellr þuadhan þe eru moghe nakin
hoop sina mellan gora sakiande ellr köpande
men þe ij landeno eru widhr boot som fór sker
er. ok aff þessar þessa þol mörka sak. gifuer
malh þ mörkr ok aff þessar xxx marka sak ena
mark ok engte aff þy hoopt ellr sakt þar ¶
þessta skal þrithnas ok fullonas mz tvem man
nom ok þriar mz sex manom en ey er þrith
ne til þa þolikeþ timar ¶ Þessar som þardhr
faldhr ok orlar eigh þotem gange til arfuo
dhis fór konungenom ok stadhemom.

I ¶ Þessu man skal sigh godz þorskipa ok þrr mz fara
þa þz kombr til stadhin
som skipfirdh

II som nakar man þardhr þrighbyrdhes þa stadhr aff
III ¶ skipi mz þrilia ellr þadha þa skip liggr ij byg
gio laghe.

IIII som anskarr strengr þardr skondr þuggin mz
þrilia ellr þe festa a landh buen þar þurd
þz skal þrithras.

V ¶ Nar þan skip til þafs ellr skor drifua ok kombr
skipbrut ij ellr nakar liff mister fór þe sama

Skipmanlabalkr

skuld at han sin strengr mistr hvern þrj skaal
bótas:—
¶ Um tugh vardha sondr huggen mz velia ok kombr VI
þro skadhi aff hvat bot þro til hovez ok um
skip barth.—
¶ Um ak þrj þro skipi til hovez ein þrj vardhr skea VII
dhat hvern þrj skal bótas ok um þen skadha þro
ma aff koma:—
¶ Um þe bot til hovez þom skadha skipi gjorz VIII
mz vadha.—
Um þe skip vidhr bivna liggja ok þe þro til IX
koma hvern hvat skal andhiv vaxghia:—
¶ Um skip kombr aa grindh ok lestas ey vardr X
þro kast aff hvern þrj skal atv gieldas ellr
um þrj vard i haffni ellr i sjó:—
Um natar skipar godz ij amars mann skip XI
hann oskintandhes ok laggr koon aa:—
¶ Um mann skipar mer ij natad skip ein han fo XII
r laggr ok dyl þrj ey hvat botom þro til
hovez:—
Um natar leghr ledhsagha ok um þen skadha XIII
þera mellan gjorz
¶ Um naghr laggr skip or vid eigh halla ellr þro XIIII
um leeghr sex
¶ Um mann samleghia skip XV
¶ Um naghr skappr tugh aff handom ellr akkar XVI
ellr tugh birsta
¶ Um naghr hugg tugh fuhndr ellr styrman XVII
skalr
hvern længe naghr þrunge ellr godz skal aa brom XVIII
liggja

skipmala

XIX

Sum then stadga som kan skoma aff ett skip
wedgis brona liggia.

I

Hwilkin man til stadzsene skombis mz
skip han skal thz godz ey kopskipa fo
en han haffu thet skomgho fighota budgit
ellis thom ij hans stadg er ok thz sket haffu
mz thm manom stamledghis wr-skils wil han
ey ellis gricks ey thz godz kopt a skipeno er
tha man han thz kopslsta kopskipa ok i hus la
ta skoma som for er salt ok tho thz han wil
aff thy godzeno haffua there dagha kuatt halda
effta fighatenom ellis hans budgi Sexal ha
nakat adghom aff thy han haffua wil sma
the there dagha ok halds thz ey aff tho fo
ghatenom som salt er/ haffui forghiorth
aft thz han mz for ok fredge in til stadghin
ok taghe skomgho fighate enskyte.

II

Sva mykin furidg haffu man ij sino sli
pi som i sinom gardge ok skuaria han
da skiknadghis tho timar skal domas ok vet
tas effthe thy sisin er. ok gon skan hauda
som dwap sauamal ellis kuatt thz er.

III

Ingho skip bindg bryggio kogho kardis
man tho kobyrdghis kastadghis kot i sion
ok er tuaggia mana kostne til bote
xx marks til thorskipts malsk konungs ok
stadgenom ellis kuari sik mz saxo mana edge

Eliggr skip i askiara laxlse ok lardhr thr
man lirbyrdhis kastadhr bote xl marka som
for ar sakt til thraskipta. Men kan thz mz
radha laira giatt. ok kombir ey blanadhr
ellr saramal ij ellr blodhwite ellr nakarth
thz hans liffue ma skadha laxi sik saksfi
starkste. ok bote iij marka malz enskyldh
for radhan. kan hanom nakar skadhe gyrdr lor
skilis aptir thy som i drupmala ok saramala
balkenom star. Orkar han ey bootu for nakod
thera. gange som thr lorskils. hvat haldr thz
xi. ok lilia larkom ellr radha.

Hvggr man askiars strang skundr mz lor
lia ellr the fasto aa landh burdn ar. bó
te iij mörk til thraskipta malz komgh
ok skadhenom. ok bote atir strangin sia go
dhan han lar ellr fastona aptir godha ma
na medhordhum orkar han ey botu gange
til arfnodhis.

Ef tha nakar mz lilia hvggr skundhr
askiars strangh ellr the fast aa land
burdn lar. ok the til sios driffna ok kombe
skipbrithi ok ellr stor skadhi ellr nakar sithi
liff miste for thy ar hanom lar hans askia
rs strangh skundhr hvggr hin bote atir
skadhan som the fingu ellr miste liff sithi
kombir thir ij mana walt giffui liff fore
liff ok kome angom borom leidhr. en sax
mana lentine arn til ellr lari sik mz tolf

Kastar
ma i sio mz
wilhr ellr
vadr.

VII

Hvggr
aff umbor
strang.

V

Shipmaln

Mama odhe. ffeldz han ath edhanom-
wai fallen tul salena ok haffui malseghan
den waldh tughe bote alle gora mz hanom
huat han wis. tho sia at bonngin ok stadhi
faen sinn weth.

VI

Hwillin ayan thung hughge sundes fore
adhrom mz wilia bote iij unsteu til
thirsliptes malh bonnghes ok stadheno ok
bote sia godh tigh aghandeno athes eptes
godha mana medz ordhinn ¶ hombies thes
stadhi aff wawe kagh sonn for ar salt ¶ bong
dingtep ok trubsta wawe kagh sunsu ¶ war
dhes sthplathes aff hughghen mz wilia ok
tappas both. bote athes batten eptes godha
ayana medzordhinn malh ok bj unsteu til
thirsliptes malh bonnghes ok stadheno ¶ so
lies thes stadhi aff botes sonn for ar salt
tal tappas then batten ey both bote tho
bj unsteu fore affhughget ¶ hughghes ma
haw asstawdz dolier aff bote sonn for ar
salt ok bj unsteu til tirsliptes ¶ tappas
asstaw gielde athes then aff hughi eptes godha
mana mzordhinn ok tar ha ey both haughe
til arffuodhie sonn for ar salt

hügger. bort
sthigbat ok
amad.

VII

Hwat the halt ar man stadhar fore
adhrom the stipi til hori ok gor the

mz wilia bitche arthr stadhan ok mj murtr ok
thræstiptr som fór æi-salt æn til æiræ thræg-
ha mana kirkne. kombr thr stadhi aff bótr
arthr æptir thy stadhin æi- Ꝑ som fór æi-salt
Ꝑ En fórnæpdo kirkne æi-ræ ey til allr wæri siist
æptir thy stadhin æi Ꝑ ræiar han ey botom gá
ge til æi-ffnodhis Ꝑ som fór æi salt bitan thz
gnar á liiff hans allr hugh allr stinngr æ-
allr aff hugh ok thera handha.

VIII

Ꝑ Nu kan thz sua wara at makar fór adherm
stadha mz wadha ok ey mz wilia hnat heldr
han hnggher hanom aftiarr strangh aff allr
aftiara allr hnat thz æi heldr kombr dræpa
de thr a bótr hanom thurdhungh aff stadha
nom han fist a sino aftiar allr a hnaiario thz
æi æptir godha mana medzordhn ok bj mana
edhe at thz war wadhe ok ey wili ok war salz
los fór sakerme han stridr wrgiffna. malz
st. ok stadhenom Ꝑ Nu kan makar man thr
fordærffinas aff stiphirti som the kroma j bótr
xl mirkr malz enstykth ok thr skal aa kroma
thorff mana mæpdh ok kirkna thr som hnatt
sunt æi-fælla the han wari fældhr hæxria
the han wari wardhr hnatt heldhr thz æi
mz wadha allr wilia.

affhiggr
toog ellr
amad med
vadr. ellr
om stiphirt
komr.

IX

Ꝑ Nu kan skip til stadhin sighlande allr
æ-wunde kroma mz godz ok wil til bron
na lægghia ok aff skipa tha skulu the skip

Liggr undr
fór thom som
ikkroma.

Orpinlhi

barleste acus Som for lighgia sundan laxgh
gias ok lerta the adgira tiil biomia stoma.
¶ Starillin thz ay goor bote for hinan dagh
han sinar lighgis aptis the hanom war tiil
sitt mz stadzen sivene aptis foghatins
ok vidghmana bidghi tevem manom nar
warandom tiil kirkna in minsis tiil thix
sirpts ayalf. k. ok stadghenom ostar han ay
botom gange tiil arffiodghis Som for satt
ax.

X

Nu stombis skip a grundh ok lestars ay ok
thorff aff stafta. ok the stafter warghe
gielde badge skip ok godz aptis minsta tali ok
sinar skal sin edgh tiil goira at han hau vatn
giott aff thy godze han hafuer i thy skipi
¶ Nu han thom skilia som stafixth. tha sku
lu the radga som fleis aciss fur-fasta
stoma ayen in haffs nedgh ellis so ok grat
thom ou so ok bysome ok thorffina stafta
the godzer thes vith stafter gelde arthes som
for ar satt han thom skilia sum stafter
tha skulu the radga Som fleis aca fur fa
sta.

but stafter
godz aff nod.
ok lyffsana.

XI

Nu skipar man godz i annars manz skip
ayer en han skipar nom sighis ellis so
vs stadghar ok laxghis this loon aa haffue

Justigar man mera
aum skippatr verit

Forgiott godzeth ol thz taki sliparen ansliyt
ol bore ol mu-lis tul thuesliyth lomigh ol sta
dhenom for thinfnadhm ol hethe tilffiree
en tal ar-lo hj mana lunthne ellis han salffi
thz lamnis ordar han ey lotum lwardhe sla
ghin lurdhis stavpona ol ryme stadhen

Now sliparr- ayan godz j annars manz sliy
nieira en han for leghghe ol sighe sdha
sliparenom tul. haffui tha sliparen waldh thz
aff sliya an han wil. ol taki fiut aff godze
hans for thz han lathe aff fora. aythe thy
han giffu ar-ffiudhis manom lodn ol sliyle
ghe. thre tal hendis thm ar the sfulu hasta ol
ar- ey fora aff fotth hastes lith forstom has
som olaffuandis inslipadhe ol gialdis enstre
for wran thm for lum sxmbis lum sliyaleghe
na an hastet ij lam. hwar heldis han wilde thz
fora som annar godz ellis ey ol the en thet
hastar wardhe tagghes the aff fulsliyaloon
hastae mer gialdis athe aythe mukra tali
aythe thy hwar i sliyeno haffi ol ar sliyto
fixx gialdhis athe som vedhe poxmga wav
xx twa mu-lis for ena aff the hastar wardis
sua opta ayamen handis sitt godz hasta i sio

XII

b+ l'astad
fista hua
giellas — 2 t
for tenno.

Now leghe ayan ledghaghara som thom
ledh lusa sighe sli thom lotum allan

XIII

Skipnula

Skipnuma

Skadga wilia sighla offuer so thrith the fow lag
gia siglar sogan a grundg ok the fa skadga aff
haffuen wraldg bom liff hans. tho fow enom
treth an vj mana writhne ara tiil at han thol
lim skadga giordge mz skipauom ok skipheir
anom ¶ Hombro a than sio ok bysinne waro
tilloe bedhsaghaun for allom skadga.—

XIIII

Logher ma skip ok will ogbarfolka.

Logho gan skip aff andrum huat the ar ayma
skip allo mera ok wil sogan ey haldga. the
som legdg haffu ok faste pæmgh haffu a giffu
giffui ok halffua skip leghona ok haffui forghorth
festopæmgh. ok arro twaggha mana writhne tiil
han sua waro at han haffu mskipat/ ok skip
sigler so hampn allo ij hampn allo fouor arth
aus ma sea a bordg. ok wil sogan fra skipn skri
has. ok bysskipa. tha ar alj skipaleggha tiantth.
¶ Samlo lagh waro bom than leggho sal. ok ey
wil halda the han leggho saldi.—

XV

Samlegher ok mager waldgj folder.

Vay than tima man samleggha skip tha.
ya angin aff gangha wtan skipstrans or
loff. gango han aff ok haffu mostath mskipat
gielde fiul skiplon. haffu han ensite mskipat
ok giur tho aff gielde halffua skipleghona

XVI

Lata skipara skippa sist tugh aff hando
allo hurso manga the arro. gieldgen
skipheirans allan skadhan athro fow
thughit eptho godga mana medzordgnu
bista tugh allo akliar waro the skipheirans
skadgi ¶ Sleppo skipheiran skaffu tugh aff

Balkio

sandom kuar thz stadhi hans.

XVII

Hogga sripara tugh kotan sripsitans kuilia
gielden athro sripherianom allan stadhi
aythro godha mana medzordhom ¶ ghyghro sa
han palffi haffui palffi stadhan.

Alt godz tül stadhin kombio mz sripum
tha stulu tha thro mz koma anghin thu
nga som kopar sldh sist lairn allio ghuath
thz ar-koppa manz biuum katti liggia allio thz
thro salia kotan sripa thz i bodhro allio a aluid
migh thorgh kotan han bothro fro ghuan dagh
thz quart a bromme liggho iij nüdio malf. st.
ost stadhenom som ost annad thalisieth.
kuari kagh sambo.

kered relio annad xij d buum liggo.

XIX

Laggio man fast a amars manz bro allio
pala allio a festeband. kombio thro stadhi
aff ghusabyghigh allio malod fordarffuas aff kon
dans bygnigh bore athro allan stadhan then
han thro aff fist ythro fiuri mana medzordhom
tho a ghuars thseu kuagna.

sterrisbud aff sbrigh kosta

¶ Ghuri mangh ayal man ma kaua a en annan
den dagh

J buu kagh

¶ Ghuri mangh vadz stulen dagha stulu kuari i ghuario

J h

anstu

Padzstrughu

i Guru borghamastara or radhman stulu radh
stulu solia or lum thera lurth som ey koma
tul radzstuu ellis um thm wardhar enstanc
lista lum stadzens aunde tala

ii Lum makar wardhiar a moth foghatens ok bor
ghamestara dome huat han stul mothe sxta
ellis hurs the lurth stulu skriptis

iii Lum an wardhis wadhiar a moth foghatens
ellis borghamestā dome tha tal bxi-

iiij Guru radzstuu dayha a torghens lite a rette
nom stulu loara ok mage domara ok hurs
ayote thera dome stul wadhias ok mysterth
huar stul wadhia

v Lum makar tul ey lundis lomnge dom wadhia
uten lidhis lexta stadzens bost fors sist huat
this tal bxi.-

vi Guru ayan stul annan tul radzstuu stxmpna
ok borghis hans tusta som ey nul fors koma.

vii Lu thy this lurthlistin wardis ok orkar ey
borum.-

viij Lu lombis kexutandt ok güffi' makrom sist
ok nul arghis uxnda ellis haffi' thwatalu.-

Lum guva borgha
te borgha" or
radhman ma
stuu stulu
dayha ar gan
hans hort sar
ellis bladwinc

Lu stxmpna flers men enom lum ey radz
stuu dayh huru the stul andas thera mella
an the linande wardha huem han stul for
st suara.-

Lum the ayal sua som suar drup. ellis huat
the ar wtland hors ellis inland uten stadzi

ost ar cy andas quod the stil andas:-

¶ Qui trombus man tus uidzstud ost bedhis lagh ost domu aff fughatenom borghamestud or uid manom or kay cy dom aff thun fa quat both thus tus bxi:- — XI

¶ Sum thens mans sust burthlikin uardhus ost uus cy i had ualdh fexsta ellus haldus cy daghin fod som fous han bedx — XII

¶ Quod hans arethus stil uara som gna uus gualda or haffu cy tus:- — XIII

¶ Quod lot stil domas kam aff adrum · ost daghe the um dila: or um kay
Sum kam man tustus um sampnade hand quum the stulu ut domas — XIIII

¶ Sum bestathmigh:- — XV

Qui thorff then man borghan uidhus bystathethus uardhus:- — XVI

¶ Qui um han borghan faar or far sdhan but u borghanene for en han tus siuara trombus quat kiuti thus tus thorar ellus quat the stil gualda:- — XVII

¶ Um thin bystathus uardus ost tus uidzstudu trombus or cy then thus bystatta bath quat stul han haff u ar — XVIII

¶ Qui um then man bystatus uar kam optus stuld giffuas aff samu mane quum the stil thera mellu andas — XIX

xx ¶ Hurw lanzman agha borghas ok the plaghso so
guffs ok cy borom ellw gwaldo orsar

xxi ¶ Hurw swaranden aghw swaranden til wrthna
bid bindga or swaranden edh festa ellw edh
ganga:-

xxii ¶ Ru lombw then til vridzstulum edh nil grigh
xxiii ¶ hwat wrinom maghso gringa aff landeno ok ij
stadghen ok aff stadghenom or a lander ellw
hwat manom wrina stulu i stadghu

xxiiii ¶ Hurw waghfarande men ellw ridghande maghso
sin edh gora

xxv ¶ Um then man edh festiw or ar cy bolsfistw
hurw mz hano stal gewas

xxvi ¶ Ru lombw then man til vridzstulu edh stal gw=
xxvii ¶ ga hurw han ma wrghuffias ⊞ xxviii
xxviii ¶ ma liwghw
xxviii ¶ onan ero affum the both man stal bota fow ok lixdghus
androm bedh:-

xxix ¶ Um the men stadzens arunde sikia hwat then
gwrb i ordghom ellw gingom

xxx ¶ Hurw stadzens swena ok fighttens stul wara
i stadzens arandum ok fighttens ok hurw
thera burt stulu botas

xxxi ¶ Wille men i stadghenom stalamadz stulu
bora ellw amur wapy:-

xxxii ¶ Fow hwat burt man ma borghan satia i stadghe=
nom ellw cy i hwat haptisa burtlisie meen stulu
boma:-

¶ Cy ma man flew maal bora a annan een dagh
xx Gyrlas an then ar cy andr man hyndres so bora wilia
Calkry

Ofgote lagum halle: at man skall ütbare
till annan på sen rädstugo daag mera ämnet
mall. ok then dömas hafwa bätre
skäll mod dig ¶

Thy aira tridzstulou dagha a huario lustu ma
nodaghim odhinsdaghim ok loghodaghim. tha
stal foghatten ok tridhmen til koma. Doma
ok kxiramal hora exthe thy til kar. ok enstamen-
lica the borghamestara or tridhmen the aitth stu
lu stria or tretha. mz foghatenno exthe thy ther
stadds som kallborghamessa. Hsterlie adhie/elle
the ey til tridzstulum koma tha foghatten elle bor
ghamestu. thom budh sanda. bote xiij ore penniga
huatt sim the budhit forstria or taghe foghatten
ij ora the aff or ena halffua mus borghamestu
the aitth stria or the andra konngo or stadhen
lotten han lustar stian forfald. or stian tridd borghe
mestu. som the aitt stulu stria or doma koma ey
til tridzstulum tha thridhi sin kinger tridzstulou
kilolkorme. bote tua ora huar thera som ey kombe
or huar tradhman mz thom stulu doma den ore
Hsterlim biaman elle ~~man budh~~ armar ma
budh faar aff foghatenom elle borghamestu.
elle or aff thom a thera stadh aira antiggia att
han stal nokrom mane nm gialdh suara. elle
huatt the ar or kombe ey. bote iij mus halft
konngo ok halfft stadhe nom or huar som bud
faar tradman elle biaman aff borghamestaro
elle aff thom a thera stad aira antiggia att
han stal nakrom mane nm gialdh suara. tha
konngo budh til stadhen koma. elle thom nar
dhar nm ander stadzens xirande tala. or kom
be ey til tridzstulou. Bote iij mus stadhenno
enstylt or kaar alla borghamestu or tradman
na enfast. Hor maior olind fima a tridzstu

I

Konungur Rud
stadgo bair
12 aur

+

+
38

O lyd a radst

Wadystrughu

Wynne allio ore fro wrthtenom tha borghamx-
stara or wadman kaeranal hora allio doma
Bote huario synne han thz for ama halff mu-
pamga kamgh or stadghenom ¶ anga doma
ma borghamxstara allio wadman doma sytten
foghaten allio hans budh mxi-ow or foghate
stal stipa en fro sist som a wrthtenom stal
stia or alla wadystulu dagha timelicta til wadz
stulon stoma.

inge dom i
forigdens
fraawate

II

Nu han sua tima or antchigia suaranden
allio kaeranden kata sist ey noghia or fo-
ghatans or wadmana dome or wrgt som the
doma. tha ma han wadhia sist sunde komgen
mz xx mursom pamgh sma the atsta dagha
aptho thz hano domen dompdo vai- or
tho sxte fulla borghan fro or foghaten borgha
mxsta or wadman sxten a moth xl mursio
¶ Domis hano sum domen som the for
mxmpdo foghaten or wadman dompdo haff
lio forgiott the sinna xx mursio tasie en tid
dghing foghaten a sus saffo vagna or en
tiddhing borghamesta som domin dompdo
or thordhia the wadman mxi- waro tha do
min dompdis or the thio ey mxi- waro haff
ien thio ausita mz for hwatte gellande
allio aplxtunde ¶ vai-dio hanom annar
domsio dompdo haffie foghaten or borgha
mxsta forgiott the sunsio xl mursio mass
anfiylt or tasie athio sinna xx mursio or
sua som foghaten borghamxsta or wadman

wedie emot
dom

stulu the xx mirkis herbigera til thurxskipt ena
stulu the. the xl mirkis bergiffia

III

Hwillim a moth foghatens or borghamæstadome ey wadhiar minan fiij daghga. expte
the domen dompdis war standi fillis or fristis
or haffue aldirgh malt optiu allis a moth sin
wadhia q then domen:-

wädie inuera
8 dugr.

IIII

Samlo radzstulu daghga stulu nara ute a thor
ghseno som sme i radzstulume or the stu
lu stighia thri en foghate a komigens wagna thes
ute or teve radmæn a studzens wagna amar sluk
mysis or amar thydzsis ¶ Gif makar mote theim
domie wadhia ute fors rixthemen or sme fors
foghatu or radmænena i radzstulume stighia hæ
te wridhis teva bys som the stulu ginstan firam hæg
ghab or then tuki foghatten thes ute stighs or the
teve radmæn mz hanom dóma til thurxskipt en
hanom domis sami dompbis ¶ Swardis or hano
a moth dómpt haffie the thri tuppat haffua,
mark malh enskylt or then som wadhiat haffi
tuki. thes sma teva bira ¶ engin sma hógra wad
dhia a thorghseno ute en til teva bira pxmigt.-

IV

Nu en makar gif sik ey hæxta mógha a foghattens
or radmanna dome or nu ey wadhia undhis
komigs utan bidis hæxta studzens book fors sik hæggje
firam fors foghatten or borghamæstara n bira pxmigt
tuki foghatten teva bira or hiuar borghamæstar en bys
or studzens siffiar en bys. or hæxta studzens book:-

V

Nu nu man til arma hæxta then stal han studz
ens sion til hans sxnda or han latta fors

VI

bridha or tal ridemaklis lorna than dagh radr
strulem dagho thar maft ar fuara fos ff fisi or
than man adhizem latho fos bridha han giff
wi fluenenom arffuodhis lan tha poanga
lombis han tal radrstulam than dagh han ar
dgho fos bridhen my laghu bota poangom the
ar tvaf. ¶ lombis han ey allo fem forfalh with
ne tal hans tal radrstulenna ar han ar ey i by
nom allo fiulis liggo an tima anan tima thi
dgha fimne bote hiuart fin thie dra poanga mall
lomugh or stadhano tal thirastupp ¶ lombis ha
ey fiardha fimne forfallalis tal fuara tha nari
fallen tal thurghia marlia zom fos ar falt/or
tal hobiodh falterna hano stuld fos giffis an
vithne ara tal aptho thy falten ar or maprne
sidhan foghaten or borghamastri tha byamon
my stadhens fluenom mafta grana thas omanz
ens fem alexans the nardy or lotten ar the
fullan pant malforghiandeno fram or mall
giffui stadhens fluene fyra poangi fos with
arffuodhe or the fyra poanga or fos bridh poa
nga taghas lot aff fuaranders pante my fol
dano allo or tha han ridr fisi stuil sodhan tali
stadhens fluena or foghattans fullan pant fos
thy dr stona apto thy hans bunt arlo or thim
fast uardho. fanlo tuam byamano marlua
vandom ¶ nu han thy pantien symas lua
vo tha fisi thas biuthlica halffuo mer ¶ an
giu stal tal drffuas gora ualdr ghugi a then
biuthlikin ar lotu latho tha han fos foghatte
ok radmon lorna tal han ey tha fiu bunt bat

ky lyder
steuning

bote tha feghaten or widmæmene fiæt for burt
hans. aff hans godze bermæxtia hwæt han wil ellis
ey. er ey wærlisit godz til. ayætis tha aff gnividghis
hans. er ey inwridghis til mæth tha tumpt ellis
hæs hans tho sua at han ellis hans arffua mo
ghen the atsis lósa gumay mæth or aar- / arn the
hus ellis wordh er ¶ Hamb sagh hæs sum thy
for bindha bætghis arn swæranden til widzstanis
bis or ey aswæranden tho sua at han wæs fallen
til sisbrøn or ey til godwodzsæsome ¶ Mæ orstar
han ey bothi ellis ghald sinn gelda sum hanom
stald for giffs. gange tha til arffwodghis forst
for malt sidhan for bromugh or stadghenø nytan
malt bromugh or stadghen wilia han lósan giffua
haffue tho malt mæst wald han at lósan giff
ua.

Nu bombis bætande til widzstadh or giffuer
adghom sak. wandes atghis or wil ey sma bæx
iu fiam halda. laghlica bote iij mürkis til thræx
skipta. st. or stadghenø or haffui forgiort sinom
wræth ¶ han skoma thæxtalan i. antigge a bæta
dghens nagna ellis swæranden bote iij mürkis til
thræxskipta som for er sagt ¶ Anghin haffua
thes wald bindes pl mürkis til thræxskipta. st. malt
bromugh or stadghenø or sinom wræt forgiorth
bindghis than han stal a bæta sinn bæxtmal mi
dghis laghia for en han haffi thænn for stadzes
wræth haffi or hwar a thæssom stampnemalom
er antigghia aa bætande wæxna ellis swæran
dens bote pl mürkis til thræxskipta sum for er
sagt.

Nu giffuer feghaten borghamæstara or wid
mæn nakwom stald sighia at han haffi

Sæk wrder 1
Legg bok 40 8

VII 8

VIII 9

infra — 10.
ert — 18

10

groff sar ellis bloderite ellis hwæt þæt hæfde æræ-
or syggia hæm hæffna þæt hæmelsta both wridhes
malf or hwi sexhes mæg ¶ Hæffi foghæten or bor
ghamæstæra sam wirthne til þæt twyggia byæmæna
þæt þæ wrlia fræmia æt þæt wæt synth or sæt-slittet
a semes dygne ellis ær opinbæt. hæffne foghæten bor
ghamæstæra or wridmæn sama wæld hæm wridhes
sæli biudha sem sæffes malf wæs or malf hæff
we forgiott sinom wæth or æl mæles til. or alle þæ
sem mæ wæs sem fæ ær sæst or þæn burther hæ
ffes bote hæmigs or stadhæno æptes þy burther
æra ¶ Orbæt ey foghæten borghamæstæ or wridh
mæn sinom birnom ellis ær ey opinbæt wæt
æptes þæ hæno sæsim gæffe.

IX

Nu stæmpna flæs eno tils wridhstuls æn en
man sopa þæn dagh wridhstuls hældh. þæ stæl
þæm first stæmpna sæth first swæræs. or si
dæn swæræm æptes æptes þy hæm stæmpdes
wæt. ffor þy at ey ma en man i sandes swæra
flæsum tiftælum æn æme ¶ Mæ seghes hwæt
sæt hæffna færæ stæmpt þæ sette þæ hæm sem
stæmpde. mæ edge sinom bem sia wridhes þæræff

X

Wardha man sæti i adhiræm landom ellis
i andiræm stadhum þæræn fiskes or wardes
ey fæ æræth en þæ til æssæsænd hæma. þæ both
þæ æt æptes stadhens wæth ¶ Sæt þæ bræth so
bryttes mæssan stolsholm or æssæsmid a sutlænz
sta mæna dæghæ ellis sulænzsta mæna. særæn
þæ i særæm byggia. bigge i sama hæghum
hæn næstæ man bonde ellis æmes man næsteth
bryta mæssan stolsholm or hæmigs hæmpn ellis
i æssæne sem stridz mæk gæman ær. ellis mæssa

5 ak fæmæ stadhs wæmæ

stoklholm or storsstampu liggr alt i samu laghum
Samu lagh skiffuan alle adhre stredhe smirsis
smiræ sim stridhmarki ¶ pli skuar man sama koma
smirsis ellu utten mz kliff or wardhu ey andatti
fór an the til stridhen koma · tha skiffire the anga
malt the midhu laggia wridhu thera xl mirku ·
skuar um sili fór en the skiffua kuxuetti fór eno
uatti i thom stadh the i liggia ¶ Wardhu maskaw
fangen i stadhenom fór sim kirtti or gar the
i kliff skans · a skuat gringen grordh kuar sukan
dis ellu utskandis gringe kliff fór kliff · an sa
ey kotum orskar · aera or the annu kirt kóre ep
thu thy aera ¶ Orskar skan ey kotti wardhe i xat
thu skans aptthu thy kirtten aera · skuar maskar
askaitinde aer ellu ey or aer gringen koppinskau
or tho aer the malt kiri ónande fór mz skaklum
an kirt ellu kliff skans tilsis aff skanó skuri
the aer til komer ·

Nu kombu man til uridzstuku or bedhis lagha
doma aff fogharthenom borghamaxtuwom or
radmanom yffuer the skan kuerr · tha stal fogha
te borghamaxta or radmagn skanom i xat kirsa
um the mal skan kuerr · or the ey kengu dragha
an til annan uridzstuku dagh ellu thurdhia aer the
mal kuande ellu iaff i tha stulu alle uridhmagn
then thurdhia uridzstuku dagh sama koma or the
offuer dóma ellu stulu the pia ster faal i kirta
at the kinno the ey andra ¶ Wardu ey tha the ma
lettu andat ellu than maxta uradzstuku dagh the
aptu kombu kóre fogharten iij mirku pamyta
skuar borghamaxtuw iij mirku skuar uridman

§ 8

XI

will ry dóma
tá tata dó
mare

ana marsk or thzta stal gangha til thwrxstuptis
malsp stoniga or stadghenom · ellis swaxen thz at
tha cy the lagh yttra ellis thz i thera laghman
sthffiat standis:-

14 XII

Nu skan man til radzstuds stama or burith
lisim swardha · gangis bort at oftafto ost
haldis cy hydhnona · tha ostar han sim burith
mz thwem mirkin or sdghan haffuo mera · pia
yttra hanom bridh sendis · hwat han kembis
ellis cy mzdhan oftast stur sotta laghta forfal til
xira or thessen bridhen maghe cy ffeldn vaxa
en thry or sidhan mxtis hawodz sakten · or has
burith at aff godzeno hans som annis burith
lotten han aff gar mz foghatens borghamxstu
ra or radmana löffue thzta swar lagh hwat
thz ar som gesld ellis annath tholiset ¶ Bamsu
hlagh haffuen alle adhre löpstadha · Orkten-ga
cy bottu gange til ar-ffuodhis som for ar sakt
en pia burten aratt ¶ hwam som foghate bor
ghamxsta · ellis nakar een radmian bridhis
nakrom thwem sina mellan a radzstuds kuff
ta ellis annis stadz · at angin thera stul an
nan kwallia i ordhom ellis gangom · sridhis
burith aldz thera godz ellis pol mirka sciast es
ker kuff or godz · or thimar thz thera mel
ken mz bridhet staw gange the boten burth
forst til thwxstupts or sdghan taftes bar
ten aptis sakenne or gangenne · or swar
thes hardhaw verthis hans at bridhet ar
mxra or hult cy hydhnona:-

Ath am
Gangdens vell
Gangmynna
Harbud

Jnfra 32

15 XIII

Nu kal nakar ghia gelda or forma cy
bottu ellis geldom or bindis sit til alla
vreat or bartingh · Scodhes tha fattildobis

Dur Wiell

hans · or hurt geld hans era til komen stande
thz til malsh · kemmgs or stadhgno som hans vvarth
som fek aer salt · tho sua at thz aer til kometh aff
oker · tha haffve malsh minsti skostq ·

XIIII

Aftq thz godz man koffuer genstam geldu po
han thz talsv or thes kombus cy kam ij an
triggia helom dagh allu halffvom thz stal sama
dagh ertq domas · antriggia i pant allu poxmgta
som thz fov domen kombus pman sola foxthes
¶ kombus thes malsar dagthes i antriggia halffvan
allu heel tha domes hanom thz geld ertgiffua
pman sola foxthes pinij dagha thes aftqs ¶ haldz
cy kudhet ytam kvefs optar mi· · govs thes
um som fek aer salt · kan thz tima at malsar gav
a kost mz adhvom or kvar dghes a han kvarth · do
mis thes um samo lagh · ertq pma pinij dr mxtu
pant allu poxmgta ¶ thusa leggha skupleggha for
tiantq kom kvari alt i samo laghum ¶ mo kem
thom oxenia kom geldet anno sigghes kant
kvara or anno cy ligge thz til trixgtha mana
kvithne som thes mxr kvaro tha stadghen thes
um thera mellan gotkvar ·

XV

Alle the mxn hevlste the haldz era allu
thera godz kotan the i komigo vadge ·
era or vtan Addau or pste or sotti the ko
migo avende furi · skilu byfoxtias mz tovam
byamano or cy mz adhvom · Sua som stadzes
kvemo allu hupens · Bondans kom ma ma
cy byfoxtia ytam boggha thera godz · kast allu

XIIII

Detta inne
Goolsäte.

XV

Item Man
ma by sätte

Radzstuge

hvar han haffver mij fara ma man bysæthia
ensuo ma man ok bysæthia.-

XVI

Nu thorff than man borghan bysæthe vardhe
fladhe tha fæghatens ellu studzens sven
en ey ær fæghatens til han tom thive gatthur
ellu thitt han borghan badhes ok taske borghan
aff hanom ok taske fore ærffnodhe sitth fyra pæ
ninga aff hæxranderom ok the stul svaranden
athe gelda the fyra pæninga. ffar han ey borghe
fladhe i studzens nærn ellu gómo.-

Om-3 gator
ma man beta
effter barnum
man

XVII

Nu han than som byæthe vardhe bor
ghan fra. hombu han til svarz ware
borghanma man hans sitilos/ok nærthe sölies
aff hano som gelstuldhagis ær ffiar han en
dhan bote borghanama hans thive mi-liu fore
bysæthmgena til thræslipta/ok svar fallen til
hovodzsakema hvat the ær mæn ellu mina

ten som losæ
shall betala
ok böte-3 ff

Infra 25

hvat som borghar for annan ok æymer
then lendan fore borghadis svar then som bor
ghadhe hvat the ær um pæninga ellu annas sak

XVIII

Nu han than til radzstulu koma bysæthe
svar ok bindu sik til allan nærth. hombu
aftaranden for een radzstulu ær haffdh giff
ma ey-2 gånger
ey sätter for
een saak.

dhes hanom hæmloff bysæthe svar ok aftæran
den bote iij mi-liu til thræslipta mass konung
ok studzens fore the ar han ey folghdhe svar
sinne.- ffu han than a kiræs anna tima
athe koma ok thurdhia sinne bysæthe vardha

Ælfræd cy þæn þom þræl þurðhæ þinne þin
æræð. bote for þræl þin þræl þinne til þræl
þrymme þom for ær sæt ¶ or hæfne æðhæ
þæt mæst hænom þuld gifne for þæma sæt
ælle bysetta þæta. ozþæt hæn cy bote þrymme til
ærfnodhes. –

Nu þæn þæn þæmi æþærændhen þæma mæne
þuld gifne or bysetta þæta. þæ wæðsæ þæ
þriffnæðe þæma mæla æmes sæhes þiðe bysæthæn
hæfne wæit for þæ þæma þuld or æmes sæghes
mey. ligge þæ til þæra mæna mæt bæro þæ hæ
bysæthes wæt þræt hæno bæt þuld gifne for
þæ þæma ælle for æmæth ¶ Gifne þæ for þæ
þæma bæro þæliðes. or æþærændhen bote iij
mæðes til þæræstæ ær or þæ for æðhæ þæt
þæte þin æræð mæ hæno æftes þy til bæ
or æ þræt æmæ bysæthæ þæræs. þæ þuli þæ
þæ hæn bysetta. þæra æþæliðnæd bota

Nu þæn þæ hænda æt hendzma bæðhes
bysæthes for geld þin or fæt cy bor
gæn for þiðe i þuðhæno æff bysæmæno þæ bor
ghe fogæten for hæn. or þæ gældes æff godze
hæno æn þæ æðliðes þræt þæ cy æðliðes gange
þæ til ærfnodhes for þæ þom for æmæt
ær þæ or þæ æt hæn ær æræhendzliðes or hæf
ner cy til þæ hæn ma gælda mæ þæ bæri ij
þuðzæns gæmo þæs til þæ godzæt bomliðes
æftes hænom þom hæn ma þin geld mæ bosta

will Ælfræd cy fæl fiðlæ þinne þæra bota – 3 ℔

21

22

hund. Ælfræd þin þængæ

Ꝛadz ſtugu

Oc þo ġiſſiu ſoſt ſoro hoſten ſom han i hæp
tilſom ſozgiordhe · þo ſkal maſſ hlodan dagh · ha
nom til ſydſo fua þe þæmga mzdhan han i hæp
tilſſom ſiþhe ¶ Forma han ey ġeldh ſim loſa ga
ge ſia til arſſuodhie ſoro þz ġeld ſom ſoro armar
Sama lagh ſkaro ſom byaman ſom þholiſior maal
ſkan ganda þæra mallom.

23 XXI

Nu han þan ſom ſkriuer orſiar buida þan
til ſaſtenne ſom han til ſkaur. Oc han a
ſkaro buidu ney ſoro ſüſt · þa ſkal þæn ſo alix
ver i ſama ſtudh nætna ſim ſuthne oc þa ſa
ma dagh ſuthne ġanga ſata allu næſta vadz
ſtulu dagh þhu æptu ¶ Nu han þz ſkaui dulz
mal oc ey ſuthnes maal oc þæn ſom ſkriuz
til biſudu ney ſoro ſiſ ſom ſor ar ſaſt · þa
ſkal han aa vadzſtulu ſom ſuavar i ſama ſtud
lagh ſim ſexſta æptu þhy ſaſten hano ġiſſ oc
þæn dagh lagh ġanga ſom ſoghaten oc vad
man hano ſoro laggia ſtua ſom arma vad
ſtulu dagh allu þhundhia ¶ Nu han han ey
ſexſta ſmæ þæn ima · han ma ey edh ġin
ġa allu ſuavia · ſkate ſiſt ſom ſæmia mz maſſ
ſom dagher han ma ey edh ſylla Sanibu
þhy ey ſom dagher þa laggie ſoghaten oc
vadman þæra mellan dagher ſom ſor
ar ſaſt

24 XXII

Nu ſkombu þæn til vadzſtulu edh ſuil gi
ġa oc maſſ ſkombu ey allu ar ey ij
ſtadhenu ſata þa ſoghaten oc vadman þhy
edher ġanga oc ſkaui ſia ſuglica þhy edher

Þæn ſom
beth gangi
Vadzgrøru
Mæggungar
vard. f

Hæſta Erd

gangen som malp war or haffne malp an-
ga malt than edhen liwalia ¶ Mse han han
fellas war fallen til salcemne som til hans
hawe or bote iij mu-lis til thwaskipa malp
homgh or stadhenø hwat thz ar som pæningha
elle adhra sculdh ¶ Han han then daghen
forpetia som han stal edhen a gangha ware
fallen til sama sak som for ar sakt thrydz
stis han war samu lagh ¶ Dyl han daghen
sik haffna tilsetth or wardhe til konne war
lagh samu orlaw han ey borem gangha til
ar-ffiodhis ¶ Engen kritchne gangen affla
denø or i studhen or aff stadhenom a han
dhet kotan ma gwypa til kedznar.

25

XXIII

Om giald ma ey bonda
wittnne i staden.

Alle bolfiste man som bonde or adhwe
tholiste an the skalcke ara mogho krit
ne gangha i stadhenø olaw drap baar or
annø tholisten an the nar ara tha tholiste
handø ¶ Som guld or thz tholiten til hordz mo
gho the elle adhra landzman engghen kritchne
gangha ¶ Haste waren har som i samu la
thum.

26

XXIIII

Hastig ted

Daghfarande man ma tha sama dagh
edh gangha ha edh festø an edzetth
ar. ar han ridhande han ma sin edh a sino
haste gira or lagh gangha ¶ Skipman i sino
skipum elle i hampn sem the lighgia i an
sua kridø thorff or ey allegthes.

Radzstrughu

27 XXV

Gúyra – 17

Aefter þæm man eðe ðy bolfastes ær. þa
sceal borgan for sib or sim eðe. ær ðy
mæl mæl þa eðelen stal gangan þa þæt he
geaten or radmæn þæm eðelen gange so for
ær sæt. ¶ Æfter þæm man ðæm eðelen faste
or feldz ut eðelanom. þa bote gan þæm þæm
borgeðæge iij mitlas þæm for ær sæt or siaw
for sæbena ¶ Ælc þæm gan ðy borgan fæ-
gæs mæ ganom þæm fit ær sæt. –

28 XXVI

Sæ god gewon
eod þæm gange

Ne þæm þæm þæm tal radzstuce eðe stal gan
ga elles þæt he sylla. gifflæs mæl fo
geaten or borgamæstæra gæno þæm eðe þæt
wæs sia godes eðes gifflæs þæm gangen.
¶ Ælc tal þæm þæm firmeleðe sæge æmæ
þæra eðe wæra gifflæ or æmæ ðy. þæten þæ
fogæte borgamæstæ or radmæn þæ eðes
wæro. þæt þæ wæ gifflæ elles ðy. elles gæff
ne þæ mæ stadz biffiæm fæst. –

29 XXVII

Gingo ár to
aff
Dæmæ, bi 12

Hwæ þæm þæ eðes ær mæ aff mæne
elles gæno bote xol mitlas mæl þæm
or stadgeno ær ij godæra mæna þæt he
tal Ozsæ gan ðy boton wæ eðe slæghin
stupona or forstæ stadgen or þæm aldæ
optæ a gan wæn gan wæ eðe gæt
¶ Ælc gan þæ ðy þæt he wæ tal wæ sib
mæ xij manom. ffæt gan ut eðeno fæ
tal sæbæme. –

30 XXVIII

Hæ gifflæn man þæm gæ æmæ oðæ
eðe or wæ eðes tal þæmæ mæ þæm go

Oguedous ord 128

dhom manom or sexlisham byre xij mittus til
thurstuppy Bam for ar salty ellus wxti pib mz
xij mana edge Orskar han ey boti slae pib
fus munen or saghe ar han legh or wardge sla
ghen wridhus stokken or lyme stadhen or lome al
dirgh atsp i han lotan mass bidus fus hano ¶ sto
lus han atthus i stadhen oloffuandis wardge hans
i retstus thalisten som for or ar sua opta ha atus
i stadhen lombus ¶ Illoffuas hano i stadhenom
wara or for thalicta gingta opthaus wardge tha
slaghen wridhus stupana or lyme stadhen or
lome aldus optaus i han hudre mz bon ellus
tunus ledhis lotan han mistre sma trungo ¶ thz
ta ar lu the ordh sua stulti botas fus lomen
tiusfuer fuslume lirghaus fuslume mordha
us fuslume hauenss fuslume mordhbrenaus
fuslume huudzemess fuslume thurl an ha
fralis ¶ ellus hallar godha lom fuslume hor
lunsu ellus fuslume sliklio ellus fuslume turl
lunsu ellus fuslume fordadhe ¶ hallar or ma
lar arman man ellus lusma ar aff the so for
napdom napnom sua som hauenss sliklion
or ar ey thzta ordh mz fuslumeth or ar lu tha
man til lunthna som for ar salty wau booth
halsfio mine Orskar han ey boti tha stal ha
ridhus stokken slaghen wardha or ey thes
haldus stadhen flya lotan han wardhus thus
mz funen ¶ Ellu han hano thz lotas wa
ri sit mz sax mana edge an ey ar lu lunth
ne til.

Oguedous ord
bita — 67

XXIX

omnes ãnerla
ã stadz liberare
bota tudebõtur

Nullan thz sua wara at foghaten or tradh
manene magna. Byamia som stadhsen
gangha aythe stadzens arandom. hwat thz
halzt ar. wardo thm malsat ghott antiggha
mz i ordhom ello gangom liggje aft a thux
bote stadzsens suena or foghates ar ey hog-
ve i ordhom an the mon anghen stadzens
arlende. solua ello gangi.

XXX

bryta stadz
sueua bota
som andra.

Stadzsens suena or foghatans hewille the
halzt ara stulu wara holenzske or iat
the i allu stadzens arundom or foghatans ni
dhe byamen fattigha or riba. landzman al
gestu. nath or dagh i allom smom arundom
fundz thz amarledghis at the burtlike wardha
or ari fil wethne till. tha stulu the som birth
batta som adhera mon. badhe i erdhom or g
mgom or anghha madhe mz thm goras. or
i arthe foghaten mz tradmanno oluer stadzens
suena or tradmanene mz foghatenno oluer fo
ghatans suena oluer al the birth som kemo hie
da i stadhenno a thera wagna ello thro till
kiaramala skoma.

XXXI

fremande
legger bort
sina wärio
vnd boot

Hewillian stadh arthlenzske mon gaste
koma tha stulu the som wapn thro m
dhe liggia or ey thm mat fil hafua mat
the i stadhenno ara antiggha dagh ello nath
huarthe lonsera ello oppinbar-lera. sua som
swaerd stekamedz aytmghia bapelera ello hwat
wapnno thz halzt ara bota vethra matlinifua

Eiter Nägon man kelger o lijnd å vädstigo
bäter 12 öre vättarens rätter saal. Bauner. vnsäger o lekar
kallar lägaur böter 6 ß Lönnings Mälsägar de och stuade

Cwtan the hassia fegdh a sigh tha sthulu the foghtens.
oc vadhmana orloff thro til hafia oc the skulu witha
hurlu thy ma ward. ¶ Hwar anarledh gor swa oytd ha
wardher fangen thro my hafwi forgiort wakner sony.
hay mar sigh hafner oc siaa mirk pæmga til thrastl
komdgemd oc stadhemd orkar hay ey borghs gange
til arfwodhis ok i hwarro stadh sunikes magho eyn
ge hyamay waky bæra sony nlo ær sacht/ oc widhr si
mlo boot/ bray hay aghro eghit arff i stadhemd ellro
orkar til. yl mirtha rørlikt goodz. hwat the arlo ithr
lika i stadhemd ellro ey/ ¶ Affar hyamay aff end stidh
oc til amay siny arende ellro f kopenskap drifwande
tha hay thro komber wari sama lagh ony hay sony ony.
amay hyamay thro hyk bygger/ ¶ Hofmay skulu sthe
lika siny arende fura badhe komdgo oc siny til kopstadh
ey oc amay oc hwart thidra arende liggia oc ford
thy magha the ey waky mista i stadhemd ellro hwar
the arlo/ ¶ Bynder oc the may orthetter drangi
arlo magho engen waky bæra i stadhemd widh boot
sony for ær sacht.

For all brut magho hyamay oc gæste i stadhemd
borghay sæthia bray thz guar a liff oc wardher widh
forstha ging takey/ oc fore all brut i stadzemd go
mo sethias. oray hay brutzlikey wardher widhro ko
ung. ellro komdgo vaadh. ellro forsumar komdgo am borgem
betzmanz budh thz hay hond a komdgo wegsna hilder

XXXII

Rijoma
Misuta

Gupra 13

Gpra

ar sheal al aira tha ma hromigh foghare i ridha
mi radmano huar han ceil han i thorn laghia
ellio stadzens gomo.-

i Co ridhe man ham ar adhrom ellio gangue
tches viliandhes ar han ceil hano stadha gyra
ii Co aymer man ar annas manz gardhe fos
obrim sinom
iii Cum man stadha fiar fir an han hombio i bodas
guardh.-
iii Cum man gar i armars gardh or gor cy hlanadh ellio
blodbrite.-
v Co cum dorip ellio blodbrite cardhe gnott i ha
fordhi.-
vi Cum man fiar stadha armars stadz an i sinom
gardhe.
vii Co hristis man i gardhe partthe ol sibiias
ospathe.-
viii Cum man haynis a sarth mal or bóorth.-
ix Cum man haynes eptio bórthe fiesta.-
x Cum natar haynes a anan or annas giordhe go
ingena.-
xi Cum natar talio hom ellio mo mi hualdh.-
xii Cum natar gor forsath fos adhrio a hyrhio hagh
ellio bazstio hagh huar han haldio far al ellio
fiaa.-
xiii Co hombio sibinadio mana mallan a hyrhio hagh
ellio bazstio hagh.-

Cum hyrlio firdg elle vadzstuli firdg:- xiiij
Cum man eldghe aman aff lagha til malim xv
¶ Ro ledghe man aman til stok elle anan xvi
stadg hriggis aff hanö mz wald ena handg elle
een foodg stringe let ógha amatt elle sleai aff
ect ora elle tlengo:-
¶ Ro hæpnes man aa bomgx dom.- xvij
¶ Ro gangs man hæm at adhrum or fouer han xviij
wadz wæstom o hæma hans
¶ Ro cum bonden radghe hussfiri sinne sia at xix
han faar dódg aff elle hussfiri direpu bonda
sin mz wadga.-
Cum bazune wardghe offgardgelika radghet at the xx
faar dódg aff
¶ Ro kirkies mane thinfnadu elle annus bth xxi
Cum man bidu elle biudu aman dirxpa elle
adghra gæng- gæra fin sist xxij
Cum racan or thes manz hirit the gæt:- xxiij
¶ Ro laggis man i stoghe i slupi elle annus stadz
or latu sist til æacus:- xxiiij
Cum man gangs i amars manz tirxgard sum
hiistghe ar or talu thu fritth mz wald apse
elle amatth:- xxv
Sunn ódzóu stal bótas or the hirit sum hænda
antiggia i sarum elle dirapni elle hlozkirkie
tha timar edzóuet timar:- xxvi
Radghe man hæm til adhstum elle gangis
thes hiliandis at han kus hanö stadgha gó-
ra elle nakro hans hione elle nóstum thu

F

edzhere

Gemelghes or skipfurd.

i hans hardhe er. ellis hæft haffuer. ellis hans hardh sykis i thrangom. tha han i hardhen slöbis slaar drepis hriggis fillam sarom ellis slar ske no blanadh ellis blodwithe ¶ Alle the this mz era i flisk ellis farendre tha haffua burthit edzöret ¶ Sanis lagh war tem skipfirdh. hafuer firdh gemelskiqus firdh or i adhrom thim firamledh skipteliab. —

II

Ymer man er annas manz hardhe fore oswinn sinn then som aptis faar hastar el ler skiwithis aptis hanö sua er han faar dödh aff ellis blodwithe ellis blanadh. takis thz sdgan han lombis i hans hardh som han til hiælp sykis tha haffuer han or alle the mz hanom ware burthet edzöwth. —

III

Nu han thz taka thin for lopis fir en han lombis i hans hardh som han flydhe til tha haffua the ey burthet edzöwth. —

IIII

Nu ardha man ellis hanga heem er adhrom mane en tho er the vilia stadha göra or hyta ey or sla engen til bludz ey hriggia ey drepa. tho haffua the burthet til xl vinsla til thrix skipis malh lomigs or stadhenom ¶ Byta the hus or sla steeno ellis skiwna mane aller skiuta. or lombis blodwite inna blanadis el ler meleth thz hans liff ma stadha. or aerlis vj mana lotene til. this er edzöret burthet ellis war sik mz xij mamia edhe. —

tt tegen er en bredh redzöre. infra 13

V

Nu han than man wardha drepen ellis sar ellis far blodwite som heem sekn hör tha er thz ate ogik thz han far ¶ Nu kinno the.

[illegible] lenia lendan flya. alt thz the fa i gar
dspewm ellio a tempreme lwaio oghit ¶ Rzw an the
aghas lridio i lirbinne ellio i gardz lidhi or fallia fo
the fima gardz lirbo ellio lidh or holwodh lirth aff
thém lheem solen gór lwari aghidhio ¶ ffallia fothio
lirtin or hulwid fin lwaio gildio thy ar ha thz dhan
fidl fóthio fiodho.

VI

Rw han thij lópa w gardhe the til aidha ellio
gingo lheem ar or dirxpio slaar ellio fingg
aidhan the loma w hans gardhe. bóte aptio thy
ghingen ar i sairi ellio hwar thz ar ¶ or ay aptio
adhóirth. hwar han far sair ellio lwardio dirxpen
aidhan han lombio w sinó gardhe. tha bóte or
the aptio malir thy ar giott i sairi ellio dirxpin
som han alitho. aptho fiadz aireth. or lwari i an
go thessa adhóirth biriteth.

VII

Rw hirthias man ¶ gardhe sirthe or sliab
ab osathe thio ar ay adhóirt biriteth
hirtin han gange w gardhenó or hanthio sist napy
or hialp or gangio sia atio i gardhen ¶ fingghio
dirxpio ellio gór malirt thz fóz ar sirt. tha hass
ucz han or alle the mz hanó waio biritet adhó
reth ¶ han than man dóó som lheem solen gór
dhe fóz an han hassii sin birt bairit tha gal
len arssiia hans som han arssdho aptho thy
the arss tusto. or fóz ar ronsirt.

VIII

Rw hampnas man aa seth mal or bóth.

tha haffii han biritech edzóirech · tha stal thi
xij mana manipd sotta mi sinó edhe huarth
haldis amar shilnadis hom thera mellen el
fei cy

IX Nu mar man cy hampnas aptis hóthis fe
sta sotan han biythis edzóiret · sotti bóti
ran cy borghadha or sia see fois skift · arthbi
tos thi cy thin sama daghi the fois hughia tha
maghe tha hampnas ¶ An hampnis ha si
dgan bóti airi borghadha tha haffii ha biri
tech edzóirech ¶ Nu an nakat ai- both
aff botomen tha maghe the cy hampnas ata
straffiia thi ati stat mi laghin.

X Nu ma man cy hampnas a anma or am
mar ghordhe gingena hapnes ha a an
mai or amar ghordhe gingena tha haffuer
han biret edzóiret / or thi stulu xij mian ui
ta huat haldis thin sam the hapdes a ghor
dhe gingena ellis anar. ghordhe thin sam
cy gingena · tha stulu thi xij mian uita huat
haldis anar shilnadis hom thera mellé ellis
him hapdes a anan ¶ Hampdes han a anan
tha haffii han biret edzóirech.

XI Ardhis hona ellis móó haldralen or nar
dhis thin man fangen a farshe gnigh
mistc hotnid sich · an til airu xij mana
lenthne ¶ Hardis han cy fangé a farshe gnig
sotan synes tho hans shlydhe ellis hana ruff

vaaltrith

Wenellis hovs ryp or abellan or wrtes hano
or wrthne ayri cy tal ligge thz tal xij mana maxs
gadhe halffie maxs seirtanden or halffie sua
tanden weira the han wair wardus fella the ha
ligge thz tal malhs huar han wil tuka botus aff
hano aptus thy ha nidus kombus ellis kuff has
the sua an botus tukas an komigh or gadhen
faen sin ratth wil cy han fos koma som bin
ter haffi gadhe the halffie maxs mulhs or hal
ffie fighaten or gadhen wardus the ha faldus
ellis wardus wau the som lagh som for ar salt
& tukis man quimo ellis mód mz wald or qu
man dirapus han gf thy or sua wrthna ni mix
wau ogildus & tukis man quimo mz wald or cy
mer aff lande mz hayne or wardus han lighter
komen tal samus gring the aghus han aldirgh
firdh fra for an amona gifterna bidus sus hanio

Nu sithus man a vridzfturu wagh skyrkio wagh
ellis amus stad fus andrum huar haan
far tal ellis fira wil han dirapa sirgha ellis
weira for an han kombus tal vridzfturu ellis tal
skyrkio ellis fira or gor malsat theira the haffi
han burtar edzóirth wtan the sue aff wridhu
skylnadh.

Nu kombus skilnadus miana mellan a vridz
fturu wagh ellis skyrkio wagh ellis amar
stadz som for ar salt or cy the aff lange a
kendh far amar dirap aff adhirt thus ar cy
strith edzóirth & Nu sithus amar for an

Wolfagh
quimo oth
Jnagen ho
hano

XII

skirio wagh
vridzfturu wagh

XIII

edzwrde

Dirom a radzstulu waigh ellis a kyrkio waigh ellis
anars stadz or gitter cy stadha giott cn tho ar gha
kilde tha ar hottha mz engo bote ¶ Gruggis or
tho man kledhe manz ellis wapn ellis skiwtis
ellis skiwner or arti nj mana kettine tal Bote
pol markio tal thirestupta ellis wawi sik mz poj
mana edhe or ghiar tholiser timar i kirsp ellis
waghin som edzwirt marthe buytis cn tho ar
han sarghadhe han cy or gor makar thein ost
kombis thz i som for ar sast bote pol markio tal
tirestupta som sast ar ¶ Samlo kaygh wawi tho
som dor buytis aptis makin or cy kombis bla
nadis ellis makar tholiser g. – Supra – 4

Kyrkebrid
bran p. stad.
ar Gott my
ingo Boott.

Dörgbrat
ura skade.
140 f

XIIII

Ro dirapis man aman kuggis ellis stingis
ellis slar blodwite ellis blanad i kyrkio
ellis i radzstulu skalffue tha ar edzwirth bötth
kran thz ar kommit aff biradhin skilnadh or thz
stulu poj man kitta mz sino edhom ghiar thz kom
aff biradhin skylnad ellis aff kange alwmidh. –

Sno 13

XV.

Uy man aktha aman aff kyrka tal mielinu
or kombis cy kugh blanadis ellis blodwite
ony kunigh gma Bote pol mist tal thirestupta or haffui cy
kirter edzwirth or thz stulu poj man kitta ghiat
han giordhe thz thirengdis ellis skalffuliandis al
ker kin ektha han aff radzstulu stempno ¶ Dirx
pis man han sarghar ellis slar blodwite a wax
ghenö tal strepnona ellis fra strepnene tho so
ro ar han strepde hanom tha haffi gha kirter
edzwirth ¶ Alw sitha the a waghi fow ha

Bót mad
ingo bót

mem or gitta huarte sruighatt dirxpir ollo sla
ghatt blodbrite ollo blanadh tha ar hórthro
mi ango bóthro

XVI

Ro lodhro man anan tir stoll ollo annarb
stadh hughro aff ena hand mi bualo can for
ollo stingro hit cet oghha ollo sliat aff anatt orath
ollo sliap ollo nassa or bardo fangro a fiershe go
nigh giffui hym fro hym an vj mana bithne ar
tir ollo bualai sis mi xvj mana edha ¶ Ro tha ha
hindan homa tha haghennes aptro thy silt ar
¶ Ro an malh ant bridio both tuisa bóte fo
ro huatt cetth xl mi-lio xxx mi-lio malh xxx mi-lio
homigo or stadhano or thro ar ey biritat edzó
rethh ¶ ajistro man tro aff thessi bóte filt edzó
rethh or andra both ey ollo mistre hiss sith ba
nita hagh bualai him tangro or sliap ¶ Ro tha thzra
i hiffue tir homa or ara tuaghha mana bithne
tir. bóte fro huatt cetth xxx mi-lio malh or xxx mi-
lio homigo or stadhano ollo bualai sis mi vi mana
edha ¶ Orbar han ey both giffui him fro him or
sua bualai hagh i allom adhiorni affhughom ¶ Bl
ar- han sliap ollo tangro mane aff bóte lxxx mi-
lio malh xl homigo or stadhano xl mi-lio an
malh ant bridio both tuisa ollo giffui him fro him
ffuar han thro dódh aff bóte som i drumalum
sliabh.

Fóin aff
Fúg bóin aff
ott Lim b fóin
Limb.

XVII

Ro hampnas man a homigo doom dirxpro
ollo hughro fulstro. ollo hapnes a han
thro fro or han bithnadhe motth hand fro homigo
doma. ollo hapnadhes a han bidha tha hassuar

Ro sh hapnes
aff doim

Dör tendre han. ellre sætte sina sali tridhe
han ellre laghlicta siith fædrene ærfft fore hanno
¶ Stampnes han the fore tha haffuer ha or alle
the mz hanno ærfft bruter edzövt. the stal the
vij mana næpd ænta huat heldre ha hæpna
dhes fore the ellre annre skylnadre hom them
mellan.

XVIII

Nu gange man hem at andrum or fore
han mz ualdz ualstom i gardhe sino. an
the at han bryter ey hus hans ellre gor. blod
ænte i gardhenö. tha han konbre i gardhenö.
Binder han mz fullu handom ¶ Drepe hugge
fulpre ellre stinge. ellre i huat haptalsom ha
halzt sætte han tha haffi ha bruter edzövt
ænta the pe konnge dombre ellre annars tha
budh: som konnge dom haffi ellre fedhis a ha
fuldre thinfnadre ellre talax mz trundz salta wi
hupom hans sandre thilffnadre.

XIX

Nu kan bonden tridha hustu sinne ofhard
licta end at hon fiar dödh aff. aa ongth has
ualda: thaa hall sökiad saa drepillsz
ey karne ualdre ofhardhelicta uridhit sina

XX

Ut at the dör aff. tha stal the bötas for halfa
ma manz bötre malsz xxxx mürke or xxx
marke konnge or stadhenö or ey köff for ga
ga or the aghre han aldhre arffua sem drepe
huat heldre han drepe mz uadha ellre undre
sitan modre han lighgia i hæl barn sitt tha
han ey uardh mista köff sitt ellre arff sitth ut
stytamal or bater ing talka aptre lyrkuema ut
or ey adhuri bötre utgiffua. konno fædrenus fre
dhre skara til hæna hæri hon laghh barn sitth

framdreliß om Vräp och ey Dräglaß, Taa haffuer han
Tij som Läsbonn äger, och allan then halffdrelen honom mz
Bodzr, och gånge allreyß honom till ärffs heller nogrom
Barn ärffua konne, och näpa Modrenes frænder taga Barn
Barnomen tillbommer. Vnder sina bärio, är ey bryggis
han ätte, Ty at ingen ägher then ärffua som hon Vräper

Balkr

1 hal mz wilia bimom tha wxti sil mz ni ma
na edha at hon lagh aldre thz 1 hal mz wilia
bimom ¶ Orlar hon ey then edhen ganga tha
ligge thz ni tilfinano at quat the wilia ha
na falla alle wxtra ¶ Wardo thz sua at hon
giptes amat sini tha gome sil the fore at
hon lagge ey barn sitt 1 sæng mz stiuffa
dunom Ok thz i sænghi mz hano tha aghe
hon mista arffuet ¶ Nu kumo the thretta
fedrenis firendene barnsens at thz war dotti
1 baggia thera sænghi or sigia the ney mooth
tha ligge thz til dóy mana wxtra the thom wa
vn wardi fella the thom bóten som for ar
falt or mz arffuet ¶ Drapa the thz barnet mz
wadha alle or at skaffuer fadre war bóten sa
skile i wadha botu. Haffue the forwxlbat arffuet
som hon alle hon arffua mathen or thz arff
som barneno til bar. an thz at arffue komet
war. arffue mæste firendre alle sysene an
the til ara. arfu or the ostanagha wadha tha
barnsens mæste firendre for arffue thera the
til the maghande ara or ey fadre alle modher
¶ Nu han amat thera som styffadre wara
wallande dódz barnsens sua at thz ey dro i sæng
mz bondanom alle thom badhu or nesthe sua
laghum the fore ganga arffue tha modren an
hon ey wallande ar. haffuer thz or samsysene box
ve tha thz halfft arffuet mz modre sine ¶ Nu
an quatte fadre alle modre orlar botu.

Nu botes mane thiuffsal alle quatra hada
sal thz halzt ar talx man stastab alle bindz

ff. xii

dór barun
i sæng mz
steffadren.

som drápo.

drápmz
wadh i b.

XXI

1 förverkats alt ifs fan äättar af hemmo Ifs dödz lopluga,
hemmo borde, Tagr hemmo arfwer böttger för hemmo af hager
hans ättinger, Orthen the hafwä barn sammans, Tää fall
till sigs, ther till the wardä till fälbs hemmo, Ds gima ifs
thera barn till, Tää fall ifs wunder Modirnes gängse ifs
timmo af the barn dóó, af hafwer rij barn effter sigs, Tea

tagman bindro

oc sroolbfor

infra 24

bor pimab oforlemmen oc cy oppmbarlicat i sa
ndom tilten-lettan konngo ellio thaer hab do
haffuer thij man thz gor han oc alle the mz
sanno waro haffua birtter edzbiter thy at hu
ar man aghro firdg a sino goze oc serlicta
a sino liffue eghno.-

XXII

Om lyghio man annan ellio hosbonde bin
dgio sino siene nakan man drapa
ellio blanadg ellio bloderite sla. huer than
bami i thassom malom gor anngghia i forstro
hcompstn ellio hurku thz handio waro sua han
som lyggdge ellio bódg i fille sist som than thz
giordge an til aura vj mana kirkne ellio sist
mz xij mana edge waxi.-

XXIII

Hwilken man som skóffnar aff adgirnu
n stadgenom til ens ons wordge aptu
thz i wirkdg ar sinst oc wardio kappelsku
ra tilten mistr hoswodg sin oc gange angen
lósn fors sin kam ey kirkne til waxa i thassu
malenno liggge thz til xij mana. waxa the han
ware wardio fella the han tha stul han halz
huggas ¶ Skóffnar oc nakar til een ons a al
mennigio gatu som dagghen stoffua. oc aura.
twaggia mana kirkne til bóte xx marku
til threstupt malsk. k. oc stadgenno ellio waxi
büst mz vj mana edge. Orkar han ey botu mi
ste hand sina ¶ Skóffnar man til halff mark
wordge som dagghen oc aura kirkne til som fyr
ar sist gange liff fors oc konne angom botu
wardio ¶ Skóffnar man som dagghen a almennigio
thorghe ortughga wordge bote xx mörku til
threstupt an til aura twaggia mana kirkne
ellio waxi sist mz vj mana edge. orkar han ey

Om

Boom

Hwilken

Hwilken

Om

Om

Om

Borum weardge slaggen eardge stulten or wyme
stadgen eotan galsing bidon fon hanonj.

XXIIII

Ne ligge man i stowe i stripi ellio anwaes
stadz or latio siis stean ellio stoff weardo
sian gryppen a thy semle gingom tha stul ha al
iridz stulu feras. the stulu man wyrnas sum ha
stulu weaxa ellio fylla an ay aerlo writhne tilfa
dz sian sum salsen wrtes tha stul sian halgingas
or ay boru eardo stoma weaxa the sian bote xl.
marko theem salesum bant ellio bastadge ellio
waldfadge or a hurlo mage the aerlo bote xl mur
lio sewar theem sum salesum bunido or haffuen
ay biritet adzoreth Ne aelau angen theem
boru.

Ne gange man i anwaes manz thwaegardg
som bistehe aer or tistio aple ellio adfera
firlet mz wealde byama ellio hane hust aerlo fon
or eorlia weaxa bombio slagh theem mellen faar
bonde ellio hustin hane ellio hion dorp siar blod
wite the aer adzoreth biritest ffaar than sum al bo
lio dorp siar ellio blodwite eaw ogiteth.

XXV

tweagadg
t Orftur
gilla bolr.

Hwilsum man som gor nakat sum mo aer sist
hantiggia i hemfridgi hurbiofridgi hemelist
hus fridgi bastulo fridgi ellio nakat aff thy for
sagh aerlo Drapio sprigge stingo ellio gor blod
wite sar sweno ellio quat thz aer thz stal aft
boras som forst tenbilb i drapamala bassenio
ellio sarumala bassenom or sdgm bote adzo
reth mass ho iiii sio bonnge mist or sta
dgenio xl mist or ha stal ay tysear wyma or ay
hane fodz sprysflas oftar han ay boru eardge
halgingen Oftar or than ay boru som tilxl

XXVI

badstowfera
field

no delegat
hemingf fodz

Fir Geerwfrid
mistr fand Gina.

Hoghmelus

marka sal ar feldo i thessom ballenom tha stal han mista hogha handh sma. –

i Gif hwm man myrdhe man elle hlerinno

ii hwm fadro elle modro dwxpro harn sit mz wadha elle hwlia

iii Gif hwm con man telle tewa laghghipta hommi elle hlerinna tewa laghghipta man

iiii hwm man elle hlerinna wardo mz twildom

v Gif hwm man elle hona forghr stinffharne smo

vi hwar som i-cepr haxar mote hommge elle vi hepens hira

vii Gif hwm man haggo a fadrenis hand sitch. wthharn stan haxar ar haxar affwoghan sfiold mote sinom i-wthta hira

viii hwm nakar thor sfildo swen dwxpro sin wwthta hobonda elle hust dwxpro sin bonda

ix Gif hwm man sotto eld i anars manz hus mz wilia ar twl hwxna hadhe by ar bonda

x hwrso man stal waxiab elle fallab fow tha tistom stadha

xi Gif hwm hona elle man haxr forghwgha adhwing ar hwar bar a tasten

I Myrdo man aman elle hona elle hwar hwm man myrdo ar haggo a hoch ar haxr i fialsto tha stal man stwghlab ar hona hwxnab ar arlw vj marka wthhna tal elle waxi sist mz xij marka edhe ar fagha ten ar i-adhmigen stilu the xij maxma waxira

tal frenne

the han wart wardio fexlla the han wart.
faddhio:-

II

Dexpio man ellio stona barn sitch mz an
lia ellio myrdha. hedhit cristet ellio myr
dhio barn fadio siy ellio modio sina. hanillein
thzta gor man ellio hearima tha stil ana stay
lab or stona bexmas an thz ar openbart ellio
seetch mz ni mana keithnom ¶ hacem tholisic
suil keithes or ar ey openbart mz keithno tha.
waxti sist mz poi mana edhe or swaxti hwar cum
sist or faghaten or uidhman staffad edhen.
waxta tha han wawo war-dhio fexlla the tha wawo
faldio ¶ Mzlio thz thera som myrdio ellio mz
wilia dritp stal mista arsfiet thes dodha thy.
ar anghin ma amay sist tal arffo dexpa ¶ Ma
an thz ar aff wadha tal stomich. tha bieten so
Dripamalumony stilb mz wadha or thio stil
poi mana maxpd a stona hwat thz war mz wadha
ellio wilia.:-

III

Gangio man firan laghghipto stonn sine or
fastio sist adhira ~~[illegible]~~ stirino or hoff
dhaz/ mzdhan hon kiffue som han for mz lughio
haffdha fungor/ wardio thz stexlica hoet mz ni
anbiarti ni mana keithnom m tal hans or mz
hu-stona axtch tha stil han halz hughas or the
stona bexmas som samlodh for ¶ ffindz thio
ey fil stial tal ellio openbara keithne wawe sist
hóób:-

IIII

Forfor man mane ellio stonn. ellio stona stonn
ellio mane mz uridom ellio adhiu forghugo
bua or hon ellio han faar dódh aff. tha.

Ofgthmelis

stal han straghlad or han hatxmad an til ar-
bij mana hirthne. ellis hixti sist mz xxij mana
edge fexlz han ellis han at edgenom faller
til sistenna. —

V Forgetr man ellis konna stinflarne sinn
or hirl sinn aghn barne godz agna hva
nis laygh samlu som liff thera mz kaa
ghum som for ar sist or stande som arff
hirth som for ar hirthsist. —

VI Hvilken som vser hair mothe konnge
ellis vskepns hairom ellis forsitt gor
at han hirl han fangna ellis drxpa ellis
nakin kualdz gongna gora a han ellis drxth
mz biffnom radgom gongom ellis hixlp tha
aghis han mista alt thz han aghis gord lód
fora gardga or liff sitth an han kardgis
fangen ¶ Nu kan hann thz kittis or mz
openbard gongom kardga taken ellis fa
gen. stande til konnghs naxpd. fella the ha
haffie forghott alt thz som for ar sist kva
na the han kart sallóg. —

VII Nu som man kedgis hirthsenzstan hair a
fadrenis landa sitth or hair affnoghan
stadd a mothe sinnom vrethto hirom. or hair
ar sitth aghit fxdrenis land kitan han folghe
them konnge vrethe konne til rysteth ar. tha
haffu han or alle the mz hann kart for kvar
hat kadge liff or godz undre kronona ar
kardgelicta aghis ¶ Nu am nakinn kitten
tholisten sist or ar ay openbart tha stal
konnghs naxpdg ga kvana ellis fella. hixti

VIII

IIII

the han kwaro kwardho ffallia the han mifte
kliff or godz:-

VIII

Ro kan nakor thorsryllio kwen allio hustiri
drxpa sin bonda kwardo fangho mz forske go
migh. tha stal han stroghlas or han kroenas or ak
the the oghha al thrxsliptho gangha. gwardo allio
nordh allio hwatt the ar the oghha taghe con lingh
malh en kromgh or con stadghen ¶ R. Ro hwo
tholisen sak kwres mana allio kromm or ar cy
openbarlicta taken kwido allio ar to cy vi mana
kwrthne til tha kwart fisk mz foij mana odghe
kwarts han kwo kwardho ffallis han haffue for
hwatt kliff or godz som for ar sakt ¶ R. Ro si
ghe than som. drap kwara til komet aff kwadha
or cy mz konia. tha stal han rethto affua thrx
gilda kroto hwffua or cy kliff mifta. hwffue
kron or stadghemo lighha koto som i drypanna
li bassemo fluts or the stal foij mana mapd
kotta mz stud odghe hwatt the kwar kwadghe allio
konli R. Ro oskar han cy koti.

VIII

3 Sethe man oldh i. ammars manz hwo mz
konia or ent kroenna hadghe by or bonda
kirenno kop ent hwo allio flow allio gwardha
kwardo tilsin kwido forsti gangh tha stal han
a hale kroenas or godz hanno ath sanna til thrx
sliptho gangha con thurdghimg malh con kron
or thurdghia stadghen ¶ tho swa att a stal sta
dghen ata gwldas forst aff oskipto thom so
stadghan fisk or sdghan sliptes the som atthe
ar skalliro or cy mera godzeth at en sta
dghen ar tha stal a han fisk fow stadghan

hägmål

saffua or hon or stadhen saltere ministri.

X

Ro hvem tholisen salt cortes or hardis ey
bar a talsen elle til bunden mz vj mana
cortesno hvar sisl mz þij mana edge or radhe
halffue mapd hvarandr or halffue hvaranden
hvara the han hvar hardis. ffrella the han gohes
mz hanno som fór ar salt.

XI

Bar hona elle man forghunga mane or
hardis bar atalsen tha stal hon telias mz
forghingom or in a vridstulu hedha or the stal
þij mana mapd hotta mz sino edsom hvart hon
the forghunga giordhe elle ey hvarra the hona
hari hardh ffrella the hona bote lx mursis til
thrxstupt mass hon or stadhen Orskar go ey
hotu tha stal hon hitenis or arffua taltey
godz hana Han the prestis ar hon haffu
mistis tepo stadha mz ghort til hiffsens mz
radhom elle gingom tha stal tepo þij mana
mapd a hama. hvarra the hana hvar hardh
ffrella the hona haffue forghort hiff sitt so
fór ar salt or sitt godz Samvlsd gran
ge or thet til thrxstupt mass cen thridiung
mani hon or thridhia stadhen Sunnes tha
mane elle hom or hardis ey atalsen ligge
or til þij mana mapd radhe halffue mapd
hvart tepora hvarra the han hvar hardhe
ffrella the han elle hana hvar faldis or bote
som fór ar salt Orskar han elle hon ey
hotu tha hitenis or arffunga taltey arff

Sexto

XII

þessa ¶ Swardo þan swardo bote þry þanne
þriff sciat xl mikiro mals þioy or study ¶ oll
swaro sama sciat 1 allom adhrom hoghmalin sam
maior scrufo adrom or orkar ey til binda. ¶
Nu orkar þan ey botu swardse slaghen windhro
stripona or eyne stadhen stombro þan 1 stadhe
adhro miste sitt hoghudh

adrom
vitter ok
orkar þij til
binda bota
40 d

¶ Ey þse drup man þurengdro gor þurfu þse
stulu botas
¶ Sum drupaman windstombro or swardo ey fangen
þurfu man stal anan wido drup binda allro sist
þsro fro swarta
¶ An drupaman dhor for con þan þighterunne ar
þurfu botro aghta botas aptro dhdhan
¶ Sum þona drupro man
¶ Sum pfter allro þlurfu drupro þefman
¶ Sum þefnia drupro pft allro þlurfu
¶ Sum nakor man þrl drupaman swarta
¶ Sum nakor trunor drupaman aff þsru þan fangen
þasfuer.
¶ Sum man þrl botu drup sciat or bodh
¶ Sum þona swardo drupman þsro mz barne ar
¶ Sum arffue þses drupna drup drupaman
¶ Nu biodro þonno þedfingh sitt

i
ii
iii
iiii
v
vi
vii
viii
ix
x
xi
xii
xiii
xiiii

¶ Ey man drupro anan utan þiring or
swardo fangen a farsse gangh giffui
liff fro liff or þorne engom botum

I

drapanul

Hæc ista alter ipse
sum fuit ellor
spring à gren Sidel
Pagele.

Widre or a spurle mange sumæ xl-le i flink
or farandote tha drap gers standen alle cen
reth ⁊ alle han threngdre a lisse modh miste
ey liff lotan bote hxxx mirke þæmga xp-
thre fogatteng or radmana madhu or the
lxxx mirk gangan til there scriptre cen third
dengh malh amia lon or thurdhia stadhen
Nu oclar han ey boti

II

Han the sua wara at man drepre aman
or drapaudh han bendan fly or wardhe
a talien tha lombre han til bota or bote ana
lh lx mir or lon xxxx mir or xxx mirke sta
dhendo or lyme ny lenkur i klost elle kizkio
or ey annare stadh or lenic sidhan atthre ij
stadhen or bilidhe bote or haffne malh ent
te wald at hampnas kul han ey bindre boti
tasta leggies hame del i tasta hendre or leo
mingh firdre lyses a haan ⁊ Brandre the dagh
or aar taste tha lomingh fighate fore forflitta
fola.

III

Wardre man drepen or lemmes mange
bridh drapet griffner arffuenge the
malirom stild binde han bindhre mz ny mang
elle than som drapet lutes kiri sist mz xxij
mano ⁊ Nu fangar ma amma fore drap s
dhan drapet war gott or wil til drips bin
da or hin sighre ney fore sist at han aldrigh
the drapet giordhe Oclar the sami man ha
mz lotheno til binda mistre hodiodh sitt ⁊ Or
lar han ey han til binda tha bote xl mirke
til therescriptre at han salibsan wald forthe

binda oth iwold
fringe

Nar or han sarghadhe allo slaghen thaa
bote som i suramala skils or the sama
ol mark mz haffua or the talier ha i hu
som hans or heme allo anars stadh tha
haffua the biritet odzorth.

III

Dodr thy man dirp giordhe for en han
laghforme ar or kemnas arffuan thy
tha boten fow dirpet som for ar falet til
thirxskipta Dylia the thz tha lighe til xij ma
na kwira the han kwar kwardo ffralla the ha
boten arffuane som for ar falet.

V

Nu som dirpaw dodr sidhan han lagh
forme ar forira en hans dagh kwal
ite or som malp han haffua hano dagh giif
lirth tha boten hans arffua boto fow dra
pet som kirskilt ar til thirteskipta.

VI

Aft thz som stal botas fow fadhes ge
mga som han haffuer biritet allo
modo allo adhere firendo tha gralds a lit
birit aff birth hans som birth hwat thz ar
halds iordh gardha allo lospira strekia ey
gardha allo lospira tha kwaen sallopse ha
dhe fow malp hon or stadhy thy at ey agro
anar anars mang birit gelda thro hwan
ausire up bacxi.

VII

Nu skan koma dirxpa man or kwardho
fangen a forslie gangh allo mman
dagh or dygne tha stal hon til vadzstulo
kirka koma or domna kirka som anam dirpa
ta

Drapanal

haffue sidhan mahy walo huat han wil lio
thro talta ellio hana hals hugga litta ⁊ talio
mahy bótio tilli aptte thy lerfuft ar or stoy
or stadhen siy dwl ⁊ Nu ali hon wardhio cy
lindo farsti gimigh guypon tha laghrinnes
sonn fór ar suft lem drapanah.

VIII

Drapro ptio ellio ellerlio lefman take his
copen homgho tretfte or ar ffua thes do
dha mahy tretfen aff bótu or stadhen siny
thridhugh.

IX

Ro drapro lefman ellerst take homgho sin treth
mahy sin treth or stadhen sin treth ⁊ Nu
lenno nakie man drapwn lilia lialta foro thy
ammaus stadz tha lialt thy thoghit som the góta
lian lialta lilia or aft oghit huat the fa huat
thy haldo ar drap ellio saar ellio huat thy ar

Om mæger willsom han lilia fiungha antiggha i sino heme ellio
vocatio drapa
leo. hólt tód
hálter.

X

Ro um nakar trunce drapaen aff thony sta
fangst haffu then tholiftt gór han haffu
hirtat odgór thy ⁊ Samlo lagh lialt um aft anut
thro anar trunce nakan fangha aff adhgrom.

Fænger man
fænger aftanna

XI

Ro lil man lotta drap sethy or bóst lauo
mahy aptro bótu ellio homgho ellio stadhgh
ellio hetilken thera thy halzt gór. hin bughro
the both gulna lialta ellio betilsth haffua tha
aghro hans stridzens lif haffua or mighle huat
thy guldeth ar ellio cy ⁊ hombro mu til tridzsten
lem or ganghro lindo sak sinne the han aghro
dódh fro liluta tha thorff thro cy furthue til
tulias fro thy ar sua maylen ar lend sak

Sum [illegible] ellis mz [illegible] til [illegible]

XII

Gardes [illegible] dreppen mz barne thz [illegible]
ar i [illegible] liffne tha bores [illegible] on atte
mz thy bote aff thin bori thes for [illegible]
drapz bores sum ar thy [illegible] thes [illegible] common
na arffua ate halfft or [illegible] or stadgan
halfft ⁊ or xx marki for barnet or thz
tale [illegible] arffua [illegible] ar til ar
ny mana [illegible] or thurgha godga [illegible]
sum stilu [illegible] bxra ar thz [illegible] [illegible]
i [illegible] liffne ar ey the til tha [illegible]
mz ny mana [illegible] a barnsens [illegible]

XIII

Tambes thes manz arffne sum drepe
[illegible] or drepes thin sum drepet [illegible]
dge [illegible] a [illegible] dagh ellis [illegible]
mia aff [illegible] [illegible] dogm tha bote
or faste sum [illegible] drepaes or thale the thes
bote sum fozra drap ⁊ [illegible] [illegible] ey bori
[illegible] liff [illegible]

XIIII

Ne [illegible] konings [illegible] [illegible] or skip
[illegible] a [illegible] [illegible] or [illegible]
[illegible] i [illegible] mia thes drepen lig
ge i [illegible]

i [illegible] [illegible] til [illegible] stilu [illegible] i ano [illegible] i
⁊ [illegible] aff ano [illegible] tw [illegible] [illegible] ii
⁊ [illegible] man i [illegible] or [illegible] [illegible] or [illegible] iii
man for
⁊ [illegible] man [illegible] ellis [illegible] ellis [illegible] iiii
⁊ [illegible] ellis [illegible] thz [illegible] [illegible] or man
[illegible] ellis [illegible] [illegible] aff

v ¶ Ny hughgo the tire ellis stene kwakai. –

vi ¶ Ny ar birnidy 1 by han stal bylias or kemhylias

vii ¶ Ny bliffuer man 1 tire sakfferliandis or faur-
bana aaff

viii ¶ Ny faldy man ly tire ellis aff adhero midhy or
than fair stadha aff som kendy standy

ix ¶ Ny faldy hunts a mã ellis annar handa kwarbio
offuan aff

x ¶ Ny faldy kaas a man

xi ¶ Yn ouar-maghe drapper man mz kwlia

xii ¶ Ny dyl ouar maghe drap

xiii ¶ Yn ouarmaghe drap man mz kwadha

xiiii ¶ Ny han kona 1 kwadha kwardha drepen

xv ¶ Ny han mã ellis kona aberta kwardha

xvi ¶ Ny drap fadis ellis modis barn sith mz kwadha

xvii ¶ Som fara drepper man

I Ny hughgo man ar mãne or kwardis annar-
fors or faar bana aff tha ma cy fleis hug-
til kwadha trelias can acth. Ny han aff eno hug-
go tlu fair kwardha taghe 1 handy ellis hoknidy
II tha ar hoxste kwadha or tha ar yol marka kwadha
foot or xij mana adhe ar tha kwar mz kwadha or
cy mz kwlia or thy edhon stulu the granga mamad
aptis tha ar drepper kwar ghort or ghuar kem fist.
tha trilx cy til kwadha ¶ Sotã badhe han so drap
or hanis arffua som drepen kwardh sighia kwadha
kwara or stulu badhe adh fors granga bidhia fist
sua gudh ghalpa ar tha kwar kwadhe or cy kwlia ¶
Bloa som skils kem kwadha adh fors drepũ sua

mg wadha

Swa skal for allom wadha edgom gorias a sarū
a blanadh a blodhrinne or hwar edh sinu gangha
aptro thy edgen ar el alla wadha botu badhe a dera
mū or sarū ellio a hwario thz ar tribe mass ensk
ysk ¶ Ffaldz han at edgenū or orbar ey/ ~~bothu~~ full om willia.
~~alle fyllia edgen or orbar bothū~~

Ser man a setu or bul skiutta dilar or war
dhe man for or far dodh aff bote xol mū
mg wadha edhe som for ar sakt. tasio thz man
kar skadz for a stok ellio stena or sidhan tasio
thz man or far bana aff bote xxx mū. Mw
orbar han ey bothū ~~med wāda~~ ved som forwar sagt.

III

Skiutta man sinte ellio kastar stene el
for makio thy thinge han ma mg stadha go
ra ellio kastar offuer hus ffar makor thu dodh
aff kari wadha bothy xol mū or wadha edhe
som for ar sakt ¶ Mw han skiutath ellio steen
kastet/ anars stadz for taghe an aa han stadha
fiik Bote tha xxx mū or gringe edh som for
ar sakt ¶ ffaldz han at edgenū ~~or orbar ey~~
~~bothū kwar lagh som for ar sakt.~~ tvare r willio wezthom.

IIII

Nw hugha twa tre ellio stene twakta fua
badhe bana aff hegge badhe ogilde. ffar
annar bana aff gelde thri som kiffuer. ethe
han mg xij marku or wadha edh som for ar
sakt ¶ ffaldz han at edgenū ~~or orbar ey bothū~~
~~ellio fyllia ey edgen or orbar ey bothū.~~ tvare lagh som skiuer
ēgr sagt.

V

VI

Ar bi-bende a by han skal bylias or tumhsli
as faldo man i or far bana aff Bote
xij mū han som bīnū exghe or wadha edh
som for ar sakt ¶ Mw orbar han ey bothū twa
lagh som tem andghra xij mū til wadha

Dar man i
bro eller i
bremed.

¶ Nytta ellr aghe flere biten halde han som
fellr er ey than som byggr ¶ Ffaldr man ij
bro er fiar bana aff. Bote atthe mz xxx marka
er edh som for ar sagt/ Aghe flere bro saman
Bote then som fellir er ey then som byggr ffaldz
han at edhemu kvar lagh som for ar sagt/ Eng
andhra xxx ýnr til kvadha.

VII

Klifficr man i tirx skalffviliander hvitt tirx
then hakt ar faldr midhe er fiar aff bana
kvar ogildr Klifficr mã bidhen i tirx faldhr
midhe er fiar bana aff Bote xxx ýnr then so bad
er edh som for ar sagt/ ¶ Klifficr man i tirx aptr
budh faldr midre er fiar bana aff bote hia so bodh
ho mark er kvadha edh ¶ Ffe sighe arffric thes
dodha han aptr budh elle bon kvara kyplifficã
er him nekar Dyli mz xij mana edhe ffaldz han
mz edhemũ fellies for sakeme som han hanom
skuldh for grifficr.

VIII

Ne faldr man aff tirx midhe er fiar then mã
dodh aff som kundr tirx skundr kvar ogildr

IX

Ne faldr hvers a man elle andra handa kvar
ke mana er fiar bana aff kvar both xxx ýnr
ha er edhe som for ar sagt Orsar han ey botũ
kvar lagh som for ar sagt/ ¶ Kvardr then hanõ bũ
dhit batra som then aghe er daghe for lagdhe
er timar then aptr daghen kvar tha dirp i kvila
kvarsem er botũ er sua kvar i alle adhro then man
ne kvardhe budhit batra er ger ey then ¶ Ffe
byggia man hevs elle anat theslikt er the som
byggia elle anat arffiodhe the til gora latu sikt
ster skipa aff handom steny tymbr hyólar eller
anat hvat then ar er man far the bana aff bote

Skeppr ma
aff handom
aff grör skad
ured, eller
brister sia
att skade
skrer,

med wade

poij marki or eddi som for salt xl. orkar kan ey
botin kvar som for xl. salt. Also kan thann
som byggia nokire kostr birsta ellr sridvgirn
ga thi som bonden fiski thinn til byggingi sinna
i thy man bana fiski bote tha bonden som byggia
lotti or ey thinn som a kiolti.

Ef faldr laas a man kvar eghi xx kvarta
handa laas thi xxx.

X

Ef kan obiermaghe minna en pov ara dvxpa
man mz kvilia bote hv mii malf halfft or
halfft konungi or stadgan orkar ha ey botin

XI

Ef dvxpr obiermaghe man mz kvadha bote
poij mii kvi pæmga kan or obiermaghen
minna en bij ara dvxpa man kiutt thi er kvadhe
ellr kvili bote biij marka.

XII

Ef dyl obiermaghe dvxp. hinde kan sua til
for or saar som annan man Ef si
ghe anar kvara obiermaghe or anar ey kotte
thi poij mana naxpdi vadhe halffua naxpd kvar
thera.

XIII

Ef kan kona i kvadha kvardha dvxpen or sio
thi er kon mz barne kvar haffuen tha na
ste arffua kvdzordi kotta mz thioggia aldno vnti
nom or vj mana eddi er kon mz barne kvar
tha skes botin hanna mz poij markom or kvar
kona i semdr kyggin i kvadha botin som man
kiutt kon dvxp ellr dvxpen kvardr.

XIIII

Ef kan man ellr kona aborta kvardha tha
stulu naste fi-endr hanna ellr hans thi
for hrami or sakina mano kunnidi goru or

XV

han ellis hana 7 haptelsom haffua. sem han ellis
hon to haptelsom sliffa. or dræpa man ellis biræn
na byen ligge tha by 7 wadha geldom xx mörka
bote or ey thy mera at han birende badhe by or
bonda ¶ sem thy man ellis hona dræpa maktan
wæs wadha both xx mörka ena stulu the æ-ffiu
ga badhe giffua or taka tom the dræpen wærdh
en ey æ-lysinga wirthne til. tha wæs gangh hæb
ellis hana 7 wilia wæxt tom badhe thz the gøræt or
thz thin gøre ~~[illegible] xx mar-~~
~~ka berghum~~. -

XVI ¶ Dræpis fadhis ellis modis barn sitch mz wadha
liffua the hion badhen. skræc anat thera
til thæs dræpet haffuer. tha fylle wadha edh or na
dha both xx marka or skwæli thz angen hoghra
skwætte til laggha ellis til hotha. skræc[t] ~~[illegible]~~ thera
til anat wæs tha sakløst badhe fore edh or both

XVII ¶ Dræpis fæx man ef swe ellis gæster biffis
hæstghis. skandis wrom ellis hwat fæx thz
hæstr æ- Bote æghanden xviiij[or] mn ¶ ffødhis
man dior ellis fughla hæma or skmo stadha
gøra. swara sua fore thin som fore anat æx
tom the skmo stadha gøra ¶ Nu tom sa dyl
som fæx æghis tha binde thes dødha æffna sa
thes til mz vj manna wirthne ellis hin wæxt
sik mz xij manom ¶ 2. Nu sem fæx sæ-
gha man thin fæx æghis bote ena mar-k an
twæghga mana wirthne æ-ru til ellis wæxt sik
sælffuer thridhi. -

11 Omitted

+ 14 8

¶ 2. Ro veil man aunay al sara binda or com
pela fridh or pastri. - ii

¶ 2. Ro gors enom mane badha sandes sar or
aray iii

¶ Ro temis man saman koma a kwapnskipta al
ker amars stadz iiii

¶ 2. Ro huggys man tennilfnigys aff manne
allis foot firaman kristan iiii

¶ Som bidhys kan kwardha huggen aff manne v

¶ Som mane kan kwardha hyyt huggen handh vi

¶ allis foothy. -

¶ Som man kwardhys huggen fulsaxis or kombis vii
ay affhugh ij. -

¶ 2. Ro man kwardha huggen i hygh a kimbien viii
allis hobodh gua ar hyta kombis ij

¶ 2. Ro kwardis mane kotchsa- huggen allis bla ix
allis bladhugh slaggen allis fulla sieno so
ay kombis fulsaxis ij. -

¶ 2. Ro kan ma kwardha huggen allis hamillades x
ar han ar ay ker al vadzstuck koma sli saxa
Som trendis kwardha bott a mane slagna. - xi

¶ Som pust hai-drigh or huar som kniff dra xii
¶ yhys or gor ay stridha mz. -

Som nakar kastar i amars manz gardh mz xiii
kerredz hande steen allis stangh allis nakor
¶ amar or kom ay skilnadis thura mylla ser
¶ Som nakor kastar amia aff norro bro allis sid xiiii
¶ vo mz kulia i strómerz

xv ¶ Ro lima man sama loma mz lowedz lowslo
xvi ¶ No lowdo man lughgen hoborudh saar hulsaar
ellio huaria handa saar thz hakt xi hurlo lam
ge the stilu loxnab.

xvii ¶ Sum man saar sitch eghet hion.
xviii ¶ Som foghathcno borghamastawo ellio stadhma
nom saar gors.

xix ¶ No gor oirermaghe fulsxo ellio blodkorte
xx ¶ Som the saar lerimo gors
xxi ¶ Som lukka lwardha skorne aff mos ellio lomm
xxii ¶ or than som cy botu orsiar.

I No lul man amman til saira bunda tha stul
than thz lomom or firemdom limosich
gora or tadmanom or thom than
man kusa som hano stadha giordhe or cy vita
thz adhirem sutres thz adhirom or cy thun sta
dhan giordhe stande i sama lwadha ¶ ffiramle
dhes marhande at gor nasiar man drag
ellio hiytio man nasiot aff thun salom hax
stilu kyrtelias mellen pinghindagha or lua
re firua dagh thom fiera ellio som aff ulul
ellio lam pasta lua lenge thun firdo hysos
ellio tha lomugo i stadhcno ar lighe aft ij
tualbote ¶ Gor or man nakira gingh hug
ghe stingo sliar or lwardo cy bar attakcy
lotam tymer til lestoto ellio hyrstio or lombio
atche i stadhen. tha vj kristur arlo kotlidh
nar an than fiik kam mz malsd cy forlica

Jarlesfrid

or bundes fulla bothes or alla or malt bron
or stadhenom thi stulu bote hans taskas or
fridhes hanom lystas cyalt lirthes 1 taka has
dhes sattias cen han tois cy trides boti taka
stande thi dagh or aar/ tabe thi bonnghes fo
ghate fors forflita faxx:-

II

Nu gers mane badhe sandes saar or tan
bunde han tridhes mz vi manom or bo
te thatt bum siik:-

III

(2) Romo men saman boma 1 bayn stupte
ellis amues stadz mz tuedz tulia ost
hughes anan anan fullu sunu naspar
aff mane ellis tuth dghta ellis aff dza. ellis
hughes aff ena hand ellis footh bote xx
mu- malt or xx mu- bonnghes or stadhenom.
cu-lu tuaghta matia kirthne tal. cu-lu cy the
tal tuari siik mz vi manom/ orbar han cy
boti bote hym fors hym or sua tuaus lagh
1 allom adhetum affhughsom cen han orbar
cy boti ⁊ tuardes mane tes aff thessom
aff hughsoth higge 1 tuaxbote sua tuaus lagh
bum tuangho or strap cen thu stadhen hemie
handa orbar han cy boti gange hym fors
hym ffar han thes dodh aff griffue liiff fo
ves liiff

IIII

(3) Hughes man aff mane tuamilfynghes
ellis footh fiuma tuudzstan bote
xx mu- fors hytteth or xxij mu- tal thetx
stupts fors sura malteth fors thy aur

Sauamall

thumilfyngre hwethre halff handes · or hals
halffuer forthe · an til aurlu twaggha manna
writhne · ellre wauri sist mz vi manna
edes ¶ hwiggris or al annre fingre i sen
dere aff wauo samle lagh ellre boot ¶ hwig
gre man the naest aur thumilfyngre bote iij
mur fore hytet or xx mur til thi rexsiptes fo
re sauamaletes ¶ hauigste fingre wauo i
samle boti ¶ than som naest aur litheloffi
gre wauo iij mur fore hytet or bj mur til
thi rexsiptes forsauamaletes ¶ lithele fyngre
wauo i samle boti ¶ samle lagh wauo twaga
i sauamali or halffuo mune i hythe ·

V ¶ Hwar som hwiggre hides aff fingrum ellre
twam bote vj mur til thi rexsiptes of
iij mur fore hytet malis enslyth an twaggha
manna writhne aur til · ellre wauri sist mz vi man
na edes

VI Hwiggre man handes aff marme ellre footh
or wardere lyth the sua at than thorff cy
styles undere bote xx mur til thi rexsiptes or iij
marke fore hytuth an writhne aurlu til ellre wax
vi sist som fth aur sist ¶ wardre or fingre hwig
gen sua at the hirnyna an al loffua ellre war
dere hidesstaist wauo samle booth ¶ wardere
man sua hwiggen i handes at than gretre sist cy
matchborghet ellre i footh sua at than gretter
cy hwan styles ganget bote xxviij mur til
thi rexsiptes or vj mur fore hytet an til aurlu
twaggha manna writhne ellre wauri sist mz vj ma

rtt stra

nom

wed willie

VII

Fulsaer.

Nu wardhe man thriggen fullum sar
the cy lombe afflingh i. wardo thriggje
elle strengen 1 hals 1 bryst elle arm oman el
lei midhan. elle 1 lirben elle 1 laghben swa
ar stando gango or spriallia thorff or benlos=
migh lombe 1 bote xxx mi. til threstipte mal
sc. lomnge or stadhene an til aerli tuegha
mana wirthne. elle wari sili som for aer salter
Bamb lagh wari lum limben elle hobund maz
elle thiatt fulsaer 1 lombe.

VIII

Nu lam man wardha thriggen 1 been vygh
elle arm 1 limben elle hobund sua ar
han wardhe lirpen elle lambe elle lytstu
wari tha lytes both 1 vj mi lum or the tale
sarrthulen. wardo han cy lytstu lambe elle
lirpen folghe angen lytes both.

IX

Nu wardo man thriggen lothsar elle sla=
ghen bla elle blodhogo som cy lombe
fulsaer 1 elle slaghen fulla sieno ar cy lom=
ber benlosmigh 1 wardo lirthnadhe til medh
tuam manom bote xij mi til threstipte.
elle wari sili mz manom lum lighben wari
samb lagh. wtan armbe bers the aff 1 fie=
tum the sulu godhe man see thiatt the ar fulsa=
ro elle cy wardhe man or til blodz slaghen el
ler thriggen 1 hobundh ar cy lombe 1 anlyte/
sua ar the hodl badhe hartstu or thuffua bote
xij mi lio til threstipte elle wari sili som for
aer salter.

Lothsar

Gärawalh

X

Nu han man wardha hugghen ellis han
hladhis at han eu- ey for til radhsteu
bou boma oc siis hwera tha stal foghatten
borghamæstu oc radhman fyra man nempna
hans saur sue oc prydda sua som the kulia the
mz sinom eddh haldat oc foghatten borghama
stura oc radhman thaghi thes bótus aptir.

XI

Kirkiten som fyra firmtiendis slaar v man
ne oman ellis midhan bóte li fors hwarta the
ra iij mirkis fors kyrcth saurthsuano oc ix mir
til thi-restipt malsh bon oc stadhsano oc fore
hwarta adhra tiu xp mirkis ffor saurmalcth
til thi-restipt oc ensire fors kyrcth.

XII

Hwar som slaar anan prust ellis har-dra
ghis bóte xij mir- til thi-restipt. Dragis
han skmiss ellis swardh. bóte xij mir- en thes ar
kathsne til. Oc slar- han ey bótu gange skmissier
gnom. hans handh. for han thes saur mz ater
thes aptir saurmalin bóta fors prust oc har
dragh wardhe slaghen undr stokken.

Hårdrager
ellr prust

XIII

Ko kistar nakar i annars grindh mz kniedhe
hende sten ellis stock stangh ellis annar
nakot/ oc som ey skilnadis fóra thera mella
oc tubis the angen. Bóte xij mirkis til thi-resti
ipt. Koma thes saar i kaf the boot halffua
storu en annar bootth.

Kastar mer i annan
naubgård, giör
inger skade bóte

XIIII

Kastar man annan aff norto bro ellis
kridhis mz kniedz hende bót i strome
Bóte xol mirkis. gangis kiffiade a oc kvar

Wed voillie

dghe mz lorthnom til lormen or bair atriken gā
ge liff fore liff. lombie han lendan or bisv=
dghe sidhan bóte ¶ Bóte aptre dripa malinn
lom malf lenl lindghe botii taka ¶ Gleudtei-
or armaz arma i son aff bodga bio ellie gardz
lurto mz lurudz hande bóte xxx minlie lombie
liifo lradghe ij. lrar borh som fch. er salty or
thessa xl min-lie or xxx min-lie gange til thix=
sruptr malf lion or stadghenn mv orhar-eay
borhum ef. lomer l her Bæramula j vraar boot galffna fóyr

XV

Nu lrimo man saman lroma mz lurudz var-
lom faar amaz dodg aff. or armaz sraar-
thge var dodghe gildie or saar ogitch. liffna
badghe lrar lhar gildie ar sarom smom or bo
te som lagh til sagha lhar aptre thy atroma ar

XVI

Nu an man lrardghe lhuggen hovundh sraar
lhussaz ellie lhvarra handa saar thz hakt
er som man ma dodg aff faa tha stal han sō
gangena giordghe til thes ar naar or aar arvi-
lote aptre thz ar gangen giord lrar sard lraz
dsa ¶ Nu lrardie man sarghadie ellie slaghe
or thn lombie som thz giordghe or bóte lindie
malf lomige or stadghen tha aar han salklos
¶ Dr han sidhan aff thy sarom biothe
arlo lirthgiffna. or fdr an nath or aar ar-
sute. aptre thz ar gangen lrar gbr. tha ax
dghe malf ey liff hans taka sta laghta
bóthe fore man dripar or stande thz forst
i botii som lip er linnetch bidghan stal medg

Wardo Sta
naat or afr.

laghsum kirsfinas thz atthe staar of foghate
or stadhen kirthen ar thom korum the haff
ma kryrtaber or the estees ay thera hooth
or the stal aa koma xij mana nædh khat
han doo aff thim samle sarom elle ay ¶ orkar
haan ay kothimj.-

XVII

Om dyrghins
strafft.

Slaar man sitch eghit khon til gadha
thinga or dygh or kombie ay sarumal
i elle blatch elle blodkvite kvar eghit/ kom
bie sarumal i blanadie elle blodkvite bote
aptre thy som sarn aerle.-

XVIII

tudbölz
slaarman a
stadhtinaar,
ell slag liggaer

Hvilk the foghatenom borghamestaro
or radmanom elle stadzsens stuara
gors i diraprii elle i sarumalii kvar tvar
bote ¶ the man som foghaten or radmag
kom byn sænda aptre stadzsens aerindom
thz thim gors. ligge i samle botii ¶ som
khusens sverna elle stadzsens kvar saa
mle laagh.-

XIX

offuermagr
slag eller saar.

Nu gor overmaghe fulsrer elle
blodkvite thim aldre aer aru vij aer
garnal or mina aen dov aera bote iij mur
fov kyteth or vj mur malsk fov sarachan
enskylt ¶ Gor han mine akomo som aer blana
dhe elle blodkvite bote vj mur malsk ¶ Gor
overmaghe saar elle blodkvite vj aera garnal
elle yngre kvar eghit.

XX

Hvil afghugh a mo gors mz kulia or kvredz
hænde bote sia som mana giort kvar

Cwrtan sprna krmo affsuggas. sugyo han aaff
ligge i twabote som twnga ellv stacp wave
¶ sugyas aff badhe sprna i eno sugghe
bote cy mar een for en ¶ sugyas aff ath
adhira sugghe bote tha fov badha sprna so
adzov wavo orkar han cy botu gange fov
liff hans sua som twnga ellv stacp navo
¶ Sker-man mz twlia sprna aff ellv ker
adz hende or stadde vadhe gange liif has
fov or ænga bote / wardv han cy fangen
ellv twithnadv tul snyte sammo laigh som for
ar-salt som stacp or twngo ¶ wardv or æn
no sprni kester or cy affsuggen bote thv fo
vo xl mi / or aff allom thassom talie malsp
halfft or halfft konnigo or stadhu. -

Uardha badhe lakka aff mo slum-ne va
lo both xxx mi-lia wardv anar botha
x mi- or halffuo mina fov æmno lakka or
talie en thridinngh malsp or the andra kon
or stadhu. thzta stal botas mz twaggia ma
na twithno ellv wacrtas mz vij mana adhe
¶ ffirmledhes mar-hande or thvillicen
adhvom for sacr som cy kombv affsugh i
or orkar cy botu gange hans thv fov kita
malsp bidhv fov honom or haffier cy tholi
ta gangh forta ghott / or gyv tho stadheno
or konnigo fiift aptv thy the twlia mz ho
nom gora or han stan theira nadh fua. -

sugz sprno
aff quimo.

XXI

H fæmnd

thenn vij orkar bote for
skagz mall mistr fænd sino.

Saramail

i ¶ Cum man kan faa kuggha amain a moth
smom cghnom sulia

ii ¶ Cum man kuggus amain i ryghh arm been fyn-
gus ellus taxai

iii ¶ Cum man kastar steen ellus sluistus strangh

iiii ¶ Ro kan man kuadgha staddus i kandalosu
kuadgha

v. ¶ Ro kuggur man amain slaar ellus kuggus
strughus

vi ¶ Cum kandlosan kuadgha or aluermaggha sciar-
mg kuadgha or langu kytes botus stubi standa

vii ¶ Ro kaan kuindus bitta man

viii ¶ Cum kuadgha cloth kurso kan stal kuara

I Ro kuggur man ar adsrom or armar kuar-
dgus fous staddgus or kaan faa kuggha
kaan aa moth smo sulia. kan kuggus aff kanio
nasa ellus ora kuth oghha ellus kuggus kan i am-
lite ellus i kalb. or kaan kaffuer thus aluerd-
dgchisiet kyte aff ¶ kuggur aff kand ellus fouth
mg kuadgha bote iij m̄ fous kyte or vj m̄ kus
fous suramaloth or mals stal anskyst alla
kuadgha botus kaffua ¶ kuggus amair saar su
ay kombus affkughh i bote vj m̄ fous saiet
or anga kytes bothh

II Ro ughhgus man amain i ryghh sundus arm-
kan mg kuadgha ellus sum fulsaus aaai-
or kombus ay affkughh i. or uardus thu

Med wade

man hi-cumpen ellio hambio sua ar hay
lyte haffiez hote iij mu- som for ar salt
foro lyte. or vj mu- foro sauramalet ¶ hwy
ger man tbunnilfyngio aff adgrum eller
footh firma hwzstan hote xij dro foro
lyte or halff fempta mu- foro sauramalet
¶ hwiggio ma than thio ar naft ellio
hwzsta fyngio hote ana mu- foro lyte
or twa foro sauramaleth ¶ Gamlu booth
hwari hemi texar or haffiio mune i lyte

III

Gandrlaif wad.

Nu han man hafta stene ellio sliw
ta stangh ellio hwarta handa ma
halzt hafta. hembio thz ammarz stadz for
en thz stadha ger stotio a stene eller a
hufe ellio hafta | oriez hwo or see oy hwar
midgio hombio thz hethio handalos wadhe
wardio thio malter foro | staddio or faar sta
dha aff. ellio hwat aftamo thz ar hote fo
ro saar haffiio mina ar for ar salt ¶
hemo or lyte i hwara geldr haffiio mina
aptio thy the ar to til:- ¶

IIII

Nu han man i handlosum wadha wari
staddio hwro thz han halzt til homa ar
oy folgio handhwiggr. wardio man slagan ellio
stothio a hand | sina or fingio hwrupna or ompa
ab foar thunnilffingio ar hytes boot vi orz.
than thio ar naft vi orz than thio ar naft
ana halff mu- hrefle fingio or thy thio ar
naft iij orz hwar thera ¶ wardio foto ij

ffandlhóm bradha stóchtu sua ar tuar lethp
na bhaw lytes boot haffno mina con fingo

V

Ro higgo man annam ellio f. saar sheno
ellio kastar ellio shiabtu sua ar hwarghe
bridhe hombio for con thi stadha gor thi ar
cy bradhe bram boili. bram badhe thi sum sta
dhan fili or thi stidhan ghordhe sgial ~~stadha~~
~~bhara~~. bóde wcóde warth,

VI

Hwar som ffandlóos bradhe timar or talio
thi amis stadh for con thi stadha gor
ellio ower hewe kastar or ser cy hiar thi mdio
hombio. thio mar thi som gingena ghordhe
bradha edh ar gangha. con thio ar malh wil cy
i bradha edhe standa ellio bradha both lep
taba ¶ ⁊ hiar lyte hombio i bradha both
sua ar cy hombio affhughi i thia stal lytes
boot hwar standa. tal thes ar nath or aar
ar lote. or higgo tal vj ónsina aff stadhano
hiart ham aghio lytes both aptarti ellio cy
¶ Sua mylter stal ower maghe bóta ar ly
tes both som maghande man or haffno mi
na i sara thili ⁊ro ozear ower maghe cy bot

VII

Ro ham ffrendio bitta man. thia guffrie
aghande ar hende ellio bóte vj ór
¶ ham anart fiua man sauan góra hiart for
thi hecht ar. bóte aghande vj ór. bardhio
ham hythio aff stadhan fust. thia stal lytes
both bara sua stor som sara both ¶ bil
aghanden dylia fior fiua sitch. thia aghio ham

Ridhordh sum stradhan filii. Ridhna thz mz
tricem manerum et hanc faciet thsin
stadhan giorr.-

Hcristian man sum bradha edh stal ga
ga fos sua storc ellis smacrc ellis
for lyre gangc ni mana edh or bran lagh
bardis. or bote bocth sum for air saist. stadh
han et edhcno or orlar cy botii ellis fyl
for edhen or orlar cy botum.-

VIII

Ro han man thinffnadh filii cy aff han
dom bedha.- i

Sum man bardis mz thinffnadhe gripe so
bran ellis hena aghis ellis ridhlas man ex
ghis. haffiet.- ii

ffos storr hirith thinffiet stal hengia
dirum ellis hridh mistra.- iii

Sum the hena han mz bran bara so stial iiii

Sum stadhspeno sueen ellis anar man slap
pis thinff so aterno v.

Sum alla handa thz i bradgardhu ellis tirx
gardhu bioxoc- vi

Hrigghis man apald ellis hairade tirx midis vii

Ro stial man hannilla.- viii

Ro stial man fissia ix

Ro giffiet mia adirum stilb fos bood
traith x

Sum fundis hyrtras a bragh hurcis the sti
lu stiptras xi

Tuffna

xvii ¶ Ac ny han thy, yem hwthe kentyne haffna
xviii ¶ Ac hwthe man fe anaes manz
xviii ¶ Yem man hwthe kentel a haffna elle yestradh
Ac hwthe man kerth fynd:-
xx ¶
xxi ¶ An ma hwthe allar manz
xxii ¶ Hwrle ma stal yis ertynffe gwra
xxiii ¶ Yem hest bath or thera handa
xxiv ¶ Yem man han thynffne skappa elle kopy fwe
haan tabla:-
xxv ¶ Yem malar tabar anaes tymbre kotth:-
xxvi ¶ Yem doobel:- Hwrle thy stal vara

I ardre than thynffnadre malirom a handre
tabien yem aa kiff gar. or gitthe yis cy
aff handom keeth strande thynne arreth
kledhe or han tal anaes manz or ardre ken
nes yem tal kedhis strande tha han thynffe arreth
elle kedhe aff handom yis ¶ Ac kennes cy han
kedhe ertan dys or yeghes yis cy haffna yalt arta
han kudre yis mz kaghes an tal hans Bore tha
yol mir- mahy kenuge or stadhenno or cy kiff hwe
fore gange ffore thy stal han yem kopre hoberr
fe elle kebrier ghott yffuer elle gus elle
adhera gudha gringar kiapn strudy klardhe elle
or anett tholiet my fillom antheno kopa ost
kiti thy kaghera kopt tha thy klandas ¶ Ac
erlar han cy kerlany yem thynffnadher tal
kedhis

II

Nu han thi man mz thinffnadhe war
dha gripen som hann a aghe allo
hridro laxma haffuer tha stal ay therri liff
fro gangha an sua stor thinffnadio ar hotta
thz han finad a heme therri or the haffua
thz mz hanno móot or mz hanno a radhom hua
reth ¶ 2·zu han thz thom hottis or a heme
therri ransakas or fyns ay mz thom hua
laghwardio ¶ Angen ma adrom thinffnad
hotta allo til buida hotta han wardhe baar ad
talier or i heme hans formeth ¶ Angen
ma hus anars transpirt ntti han oxdhiar
m til hans mz pol mur malsp/ hommp or stadh
pp marki. hotten thz sue mz foghanis or stad
mana orloff tha ma thz wara ¶ hottes thz ha
mom or ar ay baar attisen allo transpakaas
hus hans or finds ay. bote pol mur. ayalsp/ hom
or stadhanno pp mur. 2·zu orbar han ay hotti
gange kethio oluor han aptro thy han hanno
tinffnadh kethio

III

Hollsen man haffuer ay fóra fro tinff
nadh wart gripen. fur han stiala. fro
ytma ma han ay hangia an ma mur allo mar
ka wardhe hotti han stial a hyrbio allo klostre
a bazsten allo sy. hoghonda tha gange foor
ma halff mur ¶ or thi som a hyrbio stial al
lio adhera gruga fóra heme. haffue than
angen firdh or wardio han bar attisen
fro halff mur stal thinffuer til stupo staas

Ransak. i
annors hist
cyltr. tinffnad

Jufica — 9.
hog — 11

or badgen oron mysta. ffor iij ora hudg mysta
or anat oratg ffor tewa ora hud mysta or sta
dgen tyma or stadzpens mark Rombis han sdgta
atgis 1 stadgen ellis 1 stadzpens mark mysta kiff
sitg Rom ymo kaus sambs kadg kram gon stal
kwik 1 lodg gerafflas for sia mysett ma stal ga
ngias.

IIII Ythre sune fanger kiff fado hanu.

Kam the ymma mz barn ar stiala. ar thz sua
ster thmffnadus som for ar salt. ar gon stal
kiff for mysta tha stal gon 1 stadzpens sarnom
stegia or gana fodge thm gerie skuld gaff or
bidgan barn fot ar gous 1 retgis genna.

V

Ro han stadzpens sweu thmiff ellis ana ma
ro 1 ar mu sappa. stande sama 1 retg thus hin
stille standa. Dm han sappar hond medwillin

VI

Ro stial man thz 1 kaalgardgu ellis thuregar
dgom waxer aple ellis adin fitg. nytis kial
ellis hnitt thz halst ar or kardis attilen ellis
kladge hans. mz tweggia maria bitgno bote nj
mi-lis or atgis stadgan Rombis thus saar sirap
ellis blodwite theura mellen. kaus tewaglit som ga
faar som fors ar/or eglit thz han fil fo til kom.

VII Edgar 25

Kuggis man apald ellis annus barende tex
midgis 1 thuregardge bote nj mu- bryttis ga
gwen aff barande tex bote iij mu-lis kom ga
kardis kindis talsen mz bitgno. kotes thz hanno
kwai fil mz nj manom.

VIII

Ro stial man hambla 1 hubla gardgom. sex
nom ellis ogiom hnitt hem halst kaxoer
kardis talsen kindgis bundges a han sandgen-

thinffnadre or fore til radzstuly or fore dom
lre hans aftre thy thinffnadre ar:-

IX Fiskefinnst

Ro stial man fiskia aa anars manz nathio
mar-dhom kirkom elle adhirum fiskie to
him hardre kindre taken | Dóte ny mur or arthre
radhan ¶ Stial man nath elle fiskie tuol. har
dhre kindre taken hindes a lygh hans or stam
& thinfs stath. aftren thy tz wárt dre.

X Bodre

Ro griffuer man adhirum stuld fore bodire
th. or finidz thz mz hanio elle a thuro has
som han hanom stuld fore gaff ¶ stande thinfs
rath. ffindz thz | cy kiari'sisi mz xxij manom
or him stande sumra rath. elle bóte xxl marks
dom fór ar-salit cyalf or xx sim skog or study

Supra 2.
hog — 11.

XI

Hvar som fynd hirthis a lygh elle ottil lygh
fynd thz hafst ar ¶ lyse thz genstu fore
thim mz hanio gaar. Eidhan ar solimalyrlio or a
radzstuld. kombre thri mist haffuer fór an lyyst
ar. or sughre til marlie or sam gar-tesine. tha
gerare til sum mz thriam manom or skalffuer
thridhi or talie sith arthre oran lóns ¶ kombre
cy han aftre som kindre kennes sumi nathbor ar
talie komigen tua dela or thridhmigh thaan
fynidh hirthis.-

XII

Ro han thin som hirthre kirthne haffua ar ha
haghlica lyst haffuer tha skuare han in til sin
dom tempett haffuer mz thriam manio skalffuer
thridhi. or talie sit arthre. or han haffue third
lygh som hirthre. aftre thy thz godzer fyre

man martha ¶ Gifpeir man tal lysingha lothino
or faldz at thom. bóte pol iii. or hete thiufi
alle stande thiufs lagh.

XIII

Ef hirthe man amares fræ hæst trima alle
sliuth oxa loo fear alle geith alle thz my
tia fræ ar thz aghe han in tal sin sualia inz
tuem manom salffuer thridhi at thz ar hans
fræ. or tha sidhan sith aghe oxa lóns. or hin
gáo sist lothiuffua inz lysinga lothino. inz hæ
fe horse oxa ma man yrlia or sina thorffte
inz gúra or sin arande inz færa sinia stadhe
or ghandaeth thiu thz hoar hirth ¶ Sidhan thz hirt
hyst ar or lagha lothine tal tasien arlu badhe
i ghandaro or stadhenom ¶ Hoar som thiu yrlia
inz fór an thz lagh hyst ar bóte thre marsiu
tal thiuesliptis.

Hirthe man hurest a salto hoathne alle
XIIII færesto thiu lathiu aghande ar ey mar
alle hans budh or hoath ey hiuatt hans ar
formet. hyser han laghlica tha aghe hanthurd
langh. som hirthe or aghande tua hirte. gin
ga tal hans som insteg haffuer inz sunom iar
tesinom or tuegha manu lothino or tasie
tua hirte aghe. lombiu ey sinia math or ar
tha tasie lomigo tua hirte.

Ef hirthe man hurtz synd or hyser laghli
XV ca tha aghe han syndh haffua lombiu
engen som laghlica budiu lóns som fór ar
sasta tha aghe lomigo aft halsfft

+ um woldforing. Holler forlolagg at ham skallbote
Sex ore allenest forthen ham steg up ok vi ore
for thett ham steg åt igiem. then ar hallforing
mark & offuer xv.

XVI

Hwo man allsa mang haffue aff
modhes bóón for / aythe godha mana
stodhan. or mátz mmmm ordom om
lag ligr lyst ár
XVII

Tha stadha the man fynd findes. tha
stal han sii arthinffia góra. ffórst mz
lysmga arthio. Gedhan sváes han gn til sy
som amst. haffuer mz thraggia / mana arth-
nom salffuer thridhi or talie sua sitt arthe
¶ Ille the godze skalpa lendan elde & sio
elle aff hai- waes man sua mysse bette / or
talte sua mysset aff thy goze som aghande
wil hamm lemma or man sughia at ha haffu
fortiant

XVIII

Hwo talie man bran laan elle leghe hast
elle stiluer ánazb or alie elle at vidu
elle gór nasta handa. alvarlan mz thy ha
talset haffuer. lombie aghande aythe or / fan
gar- aff sumá. tha aghe han til thing elle
vadzstuv góras or / haffue wald. hiuer hialde
han wil han til thinfs elle aranginna lemma
aythe thy lagh sughia / som batt waes sumar
lagh ¶ waldsfórer nasta- badhe batt or lom
da hiuer hialde han londa i haythsse sette
elle or slar. the ar edzóret bunder ¶

Wold fórer
man

XIX

Hwar som fengar arthan thiuff or slap
pe hanom fór an han arthenne ar
elle sdgan bete pl sin lem or studn
Alt saman tyuffwar ok tyuff
nader. ok faber bauden tyuff sim: Tha
ager hann som tiuffuen taag allt tegit
gan tiuffuen atte tegre med sig ok hande
taga sitt ater vtann lasum

Wardhe or thinffiner lagfrinne tha trifes
cy konp fos han lotan kepshagis ¶ Dyffies
nakar konp fos han tasta. golde konnigo konn
or a pot nu- thy kraes konnigo enpasi ¶ Zu
orkar thwarghe thera botu.

XX

Hwar som anarb manz tymbis bott ta
kis allis fiolar. tighel kridh allis thwart
thy ar- mz kritghno allis kotan kritghne. kotian
aghandes orloff bote fos thwart ert styssia
ena nu- malsh konnigo or stridghenno. or sua
fos amart or tridhia ern til arin twaghia ¶
mana kritghne. allis kraes sik mz skalffsinno
edghe ¶ tabis han ingera botth bote ern nu-kis
bom fos ar- sakt til therestiptis or kraes ar
thinffua ¶ kradis thy hanno kritth kraes sik mz
vj manom. faldz han at edghenno or orkaucy
botu kradhe slaghen kridis stokkien ¶ Bamis
lagh kom thin thy adrom kritghe ¶ ffitaledghis
mer-sicandi at aff alla vj nu-sta botu allis
thurghia nu-sta botu ¶ thessom kallenno ta
ghe ern thridiung- ayalsh ern thridisnigh
konnigo or ern stridghen or kraes sik fos vj
nu-sta sakt. ern cy arin kritghne til mz vj nu
na edghe ffaldz han at edghenno or orkar cy
botu. kradhe slaghen kridhis stokkien ¶ Ba
mis lagh kraes ny malsh ern han orkar cy
him til kinda

XXI

Hwar som doblar- oker ena nu- bete
thre nu-sis malsh konnigo or stridghen

Dm Dubbell

Salterum.

Sina then som tappadhe som then som kan an
tal ar-w thraggia mana kritheno. Ellis kaxir pist
salffiur thridhi ¶ Orbar angiy thaera botti kar
dhe slaghen kindhe stoltien. an tima or amma
tima thridhia synne thye stadhen an han kar
dhe thye mz fangen ¶ Engen man ma dob
la kindhe then man som ey ar- salffimo formen
or sins gredz. Ellis haffuer thz han ma dobla
mz kotan han bote pol mirtio / yalsy po mur the
aff or thz / adhira komigo or stadhen or thz ar
han kan. salffiu malsariandino / Orbar ha ey
botti or kardo kaghlira tal komien kardh sla
ghen kindo stoltien ¶ Kombio han atthe a sta
dhen kotan foghattas or kadmanna orloff. mistre
hand sina ¶ or mz tkam thar kotto pst tiis
dobla or ar ey salffimo forma pho foghattse or
kadmanene mz malsy kadhe hinar then thist
tio kirth kara ¶ Doblar or makor bott the ni
dhe kaghingh han haffuer tal sin takett / taske
han athe same kindhe kaginghe som hana athe as
then sama hana kan / or then som hans bottg
dobladhe gange tal arffiodhis pho komigenoy
or stadhenom sina kange kindekaginghen kaxt
ter kotan han madho fauer ¶ or then thz kan ad
kom tal kordhe bote pol mirtio komigenoy or
stadhenom an han kardo tal komien mz thra
ganoy orbar hany ey botany kandhe hans
arthe som pol ar- saakt / kom pol mur bote
¶ Doblar makar aptio thz ar 1 kardh ar-
vynist bote the mirtio tal thiaysiptio malsy
komigenom or stadhenoy. ¶ Ap

Hwrw Brödz skall Wegas för bakere
ors Mångerster i Stockholme.

3

När Spann Swete eller Roggh geller ½ s.
tå skall brödet wega 21 lodh.

När Spannen geller 3 örs tå skall brödet
wega – 14 lodh. 1 gäntz mindre s.

wdi Ke ortig
åre – 8 yrd

När Spannen geller 2 ortn. tå skall brödet
wega – 22 lodh.

När Spannen geller 4 ortn tå skall brödet
wega – 33 lodh C.

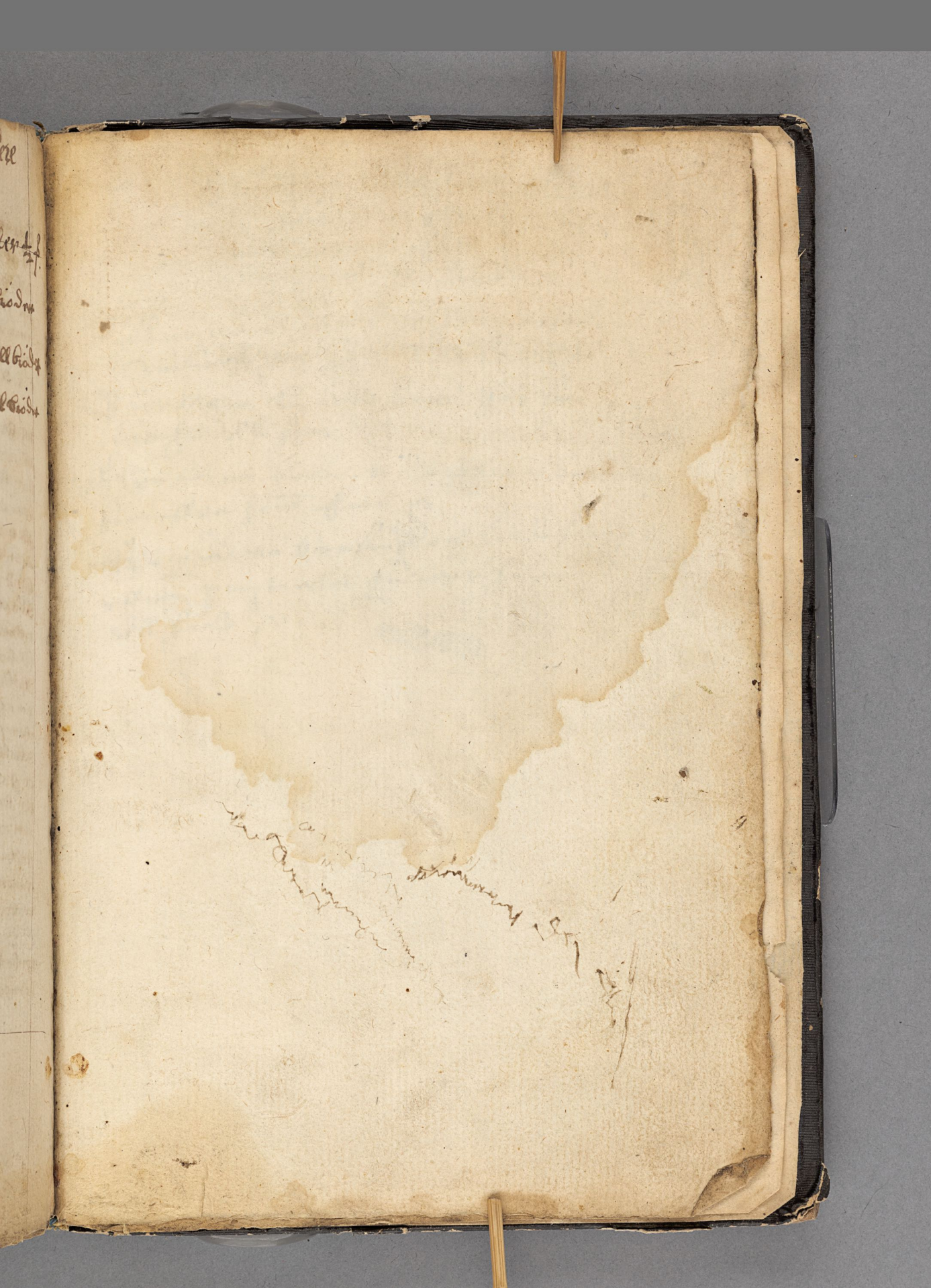

Da

Haar m

Oirkom

Der Man

macht d

Ihr Man

Sonrstter

n

Ihr Lui

rstter P

will Hirch

Om The Mäall Mann Saakös
mä ptam lärum eller lego Tage
amors mannes. Gäst: Bäätt
eller annad. att Drüka

Haar mann efftter prest att besöke — 1
Dröknad med Sacramentt i Nöd.

Näer Mann Gärre bnud Hür sam
macht äligger — 2

Hör Mann under för owänom sin — 3
som efftter hans haar
äfter gnäma barnsinnes och bondhaar
efftter pmst eller gnämer hämm — 4
will hielp

Om morgon gåffnor / wi giffter mek
balken 9 cap.

Om kystarnette oc likstens verpend
i arfna balken 19 cap.

Om adrom vitter oc orkar sij
tilbinda vtij höfmåla balke XI cap

Liger nogor ära aff nogrom
hvrn ha skall straffas vtij
konnitz balkin — 12 cap.

Hvrn ma skal legohion leggia: bij: bal
20 cap

[illegible] ipse et dum parere sol ob sanguis fes et luna et sanguine usa et et planete
parebant eclipsi et sic omnes adorare fugiebat et videbat eum iudei et erat
de secte ad et ipse ab fulgore vestimenta sua et iudeos filios israel dicebat
ipsum scribis et pharisei per xxx argenteis septem solidos vendiderunt et
esse et synagoge quem erat ante tempe gente dna et regia urbe missi et carceri
et sepulcro et crucis de carere sapona et regis exposuit et ipse surrexit amor
tuus dimas scripture quem deus erat per oracula prophetarum aplorum et regum
coeli mundi sibi vel alii. Ioseph tempus gute dum salvatoris diligebat
filium suum pro emergentia sitte Ioseph quem irratus et hemo et certa
tes et mundo invenit. Ioseph et dotari quem expoliaverat tunica et talla
ria et iudei xxx tunica corporalis. Ioseph desedic et sistha et fenu
per passionem. Sterbz et quod hysto eum iudei sic multiplicarent et egipto
rex phao et luto et late et multis laboribus eos affligebat sed quanto magis
ebulabat tanto magis aplicabat videns ait phao quod per labore non posset
eos deprelle proiecit ut omnes iudei masculini genus a aplicarent et feti
centur puelle ait in diebus illis natus est moyses eleganti sic forte quod mi
ci voluit reculare prius ait ei et fiscella ingreat eum potes misit et mater
quod filia phaonis dum iuxta fluvium et lotum et vetit et mora puldendi
puer sedes eum et de stirpe iudaica misit et iudeos per mutere quem
[illegible] nutriz et dum per videbat vocata est mater puer et a regia bt reunata ut
[illegible] filium per nutriz et vocata est moyses amoys quia aq[illegible] et de aqua
[illegible] postea ad etate virilis fos et familiaris regis. moyses iudeos ym
dines ydolorum et corona pietas sed pedibus fuit redigit eos et sacerdotes
in egipto hi et diebat quod regis expulsum est a regno suo. Moyses hi audi
et fixit se dente et carbones ardentes misit et os suum et lingua sua ex
vires fes et ballucatis accidit ait quod moyses quod die vidit egiptii
eum iudeo etate quod et effecit et ipsum sepe sepelunt et iuxte mare
die sabati vidit et postea duos iudeos rixantes et ceteros adhuc
a causa litis fuit et ait et amicus proximum tuum et cuius a quit
cur statuit te iudice fuit nos an vis me occidere sicut egiptum Moy
ses audies homicidio et reculatum fugit et ita ubi iet hiethro et
filium eis dixit et vocate fili et dum pastor est videt igna fruti ardulta
quod vivere in igne et in illesum et mansit tunc dns apparet ei et ex illo
et et capit ei ve nz ad phaonem et dicit ut dimittat plim suum pecu
ait moyses signum a dno cum et eque dns in gti quod portant et terra
[illegible] quod mutata est et spete | moyses ait fugit fuit
et dixit ei dns prede canda spetis et prede redit et in gti dixit
et dns ei tede manum tuam et expede mutata est et lepra leprosus et quod
manum et sinum a reposita sillis fea et reliq carn fuit et moyses ob tepans dno
fuit ad phaonem et ait ds abha ds ysaac ds iacob misit me ad te ut dimittas
plim suum et pecat in gti et signum a ailsa et colubrum phao ait quidem mayst
od arte facit magos suos ad nocere a silte spetes faciebat sed spes moyst
alios deuorabat et prede spete et canda et redit et in gti et videtes magi
dixerunt hoc signum ab de fum et phao ait et duratus est nolunt dimittere plim
dni

ingressus est tunc ad me et illudere me iussit ioseph carcerem fuit ad
domum in qua erant carcere pincerna regis et pistor erat cum ioseph abiit angit quod de nocte
somniauerunt pincerna somniabat quod in calice domini sui vinum fuisse quod exposuit ioseph
dicens quod triticum suo restituendum debet pistori somniabat quod panes super caput
eius portarent et aues veteres rapient cum dixit ioseph quod suspendi debet duobus
tribus diebus ioseph angit cum ad eum pincerna de carcere dixit ad eum ioseph memento mei
cum fuerit mihi finis offerendum eius cum tibi gaudio oblitus est postea rex somniabat
se stare super ripam fluminis et ecce de flumine septem vacce pinguissime et macie deuorabant pinguissimas
et similiter vii spice spicas fertiles et totas vacuas quasi sapientes vocauit et
quod in somnium exponere cum pincerna memor ioseph iussit eum pincerna de carcere
coram rege dicens quod exposuerunt. ii. sapientiores esset mirabilis ioseph vero expo
suit dicens ventum esse. vii fertiles annos et alios vii. in quibus debebantur
frumentum super terram quo audito quasi rex dum frumentum portari posset et ordi
nauit ioseph dixit quod collegerit multas segetes in annis fertilibus monstrauit omnium
in vendendi et statim rex preceptum omnium regno suo ille autem in annis fertilibus col
legit multum annone et fecit horreis quasi siglos cumulatos et castella annona
in eis diligenter reseruauit vendit et in domum ut clausit centum viginti annis fame
cum in valida sunt hanc autem quod in egipto ioseph in palatio annone precepta tantum destruxit
et terra in qua habitauerunt iacob cum filiis suis cum uidisset iacob paleam misit filios in egipto
ut frumentum arent. iacob uero benjamin quod cum filiis in egipto non pergere ioseph uidens
fratres suos agnouit eos in eis ignorauerunt et dixit eis ad quid uenistis nunc autem dixerunt
nihil uolo nisi malum in in egipto illi autem in ad quod annona dicebat velle aliquid quod
fratres fecerunt et unum quod dicit cum. s. ioseph et minus venire iussit cum fratres benjamin
erant autem in aureis finitum abiit autem si adducitis fratrem benjamin eda vobis ut ego
sincere in ob fide ut adducere benjamin cum autem uellet uenda notaque ioseph
fratrum suum dicens poc denarios quos dederunt in saccos et annona saccos tulit illi
reuisi nunc cauerunt prius suo dum symeon et reuertere et ad adducere benjamin
autem fleuit quod benjamin quod dilexit timebat ne eum annona sicut ioseph tradit
tue nube. deducit quinque uasis cum uino recepta sunt honorificentia
uenit ioseph famulus suum dicens poc aut aureum in saccum quod uasis et illi recepit
tribus demuntur eos seqd et cum uino reducta cum quod regressi sunt de ui
secutus in eos cum clamore familie et dixit reddite quia cepit aureum dum mea abstu
tus quod audientes mirati sunt valde et dixerunt sunt quod in uate sunt cuplis
sunt et singulis saccis quod astutus in uenerunt cum in egipto benjamin et accipiens
in benjamin secum dixit et reuisi oes. cum eo ad orabat ioseph quod stetit in domum
abiit autem ioseph solutus me ego sum frater uestrum ioseph ego sum quod uendistis in egipto et solutus
iussit me dominus dum uos fratres et adducite patrem et uocauit ad ipsum in restat annis uacui illi ab
cum eos nunciauerunt prius quod ioseph regnat in egipto audiens quod gaudens et ualdere dicens
dominus meus quod iste spacium dierum meorum uadam et videam filium meum ioseph tunc reliquit omnia prius et iter
cum eis abiit cum uenerunt in egipto pharao quod audiens pretium ioseph uocauit ioseph et dixit
pete annis quod uis et habebitur eum et pecunia in ioseph rege in domum in suo mansionem in domum sua et no
ta quod in egipto cum uate ut mori non adorarent ydola et mansit iabob in egipto et semper cum in
plicitum in allegoria ioseph debet intelligere quod somniabat quod et luna et stelle adorarent

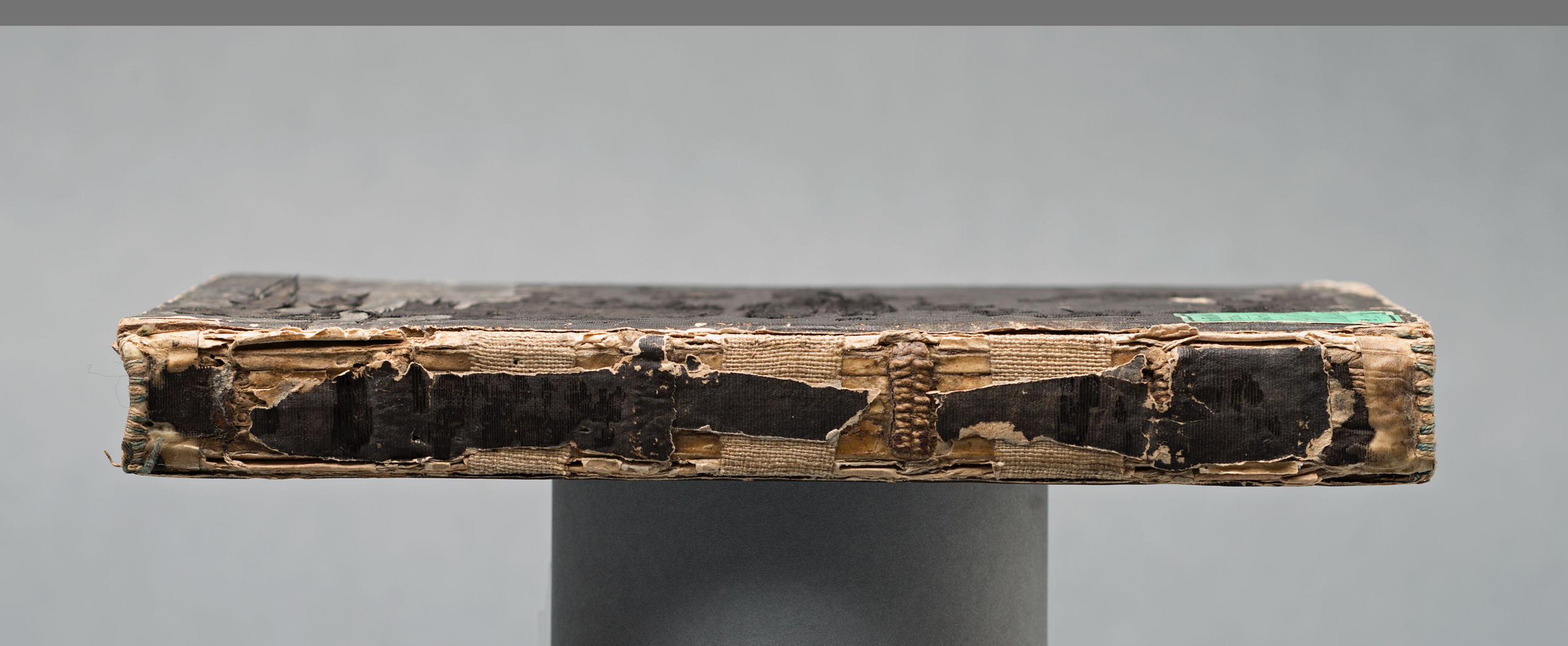

Riks-Biblioteket,
STOCKHOLM.
Handskrifter.
Lag Sv.
Modeltid
x 9. 13 H